РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

ФЕВРУАРИ 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ОБЛАСТ 3

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА ИНСПЕКЦИЯТА.....12

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО
И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ”.....17

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ” 27

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ” 40

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ” 55

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ” 82

ЗАКЛЮЧЕНИЕ 90

ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ОБЛАСТ

ЧИСЛЕНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Общият брой на населението в област Велико Търново по последни официални данни на НСИ към 31.12.2023 г. е **202 232** души и представлява **3,14%** от общото население на страната. Спрямо 2022 г. населението е намаляло с 0,1% (или с 1 801 души).

Област Велико Търново включва 10 общини с 336 населени места, като голяма част от тях (148 населени места) са разположени разпокъсано в планинския район на общините Велико Търново, Елена и Златарица при сравнително малко на брой население.

В края на 2023 г. в градовете на областта живеят **141 139** души или **70%** от населението. За страната този процент е **74%**. Разпределението на населението между градовете и селата в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение. В общия брой на населението в областта жените представляват по-голямата част – **105 732 (52%).**

Табл. 1. Население на област Велико Търново към 31.12.2023 г. (за петгодишен период)

Година	Население в областта - общо	мъже	Отн. дял в %	жени	Отн. дял в %	В градо-вете	Отн. дял в %	В селата	Отн. дял в %
2019	232 568	112 401	48,3	120 167	51,7	164538	70,7	68030	29,3
2020	229 718	112 401	48,2	118 915	51,8	160186	69,7	69532	30,3
2021	225 674	108 747	48,2	116 927	51,8	157858	70,7	67816	30,0
2022	204 033	97 528	47,8	106 505	52,2	142502	69,8	61531	30,2
2023	**202 232**	**96 500**	**47,7**	**105 732**	**52,3**	**141 139**	**69.8**	**61 093**	**30,2**

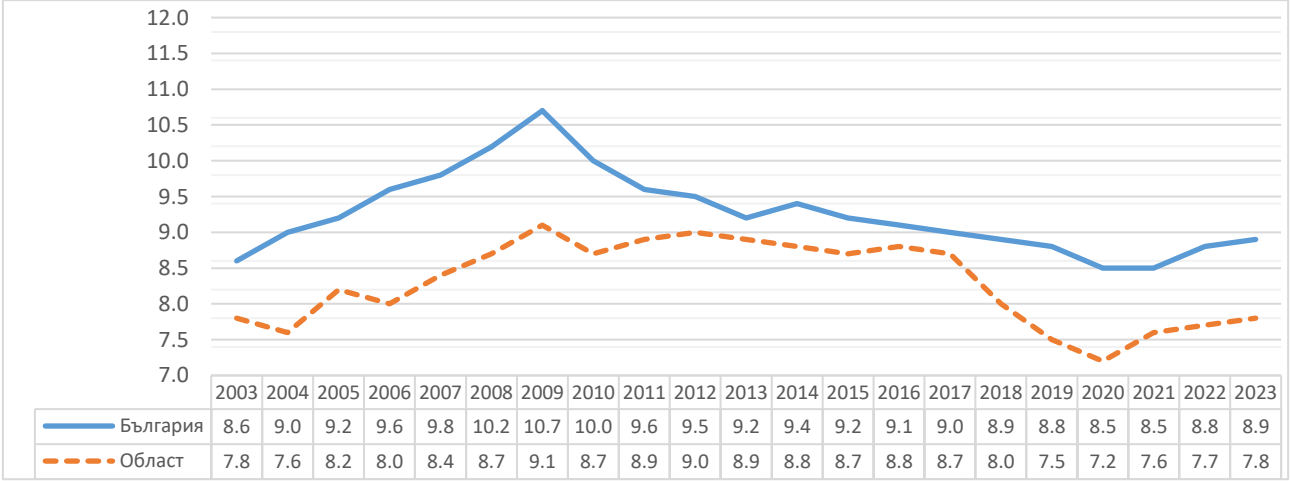
Възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване на населението. През 2023 г. делът на населението в областта над 60 години е 35%, за 2018 г. процентът е 31%, а за 2009 г. – 26%. Съгласно данните от последното преброяване (на всеки 10 години) тенденцията на застаряване на населението е по-силно изразена в селата (42%).

И през 2023 година в област Велико Търново се запазва, макар и с леко намаляващо темпо, негативната тенденция от последните години за намаляване на броя на населението, както и неблагоприятните демографски процеси.

1.1. Раждаемост

Коефициентът на раждаемост в областта е 7,8 на 1000 д.н. (при 1 587 живородени), а за Р България – 8,9 на 1000 д.н. Момчетата са 817, а момичетата – 770. Сравнено с данните за живородените през 2022 г., които са били 1 574 се наблюдава малък ръст от 13 живородени.

След увеличението през 2009 г. в област Велико Търново, както и в страната коефициентът на раждаемостта запазва сравнително трайни стойности до 2016 г., след което в периода 2017 г. – 2020 г. трайно намалява. През последните три години се наблюдава лек ръст на коефициента (виж фиг. 1). Запазва се тенденцията за по-ниска раждаемост в областта от средната за страната.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
България	8.6	9.0	9.2	9.6	9.8	10.2	10.7	10.0	9.6	9.5	9.2	9.4	9.2	9.1	9.0	8.9	8.8	8.5	8.5	8.8	8.9
Област	7.8	7.6	8.2	8.0	8.4	8.7	9.1	8.7	8.9	9.0	8.9	8.8	8.7	8.8	8.7	8.0	7.5	7.2	7.6	7.7	7.8

Фиг. 1. Раждаемост в област Велико Търново и страната (на 1000 д.н.)

Най-висока е раждаемостта в общините Стражица и Сухиндол (съответно по 12,1 ‰), следвани от община Златарица (9,3‰), а най-ниска – в община Лясковец – 5,4‰. През 2023 г. са регистрирани 11 мъртвораждания, по-малко в сравнение с 2022 г. (14).

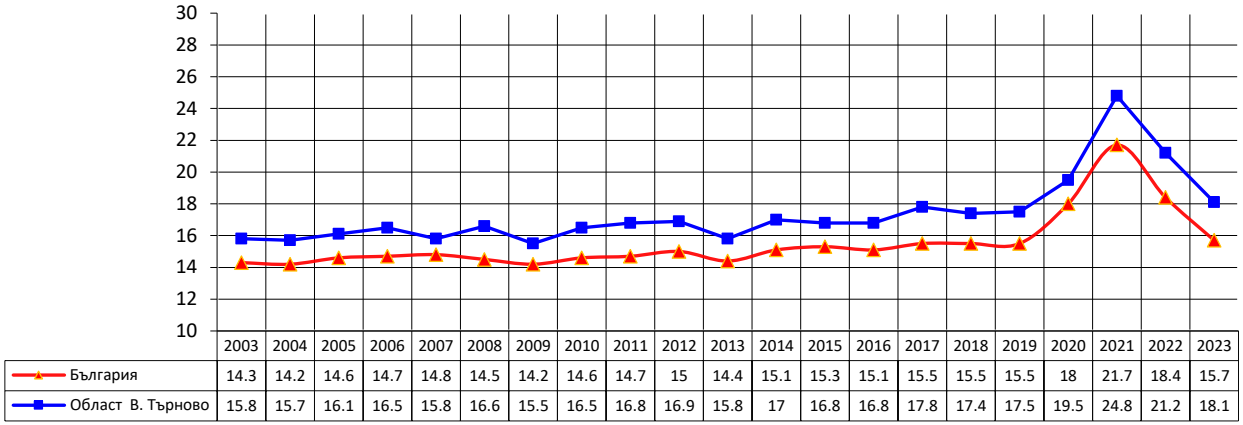
Съществено влияние за поддържането на ниски нива на раждаемост оказват възрастовата структура в областта, недостатъчната материална и жилищна осигуреност на семействата, ниския жизнен стандарт, високото ниво на безработица сред младите възрастови групи, намаляване на фертилния контингент, поради вътрешната и външна миграция в трудоспособна и детеродна възраст при жените, психологическата нагласа за малко деца в семейството и други социални предпоставки.

1.2. Обща смъртност

През 2023 г. в общата смъртност на населението се наблюдава връщане към равнищата преди 2021 г. Броят на умрелите през 2023 г. намалява спрямо 2022 г. – съответно 3 681 души срещу 4 352 души; коефициентът на обща смъртност е 18,1‰ при стойност за страната 15,7‰. За сравнение – през 2019 г. (годината преди COVID-19) общата смъртност в Р България е била 15,5‰, а в област Велико Търново – 17,5‰. Въпреки намаляването на показателя за областта спрямо предходните две години тенденцията остава тревожна (18,1‰ за 2023 г., 21,2‰ за 2022 г. и 24,8‰ за 2021 г.). Общата смъртност в област Велико Търново остава по-висока от средната за страната с малко под 3 пункта.

Смъртността продължава да бъде по-висока при мъжете (19,8‰), отколкото при жените (16,6‰) и по-висока в селата (25,5‰) спрямо тази в градовете (14.9 ‰).

*Продължаващото демографско застаряване и през 2023 г. (хората над 60 години в областта са **70 706** или **35%** от населението), дължащо се на някои основни фактори по отношение на икономическата, социалната и здравна политика в областта, неблагоприятното географско разположение (разпокъсаността и отдалечеността) на населените места е свързано с по-високи стойности на показателя обща смъртност.*

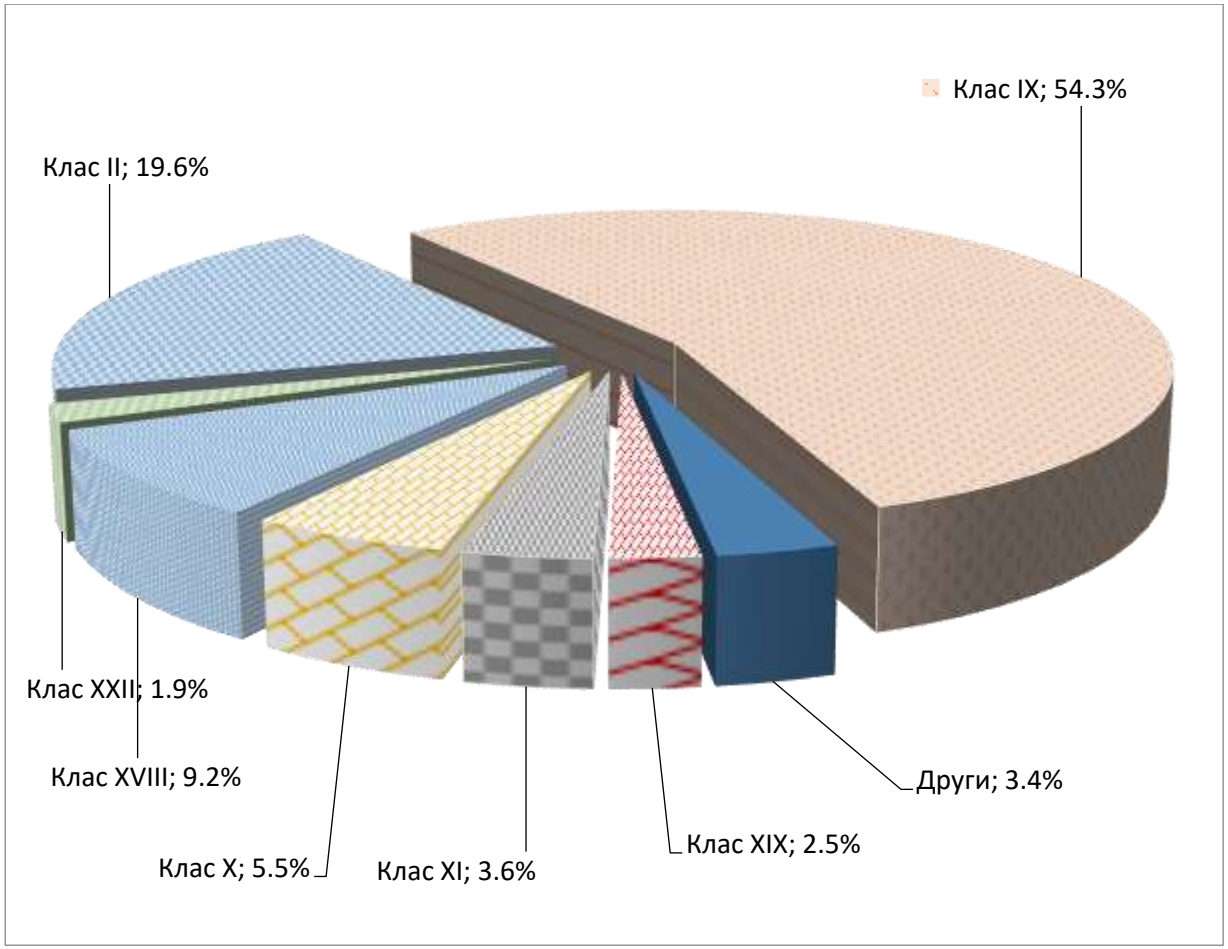

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
България	14.3	14.2	14.6	14.7	14.8	14.5	14.2	14.6	14.7	15	14.4	15.1	15.3	15.1	15.5	15.5	15.5	18	21.7	18.4	15.7
Област В. Търново	15.8	15.7	16.1	16.5	15.8	16.6	15.5	16.5	16.8	16.9	15.8	17	16.8	16.8	17.8	17.4	17.5	19.5	24.8	21.2	18.1

Фиг. 2. Обща смъртност в област Велико Търново и страната (на 1000 д.н.)

В **структурата на общата смъртност по причини** на първо място, с **най-висок** относителен дял от всички заболявания, отново се нареждат **болестите на органите на кръвообръщението (БОК) – 54,25%,** делът на които се запазва почти същия, както и през 2022 г. (54,78%), на второ място – **новообразуванията** с относителен дял 19,6% (за 2022 г. – 15,1%) и на трето – „Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде“ с относителен дял 9,2%. За сравнение през 2022 г. на второ място по честота е COVID-19 с относителен дял 8,16%.

Структурата на причините за смъртността в област Велико Търново е съпоставима с тази за страната (по данни на НСИ за 2023 г.). Основна причина за умиранията и в Р България остава клас IX – „Болести на органите на кръвообращението“ с коефициент 957,1 на 100 000 д.н., следван от Клас II „Новообразувания” с коефициент 258,8 на 100 000 д.н. и „Болести на дихателната система“ със 76,3 на 100 000 д.н.

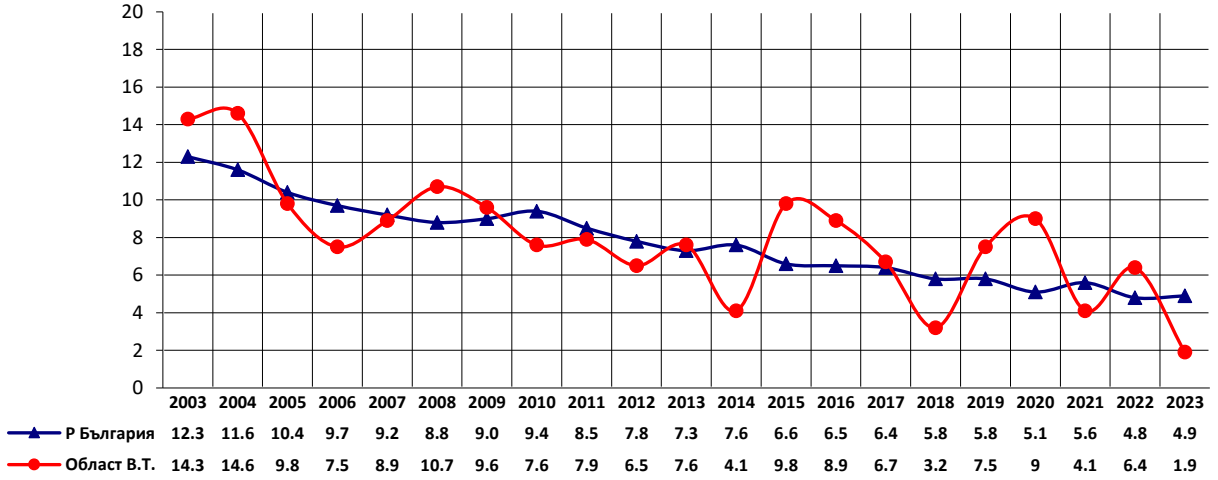

Фиг. 3. Структура на общата смъртност по причини в област Велико Търново през 2023 г.

1.3. Детска смъртност

Коефициентът на детската смъртност за областта е **1,9‰** на 1 000 живородени – по-нисък с близо 5 пункта в сравнение с 2022 г. (6,4‰) и рекордно нисък за последните десетилетия. За страната през 2023 г. коефициентът на детската смъртност е 4,9‰. Починалите деца до 1 година са 3 (2 момчета и 1 момиче), а през 2022 г. – 10 деца (8 момчета и 2 момичета).

Детската смъртност отразява в значителна степен социално-икономическото и здравно състояние в региона и е един от най-информативните показатели за оценка на общественото здраве, въпреки сравнително малкият обем на наблюдаваното население в тази възраст. Нивото на детската смъртност в областта (фиг. 4).

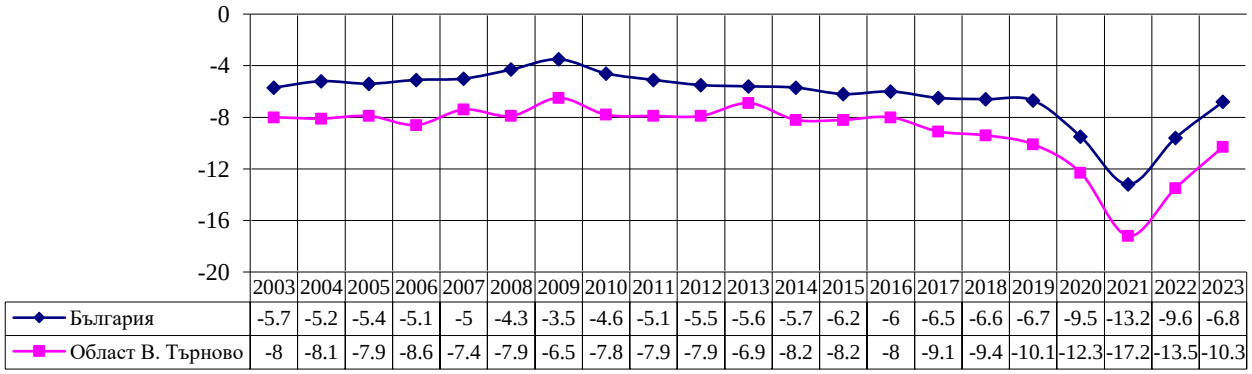

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Р България	12.3	11.6	10.4	9.7	9.2	8.8	9.0	9.4	8.5	7.8	7.3	7.6	6.6	6.5	6.4	5.8	5.8	5.1	5.6	4.8	4.9
Област В.Т.	14.3	14.6	9.8	7.5	8.9	10.7	9.6	7.6	7.9	6.5	7.6	4.1	9.8	8.9	6.7	3.2	7.5	9	4.1	6.4	1.9

Фиг. 4. Детска смъртност в област Велико Търново и страната (на 1 000 живородени деца)

1.4. Естествен прираст

И през 2023 г. показателят е очаквано отрицателен (-10,3‰), както и през предходната 2022 г. (-13,5‰), като достига стойността от предковидните години. Показателят е **по-неблагоприятен от средния за страната** (-6,8‰), което е трайна тенденция за областта (по-голям с близо 4 пункта). С най-неблагоприятни стойности на показателя в областта са общините Лясковец и Полски Тръмбеш (-17,6‰). Община Велико Търново е с по-нисък от средния за страната естествен прираст (-5,1‰).

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
България	-5.7	-5.2	-5.4	-5.1	-5	-4.3	-3.5	-4.6	-5.1	-5.5	-5.6	-5.7	-6.2	-6	-6.5	-6.6	-6.7	-9.5	-13.2	-9.6	-6.8
Област В. Търново	-8	-8.1	-7.9	-8.6	-7.4	-7.9	-6.5	-7.8	-7.9	-7.9	-6.9	-8.2	-8.2	-8	-9.1	-9.4	-10.1	-12.3	-17.2	-13.5	-10.3

Фиг. 5. Естествен прираст в област Велико Търново и Р България

1.5. Заболяемост и болестност

През 2023 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в областта са **регистрирани общо 1 012 017 заболявания** (при 766 567 – за 2022 г., 631 828 – за 2021 г., 561 525 – за 2020 г.), а **болестността** е **4 982,1** на 1000 д.н. (при 3 735,5 – за 2022 г., 2 774,9 – за 2021 г., 2 429,3 – за 2020 г.).

Новооткритите заболявания за 2023 г. са **267 908** (при 250 329 – за 2022 г., 234 563 – за 2021 г., 201 555 – за 2020 г.) или заболяемост **1 318,9 на 1000 д.н.** (при 1 219,8 – за 2022 г., 1 030,2 – за 2021 г., 872,3 – за 2020 г.).

При децата до 17 години са регистрирани общо **241 550 заболявания** (при 179 466 – за 2022 г., 134 090 – за 2021 г., 111 412 – за 2020 г.), т.е. **болестността при децата през 2023 г. е 7 805,7 на 1000 души детско население** (при 5 784,7 – за 2022 г., 3 820,9 – за 2021 г., 3 145,5 – за 2020 г.)

Новооткритите заболявания при децата за 2023 г. са **79 845**, при 70 482 – за 2022 г., 67 687 – за 2021 г., 52 354 – за 2020 г. Заболяемостта на 1000 деца през 2023 г. е **2 580,2** (при 2 271,9 – за 2022 г., 1 928,7 – за 2021 г., 1 478,1 – за 2020 г.).

И при децата и при възрастните се запазва тенденцията на увеличаване на регистрираната заболяемост през последните две години.

Водещи в **структурата на болестността по класове болести** за периода 2019 г. – 2023 г. са **болестите на органите на кръвообращението (27,1% през 2023 г.,** 23,8% през 2022 г., 20,9% през 2021 г., 24,0% през 2020 г., 22,9% през 2019 г.), следвани от **болестите на дихателната система (17,5% през 2023 г.,** 17,4% през 2022 г., 16,8% през 2021 г., 16,0% през 2020 г., 16,5% през 2019 г.).

По-различна е **структурата на заболяемостта –** на първо място с 21,9% са болестите на дихателната система, на второ място – някои инфекциозни и паразитни болести с 11,2% и на трето място – болестите на органите на кръвообращението – 10%.

При децата до 17 години водещи са **болести на дихателната система** (44,3% за 2023 г., 51,6% за 2022 г., 37,4% за 2021 г., 44,3% за 2020 г., 45,8% за 2019 г.).

Изводи: Факторите, влияещи върху здравето, а оттам и върху заболяемостта и смъртността се обуславят от различни причини, по-важните от които са: нездравословен начин на живот, неблагоприятна околна среда, лоши битови и производствени условия, лоша хигиена при някои групи от населението, миграция към по-големите населени места с по-висока трудова заетост и други. Поради изброените причини се наблюдава трайно запазване на показателите за смъртността от социално-значими заболявания, като инфаркти, инсулти, злокачествени новообразувания и не на последно място травми и отравяния. След повишението на общата смъртност до 24,8‰ през 2021 г. във връзка с пандемията, през 2023 г. за областта общата смъртност намалява – 18,1‰. По-високите стойности на общата смъртност за областта: 2022 г. – 21,2‰, 2021 г. – 24,8‰, 2020 г. – 19,5‰, 2019 г. – 17,5‰ (при 15,7‰ за Р България през 2023 г., 18,4‰ – 2022 г., 21,7‰ – 2021 г., 18‰ – 2020 г., 15,5 – 2019 г.) са важен индикатор за неблагоприятните нива на общественото здраве и отразяват преди всичко влиянието на възрастовата структура на населението. Те са във взаимна връзка със социално-икономическото развитие на областта, с ефективността на профилактиката, лечението и рехабилитацията, обезпечеността с извънболнична и болнична медицинска помощ, начина на живот и отношението на индивида към собственото му здраве и здравето на другите членове на обществото.

Естественият прираст продължава да е отрицателен и по-неблагоприятен от този за страната.

За подобряване здравето на населението е необходимо продължаване на дейностите по национални програми и политики на Министерство на здравеопазването за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска физическа активност и обездвижване, и др.), както и с ефективността от икономическата и социална политика, респ. факторите на жизнената среда.

През отчетния период, обществеността беше запозната със здравно-демографското състояние на населението в област Велико Търново чрез излъчените по електронните медии интервюта, публикации в областните всекидневници и на официалната интернет страница на РЗИ – Велико Търново.

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА ИНСПЕКЦИЯТА

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ; КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА

Към 31.12.2024 г. общата щатна численост на персонала в Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново е **92** длъжности (68 **–** по служебни и 24 **–** по трудови правоотношения). **Реално заетите** от физически лица длъжности са **84,** от които **61** – по **служебни** и **23** – по **трудови правоотношения**. Към 31.12.2024 г. незаетите длъжности са **общо 8,** от които **7 –** по **служебно правоотношение:** директор на дирекция АПФСО – 1, програмист на софтуерни приложения, IV степен в дирекция АПФСО – 1; началник на отдел „Държавен здравен контрол“ (ДЗК) в дирекция „Обществено здраве“ (ОЗ) – 1; главен инспектор в отдел ДЗК, дирекция ОЗ – 1; инспектор в отдел ДЗК, дирекция ОЗ – 1; главен инспектор в дирекция „Надзор на заразните болести“ (НЗБ) – 1; главен експерт в дирекция „Лабораторни изследвания“ (ЛИ) – 1 и **1 – по трудово правоотношение:** старши специалист в отдел „Профилактика на болестите и промоция на здраве“ (ПБПЗ), дирекция ОЗ – 1.

През отчетния период са проведени **7 конкурсни процедури** за следните длъжности по служебно правоотношение**:** главен експерт в дирекция АПФСО **–** 1; инспектор в дирекция НЗБ – 1; младши експерт в дирекция НЗБ – 2; главен инспектор в дирекция НЗБ – 1; инспектор в отдел ПБПЗ, дирекция ОЗ – 1 и главен експерт в дирекция ЛИ – 1, от които **5** са приключили с назначения на класираните кандидати; **1** е прекратен поради липса на подадени заявления за участие и **1** – без назначение, поради неиздържан тест и недопускане до следващите етапи на конкурса.

Проведени са **1 процедура по конкурентен подбор** за длъжността главен инспектор в отдел ДЗК, дирекция ОЗ, приключила с преназначаване на служител и **1 процедура за подбор при мобилност** за длъжността програмист на софтуерни приложения, IV степен в дирекция АПФСО, която след избор на кандидат и сключване на споразумение, е приключила с назначение през м. януари 2025 г.

Проведени са **4 процедури по подбор по документи** за длъжности по трудово правоотношение, които приключват с назначаване на: главен специалист в дирекция „Медицински дейности“ (МД) – 1 служител; изпълнител в дирекция АПФСО – 2 служители и главен специалист в дирекция АПФСО – 1 служител.

Осъществено е **повишение в ранг на 9** (девет) служители.

Към 31.12.2024 г. в РЗИ – Велико Търново с придобито и упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст работят **14 служители по служебно правоотношение** и **4 служители по трудово правоотношение**. Назначени на

намален работен ден – няма. Назначени на непълен (7-часов) работен ден, поради работа при специфични условия и рискове за живота и здравето са 7 служители.

През отчетния период квалификацията на служителите се осъществяваше в съответствие с утвърдените Вътрешни правила за управление на човешките ресурси в РЗИ – Велико Търново (приети със заповед №862/10.08.2012 г., посл. изменени със заповед №РД-01-93/13.05.2022 г.), планираните цели, индивидуалните потребности и настъпилите промени в законодателството. Осъществени са **общо 41 обучения** (онлайн и присъствени) на служителите от инспекцията в различни форми за повишаване на квалификацията им – курсове, семинари, конгреси, конференции, работни срещи и други, както следва: 19 планирани с 40 участници и 22 извънпланови с 33 участници. Проведени са общо 26 вътрешни форми за квалификация на служителите в дирекциите и отделите (колегиуми, работни срещи), в т. ч. и 2 междупрофилни колегиуми.

ОРГАНИЗАЦИЯ, ПЛАНИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТТА

През 2024 г. са утвърдени изменения и допълнения в Правилника за устройството, дейността и вътрешния ред на Регионална здравна инспекция – гр. Велико Търново (Заповед №РД-01-146/29.11.2024 г.) във връзка с обнародвания в ДВ, бр. 103/06.12.2024 г. Правилник за изменение и допълнение на Устройствения правилник на регионалните здравни инсрпекции.

Стратегическите и оперативни цели, и приоритетите на РЗИ – Велико Търново съответстват на националната здравна политика, и са съобразени с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции, Националната здравна стратегия 2030 и цялостното законодателство в сферата на здравеопазването, като са отчетени спецификите в здравно-демографското състояние и основните здравни проблеми, характерни за област Велико Търново.

РЗИ – Велико Търново осъществява и организира държавната здравна политика на територията на област Велико Търново, която обхваща 10 общини – Велико Търново, Горна Оряховица, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица и Сухиндол. На областно ниво планира, разработва и провежда политика по промоция на здраве, интегрирана профилактика на незаразните болести, надзор на заразните болести и ефективен държавен здравен контрол за ограничаване на заболяемостта от незаразни и заразни болести и предпазване от неблагоприятното въздействие на поведенческите фактори на риска и факторите на жизнената среда.

През 2024 г. РЗИ – Велико Търново осъществи дейности, свързани с реализирането на следните основни цели, включени в годишния план на инспекцията:

✓ Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на област Велико

Търново;

✓ Намаляване на риска за здравето на населението и подобряване качеството на живот чрез повишаване на ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека и факторите на жизнената среда.

✓ Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболеваемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене и ниска физическа активност.

✓ Ограничаване на заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез усъвършенстване и подобряване на ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести и прилагане на противоепидемични и изолационно-ограничителни мерки спрямо болни и контактни лица, както и чрез повишаване на имунизационния обхват;

✓ Оптимизиране на дейността на лечебните заведения, развитие на електронното здравеопазване и осигуряване на качество и безопасност на медицинското обслужване на територията на област Велико Търново.

Разработени и утвърдени са: общ годишен план за дейността на РЗИ – Велико Търново през 2024 г., включващ мерките и задачите за постигане на тези цели. В плана са заложени сроковете или периодичността за изпълнение, отговорниците, както и количествени показатели.

Във връзка с планирането на дейността на инспекцията са изготвени: Заповед №РД-01-25/19.02.2024 г. за възлагане на държавен здравен контрол на територията на област Велико Търново през 2024 г. и разпределение на обектите с обществено предназначение по дирекции, отдели, служители и територия, както и за определяне на отговорници по контрола върху продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека, и фактори на жизнената среда.

През 2024 г. са разработени и актуализирани вътрешноразпоредителни документи в областта на: системата за финансово управление и контрол (СФУК); мрежовата и информационна сигурност и административното обслужване, които са посочени в съответните раздели на отчета.

Със заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново са утвърдени и следните вътрешноразпоредителни документи:

✓ Вътрешни правила за административнонаказателно производство в РЗИ – Велико Търново (Заповед РД-01-42/18.03.2024 г.);

✓ Риск-регистър за 2024 г. (Заповед №РД-01-32/22.02.2024 г.);

✓ Вътрешни правила за заплатите в РЗИ – Велико Търново (изм. със Заповед №РД-01-62/15.05.2024 г.);

- ✓ Инструкция за водене на регистри по ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 в РЗИ – Велико Търново (изм. и доп. със Заповед №РД-01-73/07.06.2024 г.);
- ✓ Годишни планове за обучение на служителите в ИПА (1) и Годишен план за обучение на служителите в НЦОЗА и НЦЗПБ (1) през 2024 г.;
- ✓ План за дейността на КУТ през 2024 г.;
- ✓ Вътрешни правила за нормиране разхода на горива и смазочни материали на служебните автомобили на РЗИ – Велико Търново (Заповед №РД-01-87/23.07.2024 г.);
- ✓ Вътрешни правила за осигуряване на пожарна безопасност на територията на РЗИ – Велико Търново, План за действие при пожар в РЗИ и План за евакуация (Заповед №РД-01-124/18.10.2024 г.) и др.

През отчетния период са актуализирани редица заповеди, свързани с дейността на инспекцията – заповед за състава и правилата за работата на дисциплинарния съвет в РЗИ – Велико Търново (Заповед №РД-02-54/30.05.24 г.); заповед за делегиране на правомощия на заместник-дирктора (Заповед №РД-01-41/14.03.2024 г.); заповед за състава и функциите на Експертния съвет по здравно-техническа експертиза при РЗИ (Заповед №РД-02-1/10.01.2024 г.); заповед за осъществяване на предварителния контрол по законосъобразност, съгласно ЗФУКПС; заповед за състава и функциите на РЗИ при РЗИ – Велико Търново (заповед №РД-01-60/11.07.2024 г.); заповед за определяне на лице, което да провежда началния инструктаж по безопасност и здраве при работа в инспекцията (заповед №РД-01-108/13.09.2024 г.) и др.

Дейността на инспекцията се отчиташе всяко тримесечие, на заседания на директорския съвет, а ежеседмично се провеждаха оперативки за отчитане изпълнението на задачите през предходната седмица, запознаване с предстоящите задачи, епидемичната обстановка по отношение на заразната заболяемост в областта и др.

В началото на отчетния период, в съответствие с нормативно определените изисквания и при спазване на регламентираните срокове, са изготвени следните отчети за дейността:

- ✓ Въпросник и Доклад за състоянието на Системата за финансово управление и контрол (СФУК) и Доклад за управление на риска в РЗИ – Велико Търново за 2023 г.;
- ✓ Годишен отчет за дейността на администрацията в Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА) за 2023 г.;
- ✓ Годишни отчети за дейността на РЗИ за 2023 г. – общо за инспекцията и по дирекции;
- ✓ Годишен доклад за дейността на РЗИ по ЗДОИ за 2023 г., публикуван на сайта на инспекцията;
- ✓ Доклад за дейността на КУТ за 2023 г.;
- ✓ Въпросник за годишна самооценка за РЗИ – Велико Търново във връзка с годишното планиране на дейността на звено „Вътрешен одит“ на МЗ през 2025 г. и др.

През отчетната 2024 г. по искане на МЗ са изготвени и изпратени: отчети за степента на изпълнение на утвърдените политики и бюджетни програми по бюджета на МЗ към 31.12.2023 г. и бюджетна прогноза за периода 2024 - 2027 г.; годишни текстови и таблични отчети за дейността на РЗИ за 2023 г.; отчет за изпълнението на ежегодните цели за 2024 г.; отчет за касовото изпълнение на бюджета към 31.12.2023 г. и друга отчетна информация; проектобюджет за 2025 г. и актуализирани бюджетни прогнози за периода 2026 - 2028 г. на РЗИ – Велико Търново; отчети по национални програми и др.

Във връзка със Заповед №РД-02-67/12.03.2024 г. на министъра на здравеопазването, на 22.04.2024 г. беше проведена атестация на директора на РЗИ – Велико Търново за периода 2021 г. – 2023 г., съгласно Методика за атестиране на директорите на регионалните здравни инспекции, предоставена с писмо на МЗ, изх. №16-04-25/13.03.2024 г. Оценката от атестацията е **много добра.**

СИСТЕМА ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

През отчетната 2024 г. са утвърдени изменения и допълнения на:

- ✓ Вътрешни правила за заплатите в РЗИ – Велико Търново (изм. и доп. със Заповед №РД-01-62/15.05.2024 г.) във връзка с ПМС №136 от 29.04.2024 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЗ за 2024 г.;
- ✓ Инструкция за организация, отчитане и контрол на дейността на служебния транспорт в РЗИ – Велико Търново (със Заповед РД-01-96/23.8.2024 г.);

Изготвени са Годишен доклад и Въпросник за състоянието на системите за финансово управление и контрол в организациите от публичния сектор за 2023 г. (изх. № 03-770-1/ 07.02.2024 г.).

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

В съответствие с изискванията на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация са осъществени и документирани всички етапи, свързани с оценката на изпълнението на служителите. За всички служители са изготвени и съгласувани индивидуалните работни планове, респективно обобщенията на преките задължения и/или конкретни задачи, съобразени с основните цели, преките задължения, управляваните ресурси и компетентностите, регламентирани в длъжностните характеристики. В регламентираните срокове са проведени междинните и заключителни срещи.

През 2024 г. са изготвени и утвърдени: 9 длъжностни характеристики (за длъжности в дирекциите АПФСО, НЗБ, МД, отдели ДЗК и ПБПЗ в ОЗ, ЛИ); длъжностни (7) и поименни (20) разписания на длъжностите в инспекцията.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 9, т. 4 от Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции във връзка с Правилника за изменение и допълнение на устройствения правилник на регионалните здравни инспекции и § 12 Приложение №4 към чл. 26 са изпратени предложения за наименованията и броя на отделите в структурата на дирекциите на РЗИ – Велико Търново и числеността на персонала, за съгласуване (изх. №03-863/13.12.2024 г.).

В указаните срокове са представени в МЗ изисканите справки и информации, свързани с човешките ресурси.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ”

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

Административно обслужване

През 2024 г. във връзка с настъпили промени в нормативната уредба, организацията на работа и по указания на МЗ са актуализирани процедурите за извършване на следните административни услуги:

- ✓ с уникален идентификатор 3041 „Издаване на удостоверение за спазване на здравните изисквания и утвърдените медицински стандарти от лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите”, произтичащи от утвърдени със Заповед №РД-01-11/02.02.2024 г. на изпълнителния директор на ИАМН нови образци на заявления за регистрация, промяна в обстоятелствата по регистрацията и заличаване на лечебни заведения за извънболнична помощ (Заповед №РД-01-21/09.02.2024 г.);
- ✓ с уникален идентификатор 558 „Издаване на удостоверение за придобита квалификация за изпълнител на изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации“ (Заповед №РД-01-76/19.06.2024 г.);
- ✓ с идентификатор 1795 „Издаване на хигиенно заключение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина“ (Заповед № РД-01-117/ 08.10.2024 г.);
- ✓ с идентификатор 883 „Издаване на становище за класифициране на отпадъци“ (Заповед № РД-01-127/22.10.24 г.).

Разработена е процедура за включена в Регистъра на услугите нова административна услуга с идентификатор 3413 „Промяна във вписани обстоятелства на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води“ (утвърдена със Заповед № РД-01-153/19.12.2024 г.).

Към края на 2024 г. РЗИ – Велико Търново предоставя общо 33 вида административни услуги, вписани в Административния регистър по чл. 61 от Закона за администрацията, които се предоставят и по електронен път – 30 специфични услуги за регионалните здравни инспекции и 3 общи за всички администрации услуги. Общо за годината са предоставени **3 946** услуги (3 588 услуги за 2023 г.).

Актуалните процедури за извършване на административните услуги са на разположение на потребителите на сайта на инспекцията, в Центъра за административно обслужване и в общия за страната онлайн Регистър на услугите към Административния регистър. Подробна информация за предоставяните административни услуги е публикувана и на Единния портал за достъп до електронни административни услуги.

В съответствие с принципа за периодично проучване, измерване и управление на удовлетвореността на потребителите е изготвен годишен доклад с оценка на удовлетвореността на потребителите на административни услуги, предоставяни от РЗИ – Велико Търново през 2023 г. Резултатите от оценката на удовлетвореността на потребителите са публикувани на официалната интернет страница на инспекцията.

През отчетния период във връзка с административното обслужване е внедрена нова за инспекцията дейност, свързана с обслужването на граждани, а именно активиране (сдвояване) за гражданите на мобилно приложение „еЗдраве“, във връзка с което е извършена следната подготовка: определени са служители за работа със системата за активиране на мобилното приложение и техните задължения (Заповеди №РД-01-95/23.08.2024 г. и №РД-01-106/04.09.2024 г.); организирано е участие в обучение за служителите и са им предоставени инструктивни материали; публикувани са информационни материали за гражданите на сайта на инспекцията; осигурени са необходимите технически средства и др. Проведена е информационна кампания (01.09.2024 г. – 30.09.2024 г.) за популяризиране на електронното здравно досие и приложението „еЗдраве“ с изнесени работни места за сдвояване в градовете Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов. Към 31.12.2024 г. са извършени общо 562 сдвоявания.

Правно обслужване

Дейността по правното обслужване на инспекцията е организирана като външна услуга и се осъществява от адвокат с договор за абонаментно-правно обслужване.

Изготвени и изпратени в МЗ са мотивирани предложения по: проект на Правилник за изменение и допълнение на Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции (изх. №03-763/12.11.2024 г.) и проект на Насоки за осъществяване на административнонаказателна отговорност на РЗИ (изх. №03-654-1/27.09.2024 г.).

Със Заповед №РД-01-42/18.03.2024 г.) на директора на инспекцията са утвърдени Вътрешни правила за административнонаказателно производство в РЗИ – Велико Търново във връзка с настъпили промени в ЗАНН.

Достъп до обществена информация

През 2024 г. в РЗИ – Велико Търново са постъпили **17 заявления за достъп до обществена информация** – 11 заявления от физически лица, граждани на Р България, 2 – от неправителствени организации журналисти и 2 – от търговски дружества. За сравнение броят на постъпилите заявления за ДОИ през 2023 г. е 22. Преобладаващата част от заявленията са подадени електронно – по електронна поща, препратени от МЗ по системата за електронен обмен за отговор по компетентност, постъпили от Платформата за достъп до обществена информация или чрез Системата за сигурно електронно връчване; само едно заявление е постъпило по пощата. Всички заявления са разгледани от постоянната комисия, назначена със заповед на директора на РЗИ да разглежда подадените заявления за достъп до обществена информация и да изготвя становища за предоставяне или за отказ от предоставяне на достъп до исканата обществена информация. На 9 от заявителите е предоставен пълен достъп до исканата информация, а на 8 – частичен достъп. Всички производства по подадените заявления за достъп до обществена информация са приключени в законоустановените срокове; информацията е предоставена, съобразно заявената форма.

През отчетния период са осъществени са и други дейности, свързани с ДОИ: изготвен е доклад за дейността на РЗИ – Велико Търново по ЗДОИ за 2023 г., който е публикуван на сайта на инспекцията, в изпълнение на разпоредбата на чл. 15, ал. 2 от ЗДОИ; утвърдени са списъци на категориите информация, подлежаща на публикуване в интернет за сферата на дейност на РЗИ – Велико Търново за 2024 г. и форматите, в които е достъпна, и списък на информацията, предоставена от инспекцията повече от три пъти по реда на глава трета от ЗДОИ.

Публичност и прозрачност

Информацията за РЗИ – Велико Търново, за удобство за външните потребители, е публично предоставена в интернет пространството. През отчетната година е извършена миграция към нова интернет страница на единен федериран портал, осигуряващ съответствие с изискванията за достъпност, единна за държавните администрации визия, поддържана от МЕУ. На интернет страницата на инспекцията (https://rzi-vt.egov.bg/) са публикувани: структурата, дейността, мисията, визията и целите на инспекцията; нормативните актове, по които РЗИ осъществява контролни и регистрационни

функции; документи; стратегии, програми и планове; административните услуги и образци на формулярите, свързани с тях; Вътрешните правила за организация на административното обслужване; Хартата на клиента; публичните регистри; статистическа и друга актуална информация, както и информацията, подлежаща на публикуване в интернет за сферата на дейност на РЗИ – Велико Търново, съгласно изискванията на Закона за достъп до обществена информация. На сайта се публикуват съобщения за предстоящи и минали събития, указания и препоръки за медицинските специалисти и гражданите.

Промените на нормативните актове, промените в регистъра на услугите и съответно в конкретните административни услуги, извършвани от РЗИ, своевременно са отразявани на интернет страницата на инспекцията. Регулярно е публикувана актуална информация за епидемичната обстановка, дейностите във връзка с държавния здравен контрол, инициативите по профилактика на болестите и промоция на здравето и др.

През отчетната година продължи и поддържането на профил на инспекцията във Фейсбук. Създаден беше профил в Instagram. В профилите на РЗИ в социалните мрежи също се публикуваха, свързани с дейността, актуални новини и предстоящи събития.

Дейността на инспекцията през 2024 г. беше популяризирана сред населението чрез средствата за масова информация (регионални и централни) – осъществени са: 5 пресконференции; общо 88 радио и ТВ предавания (интервюта, репортажи); публикации на официалната интернет страница на инспекцията, на профилите в социалните мрежи (фейсбук и Instagram) и на страниците на електронни медии – общо 523 публикации; публикации в регионалните всекидневници (2) – общо 192 материала.

МРЕЖОВА И ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ. ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ СИСТЕМИ

Дейността по осигуряване на мрежовата и информационната сигурност в инспекцията, по администрирането на информационните и комуникационни системи и по поддръжката на локалната мрежа и компютърната техника се осъществява от системен администратор в дирекция АПФСО. Длъжността „Програмист на софтуерни приложения IV степен“ остана вакантна и през 2024 г. На тази длъжност е назначен служител в началото на настоящата година. Системният администратор е определен и за служител, отговарящ за мрежовата и информационна сигурност в РЗИ – Велико Търново (със заповед №РД-01-170/24.10.2022 г.).

Техническата осигуреност с компютърна техника в инспекцията е на много добро ниво. През отчетната година от от МЗ бяха предоставени безвъзмездно (Заповед №РД-01-785/28.11.2024 г.) 4 броя скенери, необходими във връзка със

стартиралия процес по дигитализация на медицинските експертни досиета, съхранявани в Регионалната картотека на меицинската експертиза. Със средства по национална програма е закупен и 1 брой мултимедиен проектор.

През отчетния период в съответствие с изискванията на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност е разработен и утвърден: План-график за обучение/инструктиране на служителите за работа с информационните системи и приложния софтуер (Заповед №РД- 01-22/12.02.2024 г.). Проведени са вътрешни обучения на служителите по МИС и опреснителни инструктажи.

Продължи работата със **системата за управление на документооборота и работния поток Eventis R7**, изпълняваща изискванията на Закона за електронното управление, Наредбата за обмена на документи в администрацията, Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност и Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар. Системата предоставя възможност за оптимизация на работните процеси с документи в администрацията на РЗИ – Велико Търново, за обмен на документи с МЗ и с останалите администрации единствено по електронен път. На служителите е осигурен достъп до системата с квалифициран електронен подпис.

През отчетната година е извършен упгрейд на системата с внедряване на следните допълнителни функционалности: поддържане на библиотека със съществени за дейността документи и регистър на договорите; връзка и възможност за директно прехвърляне на кореспонденция от Системата за сигурно електронно връчване; възможност за електронно подписване на документи в Eventis R7 от всички участвали при изготвянето и съгласуването служители.

Броят на документите, получени чрез електронния обмен за 2024 г. е 1 820 (1 665 през 2023 г.), а изходящите документи, изпратени по обмена са 1 810 (повече в сравнение с 2023 г. – 1 716). Общо в Eventis R7 за годината са обработени 31 878 документа (съизмерими с 2023 г. – 31 350).

Извършено е мигриране на съдържание на интернет страницата на РЗИ на единен федериран портал. Изпълнени са мерки за повишаване мрежовата и информационна сигурност: извършване на няколко методологически тестове за проникване в мрежата и отстраняване или в процес на отстраняване на уязвимостите (тестове на: Layer 2 Attacks, Layer 3 Attacks, Session Replay, Network / OS Layer Attacks, DHCP and DNS Weaknesses, Protocol Fuzzing, IP Redirections); надграждане на интернет филтри и разделения на групи на компютърните устройства за ограничаване достъпа до неоторизирани уеб сайтове. Във връзка с мигрирането е актуализирана Декларацията за достъпност до официалната страница на РЗИ – Велико Търново (със Заповед № РД-01-91/09.08.2024 г.).

Текущо са вписвани данни в Информационната система за извършване на предварителен, текущ и последващ контрол по целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и

комуникационните технологии (отчети на изразходваните средства в областта на електронното управление и информационни и комуникационни технологии и бюджетни прогнози), както и в системата за наблюдение на напредъка по изпълнението на Националния план за въвеждане на еврото в Република България.

Сключени са следните договори за изграждане, поддръжка, инсталиране и надграждане на специализирана апаратура/софтуер:

- Договор №РД-06-27/30.08.2024 г. разширение на съществуваща система за мониторинг и известяване, разработена за камерите за съхранение на биопродукти, с включване на фризера за ултраниски температури;
- Договор №РД-06-45/10.12.2024 г. за надграждане на системата за видеонаблюдение.

През 2024 г. са изпълнени в срок и допълнително възложени от МЗ и МЕУ задачи, свързани с мрежовата и информационна сигурност и електронното управление – изпратени са в МЗ изисканите информации и справки относно: регистрите, изграждани, поддържани и водени от регионалните здравни инспекции (изх. №03-85-1/19.02.2024 г.); осигуряване на лицензи за софтуерни пакети за защита от вируси - “WithSecure”; данни за администраторите (2 служители) в инспекцията във връзка с извънгаранционната поддръжка на интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейността по държавен здравен контрол и др. По искане на МЕУ са извършени проверка, коригиране и въвеждане на метаданни за разработените нови електронни форми за предоставяните (вкл. от РЗИ – Велико Търново) административни услуги – срокове, такси, начини на предоставяне на резултата от услугата (изх. № 03-266/29.4.2024 г.).

ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНО ОБСЛУЖВАНЕ

През 2024 г., в съответствие със Закона за здравето, инспекцията като второстепенен разпоредител с бюджет формира **приходи** по бюджета от два източника:

- **от републиканския бюджет** чрез МЗ;
- **собствена дейност, в т.ч.**:

- такси за извършени административни услуги и извършени лабораторни анализи, съгласно Тарифата за таксите, които се събират от органите на ДЗК по Закона за здравето, Тарифата за таксите, които се събират по Закона за лечебните заведения и Тарифата за таксите, които се събират по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина – **87 427** лв. (86 344 лв. за 2023 г.);

- глоби и имуществени санкции, наложени с влезли в сила наказателни постановления, издадени от директора на инспекцията, споразумения за административни нарушения – **18 185 лв.** (25 710 лв. за 2023 г.), от които по сметката на

РЗИ са постъпили **14 183 лв.** (11 300 лв. за 2023 г.). Събрани от НАП и постъпили по сметките на Републиканския бюджет са 10 832 лв. (7 961 лв. за 2023 г.);

- **други източници** (наеми) – **67 133 лв.** срещу 56 620 лв. за 2023 г.

При уточнен **план** по бюджета за 2024 г**. 3 677 396 лв.** (2 724 956 лв. за 2023 г.), увеличен с коригиращи заповеди по различни Национални програми с обща сума в размер на **106 755 лв.** и със заповеди за капиталови разходи за **18 379 лв., изпълнението** възлиза на **3 668 829 лв.** (3 028 053 лв. за 2023 г.).

Анализът на **разходите** показва, че основен дял от тях имат **средствата за заплати,** други възнаграждения и социално-осигурителни плащания – **3 153 467 лв.** спрямо 2 568 074 лв. за 2023 г**.**

Издръжката на инспекцията за 2024 г. е **485 913 лв.** срещу 442 904 лв. за 2023 г., т.е. по-голяма с 43 008 лв. В структурата на средствата за издръжка най-голям относителен дял имат разходите за:

- **външни услуги** (пощенски и телекомуникационни разходи, ремонт и поддръжка на компютрите и техниката, квалификация и преквалификация на служителите, и др.) **– 187 263 лв.** спрямо **147 505** лв. за 2023 г.;
- **вода, горива, енергия** – **95 867 лв.** спрямо **104 688** лв. за 2023 г.;
- **материали** – **90 931 лв.** спрямо 76 193 лв. за 2023 г.;
- **медикаменти** – **59 838 лв.** спрямо 54 039 лв.. за 2023 г.;
- **текущ ремонт на сградата, МПС – 39 443 лв**. срещу 37 826 лв. за 2023 г.;
- **постелен инвентар и облекло** – **5 715 лв**. срещу 3 748 лв. за 2023 г.

През отчетния период инспекцията има **18 379 лв. капиталови разходи**, които се разпределят по следния начин:

- 5 845 лв. – основен ремонт на компресор за азотен агрегатор, собственост на МЗ. За одобрение на разхода и увеличение на лимита е получена Заповед РД-03-470/24.10.2024г. на МЗ с писмо №03-725/24.10.2024 г.;
- 6 198 лв. – основен ремонт на течнохроматографска система, използвана в дирекция „Лабораторни изследвания“ и собственост на МЗ;
- 6 336 лв. – стационарен газоанализатор тип Draeger за дирекция „Лабораторни изследвания“. Сумата е заявена с апликационна форма, изпратена към МЗ с наш изх. №21-69-4/06.11.2024 г. и писмо с наш №21-69-5/02.12.2024 г.

За последните две суми – общо 12 534 лв. е получено писмо от МЗ с наш вх. №03-878/17.12.2024 г. за предоставен допълнителен лимит за капиталови разходи.

През м. ноември 2024 г. с писмо № 03-789-1/ 26.11.2024 г. на МЗ е изпратен одобрен годишен план и предоставен допълнителен лимит в размер на 77 141 лв., който е използван за издръжка и текущи разходи на инспекцията.

Във връзка с изпълнението на дейности по национални програми със заповеди на МЗ са утвърдени допълнителни средства в размер на **106 155 лв.:** 1 000 лв. – Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване с радон

2023-2027 г.; 5 000 лв. – НП за подобряване на майчиното и детско здраве 2021 - 2030 г.; 49 105 лв. – Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 - 2025 г.; 8 430 лв. – Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити 2021 - 2030 г.; 40 700 лв. – Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Р България 2021 - 2025 г.; 178 лв. – Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка 2021 – 2024 г.; 535 лв. – Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65 г. 2023 - 2026 г.; 357 лв. – Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022 - 2025 г.; 850 лв. – Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България 2021 - 2025 г. Всички средства по НП за изразходени според предназначението им. Заедно със сумите по национални програми са одобрени и допълнителни 1 887 лв. – за отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности.

За разходи за електронно управление през 2024 г. са изразходвани 20 720 лв., спрямо 17 768 лв. през 2023 г.

През отчетния период при стриктно спазване на Закона за обществените поръчки (ЗОП) в РЗИ – Велико Търново са проведени две обществени поръчки:

- Обществена поръчка чрез публично състезание с предмет „Избор на доставчик на електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група за обекти на РЗИ - Велико Търново, присъединени на средно и ниско напрежение“. Поръчката е открита и проведена на основание Решение №F522427/29/29.04.2024 г. на директора на РЗИ – Велико Търново и завършила с решение за избор на изпълнител №РД-01-82/05.07.2024 г. и №D34884573/05.07.2024 г. на РЗИ – Велико Търново – „Електрохолд Трейд“ ЕАД – София. На основание чл. 112 от ЗОП е сключен Договор №РД-06-23/07.08.2024 г. с изпълнителя за срок от 24 (двадесет и четири) последователни месеца, считано от датата на подписването му, с прогнозна обща стойност в размер на 180 000 (сто и осемдесет хиляди) без ДДС.

- Обществена поръчка чрез събиране на оферти с обява по ЗОП с предмет „Основен ремонт на съществуващи гаражи“. Публикувано е обявление в регистъра на АОП под уникален номер 02675-2024-002, след получено писмо от МЗ (наш вх. №03-25-4/02.08.2024 г.), с което МЗ предлага на РЗИ – Велико Търново за поисканите целеви средства за капиталови разходи за обект „Основен ремонт на съществуващи гаражи“ - 160 000 лв. да се проведе обществена поръчка и да се сключи договор по реда на чл. 114 от ЗОП. Поръчката е направена и след разглеждане на постъпилите оферти е избран изпълнител „НИК СТРОЙ 2000“ ЕООД, с който е сключен договор №РД-06-34/16.10.2024 г. за 148 923,26 (сто четиридесет и осем хиляди деветстотин двадесет и три лева и двадесет и шест стотинки). В изпълнение на указанията на МЗ всички документи по направената обществена поръчка и сключеният договор с избрания изпълнител са изпратени до МЗ с наш изх. №03-25-5/17.10.2024 г. Сключен е и договор №РД-06-35/17.10.2024 г. за строителен надзор с „Неоарх“ ЕООД за 2 040 (две хиляди и четирдесет) лева. До настоящия момент не е получено финансиране с целеви средства за

капиталови разходи от МЗ за обект „Основен ремонт на съществуващи гаражи“.

СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

През 2024 г., в съответствие с изискванията и процедурите на Системата за финансово управление и контрол (СФУК) в инспекцията са осъществени, на необходимото ниво за качество, срочност и обем, планираните дейности, а именно:

- ✓ снабдяване с необходимите материали, химикали, консумативи, диагностикуми, горива и смазочни материали, необходими за работа на служителите;
- ✓ транспортно обслужване, осъществявано по предварително изготвен и утвърден график, осигуряващ оптимални условия за работа на всички структурни звена;
- ✓ поддържане на съоръженията и апаратурата;
- ✓ осъществяване на контрол върху разходите за горива на служебните МПС, за парно отопление, ел. енергия и вода.

Освен планираните дейности са реализирани и други във връзка със стопанското обслужване на инспекцията, съобразени с финансовите ресурси с цел осигуряване на по-добри условия на труд на служителите. Осъществени бяха следните дейности:

- В съответствие с разпоредбите на Закона за държавната собственост и Правилника за прилагането му са проведени общо **пет** търга с тайно наддаване (вкл. два последващи) за отдаване под наем на помещения и площи – публична държавна собственост, предоставена за управление на РЗИ – Велико Търново, а именно: *търг с тайно наддаване* за отдаване под наем на пространство до входа на административната сграда на РЗИ за инсталиране на автомат за горещи напитки (приключил с избор на наемател и сключване на договор); *търг и последващ търг с тайно наддаване* за отдаване под наем на помещения на адрес гр. Велико Търново, ул. „Васил Левски“ №6 (приключили поради липса на кандидати); *търг и последващ търг с тайно наддаване* за отдаване под част от покривно пространство (приключил с избор на наемател и сключване на договор).

- Във връзка с необходимостта от основен ремонт на съществуващите гаражи е възложено изготвяне на проектна документация, получено е разрешение за строеж, сключени са договори за авторски и строителен надзор и е заявено отпускането на необходимите средства в МЗ.

Актуализиран е съставът на Комисията по пожарна безопасност (Заповед №РД-02-82/09.10.2024 г.) и заповедите за: осъществяване на контрол, организиране на техническото обслужване и презареждане на носимите и возимите

пожарогасители в сградата на РЗИ (Заповед №РД-01-120/18.10.2024 г.); максимален брой лица в заседателна зала и зали 801 и 803 (Заповед №РД-01-121/18.10.2024 г. и Заповед №РД-01-122/ 18.10.2024 г.); дейности за осигуряване на пожарна безопасност, които да се извършват от служителите преди приключване на работното време и преди почивни и празнични дни (Заповед № РД-01-125/18.10.2024 г.); извършване на огневи работи (Заповед РД-01-123/18.10.2024 г.). Със Заповед №РД-01-124/18.10.2024 са утвърдени следните документи: Вътрешни правила за осигуряване на пожарна безопасност; План за действие при пожар и План за евакуация.

- В съответствие с изискванията на Наредба №8121з-647/01.10.2014 г. своевременно е организирана годишната техническа проверка на преносимите пожарогасители в РЗИ, на пожарогасителите на служебните автомобили и на пожарните кранове на стълбищните площадки. Проведени бяха необходимите мероприятия и инструктажи на служителите във връзка с предстоящия отоплителен сезон, както и задължителната учебна евакуация.

- В изпълнение на Заповед №РД-01-126/22.10.2024 г. на директора на инспекцията са извършени всички необходими дейности по осигуряване на работата на РЗИ – Велико Търново през зимен сезон 2024/2025 г. – подготовка на сградата и на МПС, организиране на снегопочистването, осигуряване на материали за опесъчаване и против заледяване, и други.

- В изпълнение на Закона за защита при бедствия е извършена проверка на индивидуалните средства за защита (осигурени от Община Велико Търново), съхранявани в РЗИ – Велико Търново – установени са наличността и техническото им състояние, за което е уведомен кметът на общината.

- В срок е предоставен в МЗ годишен отчет за изпълнение на задълженията на РЗИ – Велико Търново по чл. 12 и чл. 63 от Закона за енергийната ефективност и за управлението на потреблението на енергия, както и Списък на отоплявани и/или охлаждани сгради-държавна собственост, използвани от държавната администрация на второстепенните разпоредители с бюджет.

Сградата на инспекцията и прилежащите й площи се поддържаха в добро хигиенно състояние.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ”

През отчетната 2024 г. дирекция „Медицински дейности“ (МД) планира и реализира мерки, насочени към оптимизиране дейността на лечебните заведения, развитие на електронното здравеопазване и осигуряване на качество и безопасност на медицинското обслужване на територията на област Велико Търново.

Осъществени са дейности по следните основни задачи:

1. Извършване на регистрация, пререгистрация и заличаване на лечебни заведения за извънболнична помощ, хосписи и на лечебната дейност по чл. 2а от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ)

През 2024 г. в регистъра на ЛЗИБП са вписани 11 нови и заличени 14 лечебни заведения; вписани са промени в обстоятелства по регистрацията на 33лечебни заведения. Издадени са 12 становища за недостатъчност по чл. 81 от ЗЛЗ на специалистите в извънболничната помощ и 7 становища за недостатъчност по чл. 59 от ЗЗО.

2. Извършване на проверки, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 5 от Наредба №49/2010 г. относно изпълнение на показателя „минимален обем дейност“ от болничните структури, който обхваща 12-месечен период от издаване на разрешението за лечебна дейност и се отчита не по-късно от 15-я месец от издаването – извършени са 2 проверки относно изпълнение на показателя „минимален обем дейност“ в „МБАЛ - Д-р Димитър Павлович” ЕООД гр. Свищов и МБАЛ Св. Иван Рилски - Горна Оряховица” ЕООД.

3. Издаване на удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл. 46, ал. 3 от ЗЛЗ, правилника по чл. 28а, ал. 3 от ЗЛЗ и на утвърдените медицински стандарти във връзка с издаването на разрешения за извършване на лечебна дейност от лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове

През 2024 г. е издадено 1 удостоверение по чл. 46, ал. 3 от ЗЛЗ.

Извършени са общо 36 проверки по медицински стандарти – 29 проверки в извънболничната помощ и 7 проверки в болничната помощ. Във връзка с разрешителния режим и подадено заявление за вписване на нова дейност е извършена проверка в „Специализирана болница за активно лечение по кардиология – Велико Търново“ и проверки на 6 медицински стандарта, съгласно чл. 19, ал. 5 от Наредба №49/2010 г. за изпълнението на показателя „обем дейност” от болничните структури, който подлежи на проверка за 12-месечен период от определяне на нивото на структурата в МБАЛ „Св. Иван

Рилски – Горна Оряховица” ЕООД и МБАЛ „Д-р Димитър Павлович – Свищов” ЕООД. В извънболничната помощ са направени 17 проверки в медицински центрове, 4 проверки в ИПСМП, 3 проверки в ИППМП, 2 проверки в СМДЛ и 3 проверки в СМТЛ.

4. Регистрация, пререгистрация и заличаване на лицата, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве, и осъществяване на контрол върху дейността им, съгласно Закона за здравето

През отчетния период са регистрирани 2 нови лица, упражняващи неконвенционални методи и е направена 1 промяна в регистрацията на 1 обект (вписване на втори адрес). В регистрираните обекти на територията на областта са извършени общо 3 проверки, при които не са констатирани нарушения.

5. Организиране и контрол на дейността по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза

5.1. Издадени са 30 проекти на заповеди за състави на ЛКК към лечебни заведения и 28 проекти на заповеди за промени в съставите на ЛКК за 2024 г.

5.2. Във връзка с дейността на Регионалния съвет към РЗИ – Велико Търново по експертиза на временната неработоспособност, осъществявана от лекуващите лекари, ЛКК и ТЕЛК на съответната територия са осъществени:

- 11 заседания на Регионалния съвет по медицинска експертиза на временната неработоспособност, на които са разгледани 113 обжалвани болнични листове;
- 2 проверки, съгласно изискванията на чл. 70, ал. 1, тт. 1, 2, 3, 4 от ПУОРОМЕ и РКМЕ на 8 лечебни заведения за извънболнична помощ на територията на областта, констатациите от които са отразени в съответни протоколи;
- Преглед и препращания на обжалвани болнични листове (206 бр.) към ЛКК и ТЕЛК;
- 3 работни срещи за оказване на методична помощ по експертизата на временната неработоспособност на лекуващи лекари, ЛКК и ТЕЛК.

5.3. Организация по експертизата на трайната неработоспособност и преосвидетелстване:

Проверени и заверени са 8 577 експертни решения (ЕР), като 4 913 ЕР са проверени и изпратени на заинтересованите страни. Създадени и обработени са медицински експертни досиета по обжалвани 155 болнични листи. Архивирани са 8 600 досиета; изготвени са 18 879 преписки за ТЕЛК, НЕЛК и други институции по медицинската експертиза и 8 644 преписки – за НОИ.

С цел улесняване на достъпа до медицинска експертиза беше организирано разкриването на три нови ТЕЛК: Втори състав на ТЕЛК към МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов” АД – Велико Търново, ТЕЛК към МБАЛ „Св. Иван Рилски – Горна Оряховица” ЕООД и ТЕЛК към КОЦ – Велико Търново.

В сроковете, определени от ПЗР на ЗИД на Закона за хората с увреждания е предоставена информация по §5 и §6 до всички заинтересовани институции. Регулярно са изпратени информации (справки) до НОИ, НЗОК, АСП, АХУ, НАП и общините по настоящ адрес на лицата с увреждания, съгласно разпоредбата на § 6 от ПЗР на ЗИД на Закона за хората с увреждания и чл. 101б, ал. 3 и ал. 5 от Закона за здравето, съответно за забавяне в медицинската експертиза (ежемесечно) и прекратени производства за преосвидетелстване (2 пъти месечно).

Изпълнени са и следните допълнителни задачи:

- Във връзка с изготвянето на проект на Правилник за организацията на дейността на регионалния съвет за контрол върху актовете, издадени от органите за експертиза на временната неработоспособност, е предоставена информация, относно организацията на дейността на Регионалния съвет при РЗИ – Велико Търново, както и срещаните трудности в работата му, свързани с липсата на Правилник по чл. 111, ал. 2 от ЗЗ и невъзможността да се осигури достъп до информационната база данни на НОИ, и други (изх. №03-50-1/02.02.2024 г.);
- По отношение на настъпилите изменения в ПУОРОМЕРКМЕ и прилагането на нормативната уредба са предприети необходимите действия за изпълнение на дадените от МЗ и НЕЛК указания относно функционирането на новосъздадените ТЕЛК (3) в областта, обучение на лекарите от ТЕЛК по медицинската експертиза и за работа с Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ), кадровото осигуряване на РКМЕ във връзка със задължението им да дигитализират МЕД, координацията с ТП на НОИ и дигитализирането на медицинските експертни досиета, актуализация на мерките за информационна сигурност и защита на данните в ИБД и други;
- Изпратен е в МЗ Доклад рег. №03-167-7/24.04.2024 г. със съответни приложения, както и попълнени справки за многопрофилните болници в областта и КОЦ – Велико Търново (по приложен макет) във връзка с дадените насоки за практическото изпълнение на § 42, ал. 1 и ал. 2 от ПЗР към ПМС №47 от 13 март 2024 г. (изх. №03-167-8/24.04.2024 г.);
- Проведени са 3 работни срещи с ръководителите на лечебни заведения, в които са разкрити ТЕЛК, председатели и членове на ТЕЛК, директора на ТП на НОИ и представители на Медицинската комисия към НОИ, техническите сътрудници на ТЕЛК за обсъждане и набелязване на конкретни мерки за подобряване качеството

на медицинската експертиза, чрез намаляване на броя на обжалваните експертни решения на ТЕЛК в областта (м. април, май и ноември);
- Издадени са 3 становища за кадрова обезпеченост на ТЕЛК във връзка със сключването на договори за субсидиране по реда на Наредба №3 от 2019 г.;
- Създадена е организация за извършване на проверки относно пълнотата и качеството на дигитализирани досиета в РКМЕ, резултатите от които са отразени в съответни протоколи (4) – извършени са проверки на 166 медицински експертни досиета (МЕД);
- На ръководителите на лечебните заведения, в които са разкрити ТЕЛК и ЛКК са предоставени писма, указания от МЗ и НЕЛК относно: измененията, приети с Постановление №47/13.03.2024 г. в ПУОРОМЕРКМЕ и прилагането на нормативната уредба от лечебните заведения и др.; анализи на основните пропуски и допускани грешки при извършване на медицинската експертиза и предприемане на мерки за подобряване на работата на ТЕЛК , и други.

6. Извършване на проверки по чл. 93 от Закона за здравето (ЗЗ) по жалби и сигнали при нарушаване на правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване, и участие в съвместни проверки с Изпълнителна агенция „Медицински надзор“

Извършени са 108 проверки на постъпили сигнали, жалби и оплаквания на граждани, държавни и общински органи и организации по повод на медицинското обслужване на пациентите и защитата на техните права (106 проверки – за 2023 г.; 96 проверки – за 2022 г; 132 проверки – за 2021 г. и 86 проверки – за 2020 г.).

7. Събиране и анализиране на информация, свързана с разходването на публични средства в лечебните и здравните заведения на територията на областта, и осъществяване на контрол по спазването на методиката за субсидиране на лечебни заведения със средства от бюджета на Министерството на здравеопазването

Осъществени са общо 25 планови проверки по Наредба №3/2019 г. за субсидиране на следните лечебни заведения, подписали договори с МЗ за извършване на определени медицински дейности (6 от проверките са извършени през 2024 г. за IV-то тримесечие на 2023 г.): МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов” АД – Велико Търново, МБАЛ „Св. Ив. Рилски” – Горна Оряховица, МБАЛ – Павликени, МБАЛ „Д-р Д. Павлович” – Свищов, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” – Велико Търново, ЦПЗ – Велико Търново и КОЦ – Велико Търново (подписал договор с МЗ през м. юли 2024 г.), при които не са констатирани несъответствия между подадените в РЗИ данни и наличната медицинската информация.

Резултатите от проверките са документирани с протоколи и прилежащите към тях таблици.

През отчетния период са приети, проверени и изпратени в МЗ 75 месечни отчета от лечебните заведения, като върнати за преработване от РЗИ – Велико Търново към лечебните заведения няма.

8. Контрол върху спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти

По реда на Наредба №1/27 февруари 2013 г. за предоставяне на медико-статистическа информация и на информация за медицинската дейност на лечебните заведения са извършени проверки на 80 лечебни заведения – 9 лечебните заведения за болнична помощ, 27 практики за първична медицинска помощ, 19 за специализирана медицинска помощ, 3 диагностично-консултативни центрове, 10 медицински центъра, 11 СМДЛ и 1 друго лечебно заведение.

9. Изготвяне на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл. чл. 50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и предоставяне на информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата – през отчетния период е събрана информация, няма установени нарушения.

10. Участие в прилагането на областната здравна карта

През 2024 г. не е изработвана Областна здравна карта. Поради това, че не са постъпвали искания за промени в броя на леглата от лечебните заведения за болнична помощ в областта не е изготвян Доклад до министъра на здравеопазването, съгласно чл. 8б на Наредба №49 от 18 октомври 2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи.

11. Събиране, съхранение и обобщаване на справките на лечебните и здравни заведения по чл. 44 от Наредба №1/2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването

Събрани и обработени са 44 броя справки за потребности от медицински специалисти и са предоставени информации в НЦОЗА, съответно за потребностите от медицински специалисти по лечебни заведения и специалности за област Велико Търново, и предложения за места за специализанти, финансирани от държавата по реда на Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването; предоставени 3 карти-направления за участие в курсове.

12. Проучване съвместно със съсловните организации на потребностите в областта от съответните специалисти, изготвяне и представяне на анализ на състоянието на специалистите в областта на здравеопазването

Изготвен и изпратен е в НЦОЗА анализ за състоянието на специалистите в областта на здравеопазването за област Велико Търново.

Съгласно чл. 17, ал. 9 от Наредба 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването е предоставена обобщена информация за броя на обявените от базите за обучение свободни длъжности за специализанти по специалности за второ полугодие на 2023 г. на територията на област Велико Търново (изх. №03-34/19.01.2024 г.).

Своевременно е публикувана информация на интернет страницата на РЗИ – Велико Търново за обявените от базите за обучение свободни длъжности за специализантите (съгласно чл. 17, ал. 2 от Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването) и е изпратена в МЗ обобщена справка за съответното полугодие.

Предоставена са обобщени информации в НЦОЗА, свързани с определяне на места за специализанти, финансирани от държавата (МФД) 2024 г., съгласно чл. 44, ал. 4 и 5 от Наредбата за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (м. април и м. септември 2024 г.).

Извършено е проучване и е изпратена информация в МЗ относно готовността на лечебните заведения – бази за обучение в област Велико Търново, за сключване на договори със студенти по една или повече от следните специалности: „медицина“, „медицинска сестра“, „акушерка“, „лекарски асистент“, „медицински лаборант“, „рентгенов лаборант“ и „рехабилитатор“ за осигуряване на преддипломен стаж (платен от лечебното заведение) и на работно място, след завършване на обучението им по реда на Наредбата за условията и реда за осигуряване на заплащането на разходите за обучение на студенти със сключени договори с работодател.

Осъществени са: едно интервю по Общинско кабелно радио – Велико Търново и 2 публикации в регионалните всекидневници (2) относно състоянието на медицинските специалисти в област Велико Търново.

13. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравните заведения на територията на областта

В регламентираните срокове са събрани, обработени и представени в НЦОЗА отчети, справки, прогнози и други информации от лечебните и здравни заведения на територията на областта – справки за постъпили болни по ПМС №17 от 2007 г. в лечебните заведения за болнична помощ (ЛЗБП) и контрол за своевременното подаване на тримесечните отчети за дългосрочни и краткосрочни задължения на общинските ЛЗ за болнична помощ от област Велико Търново и др.

По искане на МЗ са изпратени: информация за индикаторите за изпълнение на натуралните и стойностните показатели на делегираните от държавата дейности, по общини за периода 2025 - 2027 г. (изх. №03-125-11/14.03.2024 г.); информация за прогнозния брой на правоимащите пациенти и размера на транспортните разходи за извършване на контролни прегледи през 2024 г., по общини, в област Велико Търново (изх. №03-354-10/19.06.2024 г.); обобщена информация по бюджетната процедура за 2025 - 2027 г. (Приложения 6а, 6б, 6в и 10а) за лечебните заведения за болнична помощ - търговски дружества на територията на областта (изх. №03-103-5/06.03.2024 г.); обобщена прогнозна икономическа информация към 31.12.2024 г. на общинските лечебни заведения за болнична помощ - търговски дружества в областта (изх. №03-96-9/06.03.2024 г.); две обобщени информации за лечебните заведения за болнична помощ-търговски дружества по бюджетната процедура за 2025 – 2028 г. – Приложения 6а, 6б, 6в и 10а, и 10в (изх. №03-619-3/09.09.2024 г. и изх. №03-680-2/09.10.2024 г.) и други.

14. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравните заведения

Извършена е проверка и верификация на данните, попълвани в web-базираното приложение „Детски ясли“ на НСИ на 11 отчета за дейността на детските ясли и 10 отчета – на детски градини с яслени групи.

Извършена е проверка и верификация на данните, попълвани в web-базираното приложение „Лечебни и здравни заведения“ на НСИ, на 97 отчета за легловия фонд и медицинския персонал на ЛЗ от областта: 13 отчета на ЛЗ със стационар, 1 – на хосписи, 3 – на ДКЦ, 28 – на МЦ, 2 – ДЦ, 14 – на СМДЛ, 20 – на СМТЛ, ЦСМП, РЗИ – Велико Търново, ЦКОДУХЗ Дебелец, Частен диализен център, Филиал към МУ – Варна, Амбулатория за здравни грижи и на 10 отчета на училищното и детско здравеопазване в общините към 31.12.2023 г.

В срок са проверени, въведени в съответните програмни продукти и предоставени в НЦОЗА годишните статистически отчети на: лечебните заведения за болнична помощ и хосписите; ЦСМП по филиали и лечебни заведения за извънболнична помощ (ЛЗИБП) по групировки.

Събрана, проверена и обработена е оперативната статистическа информация от съответните лечебни заведения в областта относно: живородени, мъртвородени и умрели деца; умрели деца под едногодишна възраст; умрели деца на възраст от 1 до 17 години; извършени аборти; леглови фонд в стационарите на лечебните заведения; случаи на остър инфаркт на миокарда; случаи на остра мозъчно-съдова болест; остри интоксикации, свързани с употреба на психоактивни вещества; заболявания, предавани по полов път; свидетелства за перинатална смърт заедно със съобщения за раждане и смърт; информационни карти за деца в риск.

През 2024 г. са кодирани и обработени 3 349 съобщения за смърт; проверени и кодирани са 13 съобщения за перинатална смърт; обработени и въведени в Web-базиран портал са 85 съобщения за суицидно действие.

15. Внедряване и поддържане на единни информационни системи за отчетност на лечебните и здравните заведения, оказване на методична помощ и осъществяване на контрол при прилагането им

Своевременно са отразени в Информационната база данните за всички лица, преминали през ТЕЛК/НЕЛК за установяване на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане всички промени на съставите на ЛКК и ТЕЛК. Оказана е методична помощ на лечебните заведения при подаването на направления и протоколи за лица, подлежащи на освидетелстване и преосвидетелстване от ТЕЛК в ИСКМЕ, както и протоколи за помощни средства.

16. Изработване, анализ и оценка на здравно-демографските процеси на територията на областта, необходими за формирането на национална и регионална здравна политика

През отчетната година е изготвен годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Велико Търново за 2023 г., който е публикуван на интернет-страницата на РЗИ – Велико Търново. В областните всекидневници (2) са публикувани 4 материали по темата, проведени са интервюта по електронни медии.

17. Дейности, в изпълнение на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (ЗЛПХМ) и нормативните актове по прилагането му – осъществени са следните дейности:

На територията на областта са извършени: общо 88 проверки в аптеки (при план 82), 8 – в складове за търговия на едро с лекарствени продукти (при план 5) и 30 – в дрогерии (при план 24) по спазване на нормативните изисквания. Издадени са 11 заключения за хигиенна оценка на аптеки и констативни протоколи за дрогерии.

Във връзка с писма на МЗ и заповеди на министъра на здравеопазването за забрана на износа на определени лекарствени продукти, през 2024 г. са извършени общо 105 тематични проверки в аптеки на територията на област Велико Търново, съгласно дадените указания, обобщени информации за които са изпратени в срок в МЗ.

През 2024 г. не са издавани становища по административна услуга № 2241 „Издаване на становище за унищожаване на лекарствени продукти“.

18. Дейности, предвидени в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) и нормативните актове по прилагането му – осъществени са следните дейности:

- Извършени са 4 проверки на аптеки, кандидатстващи за издаване и за промяна на лицензия за търговия с наркотични вещества, съгласно ЗКНВП и 30 проверки на аптеки и аптечни складове, притежаващи лицензия за работа с наркотични вещества, относно спазването на изискванията на Наредба №4/04.03.2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти и Наредба №21/12.10.2000 г. за изискванията към документацията и отчетността при извършване на дейности с наркотични вещества и техните препарати;
- В срок са изготвени и изпратени в МЗ четири (4) обобщени отчети за движението на наркотични вещества. Осъществен е контрол върху предадените тримесечни отчети от аптеките за движението на наркотични вещества, съгласно Приложение №8 на Наредба №21/12.10.2000 г. за изискванията към документацията и отчетността при извършване на дейности с наркотични вещества и лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества, на базата на които са изготвени обобщени тримесечни отчети за областта;
- Събрани от аптеките, проверени и архивирани са: 37 946 броя специални рецептурни бланки за текущата година 2023 г. и 3 432 броя специални формуляра от аптеките, съгласно изискванията на Наредба №4 за условията и реда за изписване и отпускане на лекарствени продукти, и други.

19. Изготвяне на планове, организиране и контрол на дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи

През отчетната година своевременно са актуализирани: приложения към План на РЗИ – Велико Търново при бедствия, аварии и катастрофи – 6 актуализации; Вътрешни правила за осигуряване на пожарна безопасност на територията на РЗИ – Велико Търново, План за действие при пожар в РЗИ и План за евакуация (утвърдени със Заповед №РД-01-124/18.10.2024 г.). Поради настъпили кадрови промени е актуализиран съставът на Щаб за изпълнение на плана за защита при бедствия в РЗИ – Велико Търново (Заповед №РД-02-2/18.01.2024 г.).

Осъществен е контрол в здравните и лечебни заведения на територията на областта по отношение на организацията на медицинското осигуряване при бедствия, аварии и инциденти, както и на провежданите превантивни дейности по намаляване на риска за живота и здравето на населението. Извършени са 4 проверки на: МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“ ЕООД – Свищов, „МБАЛ - Павликени“ ЕООД, ЦСМП – Велико Търново и МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД. Същите имат утвърдени планове за дейностите по ОМП през 2024 г., а данните в приложенията на разработените планове се поддържат актуални. Лечебните заведения поддържат резерв от лекарства и консумативи за минимален период от 30 дни и разполагат с резервно електрозахранване – дизелови агрегати, с цел осигуряване дейността на които е поддържан резерв от дизелово гориво.

По искане на МЗ е изпратена информация (по приложена ел. таблица), свързана с компетентността на РЗИ, относно възникналите бедствия и причинените от тях щети и загуби през 2023 г. на територията на област Велико Търново (изх. №03-298-9/30.05.2024 г.).

Във връзка с писмо на МЗ (изх. №16-00-62/11.10.2024 г.) относно подготовка на структурите на МЗ за работа през зимен сезон 2024/2025 г., РЗИ – Велико Търново създаде необходимата организация за предприемане на превантивни мерки от лечебните заведения за работа през зимния сезон и при усложнена зимна обстановка. До всички лечебни заведения в областта са изпратени указания за подготовката им за действия при усложнена зимна обстановка и мероприятията, които следва задължително да проведат. От определени лечебни заведения е изискана информация за пациенти на хемодиализа и за бременни жени с вероятен термин на раждане в периода 01.12.2024 г. – 31.03.2025 г., на базата на която са изготвени обобщени справки – същите са изпратени на РД ПБЗН – Велико Търново. В указания срок е предоставен в МЗ доклад за готовността на РЗИ – Велико Търново и лечебните заведения на територията на областта за работа през зимния сезон и при усложнена зимна обстановка (изх. №03-698-16/30.10.2024 г.).

В изпълнение на Заповед №ОКД-20-02-11/18.10.2024 г. на Областния управител на област Велико Търново и писмо №ОА04-9405/21.10.2024 г. е изготвен и предоставен доклад на РЗИ – Велико Търново за медицинското осигуряване на населението в област Велико Търново през зимен сезон 2024/2025 г. (изх. №06-74-1/31.10.2024 г.).

По искане на Областен управител на област Велико Търново са предоставени: предложения за включване към Областна програма за намаляване на риска от бедствия 2025 – 2029 г. (изх. №06-46-1/15.07.2024 г.) и становище по проекта за Областна програма за намаляване на риска от бедствия в област Велико Търново 2025 – 2029 г. (изх. №06-61-1/23.08.2024 г.) – гл. експерт от дирекция МД участва в работна група за разработване на областната програма за намаляване на риска от бедствия и в работна група за поддържане в актуално състояние на Областния план за защита при бедствия.

През 2024 г. директорът на инспекцията участва в общо 11 присъствени заседания на Постоянната областна комисия за изпълнение на дейности и задачи, свързани с вземане на решение по целесъобразността на постъпили искания от общини за предоставяне на средства от републиканския бюджет чрез Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет и на Областния съвет за намаляване на риска от бедствия.

20. Организиране и провеждане на Отбранително мобилизационна подготовка, съгласно нормативните документи и указанията на МЗ за 2024 г.

Съгласно дадените от МЗ Методически указания за изпълнението на дейностите и задачите по отбранително-мобилизационна подготовка (ОМП) през 2024 г., до лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта

са изпратени конкретни указания (изх. №14-81/12.03.2024 г.). В МЗ са предоставена изисканата справка, в табличен вид, справка (в табличен вид) за изразходваните финансови средства по ОМП в РЗИ – Велико Търново през 2023 г. (изх. №03-151/20.03.2024 г.).

Събрана е информация от лечебните заведения и са изготвени обобщени справки относно окомплектоваността с леглови фонд, личен състав и автотранспорт, оповестяване на служители в извън работно време и при необходимост, които са изпратени в МЗ.

През отчетния период ежедневно е предоставяна (в работните дни) в МЗ информация за свободния леглови фонд, общо за областта и по лечебни заведения. Осъществена е кореспонденция с лечебните заведения и МЗ за осигуряване функционирането на системата на здравеопазване (общо 48 писма) в област Велико Търново.

21. Участие в изпълнението на национални програми и проекти в областта на медицинските дейности със сътрудничество на МЗ

- *Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021 – 2030* – във връзка с подписаните договори на болниците по програмата са извършени 12 проверки в отделенията с дейност по неонатология, относно въвеждането на масов неонатален скрининг в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов” АД – Велико Търново и „МБАЛ Св. Иван Рилски” ЕООД – Горна Оряховица, и в създадения Здравно-консултативен център за комплексно обслужване на деца и бременни жени в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов” АД – Велико Търново. До МЗ са изпратени 2 доклада (на шестмесечие) за извършената дейност по програмата през второто шестмесечие на 2023 г. и първо шестмесечие на 2024 г;

По искане на МЗ са предоставени: одобрените от РЗИ – Велико Търново отчетни документи по Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030 г. на МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов” АД гр. Велико Търново и МБАЛ „Св. Иван Рилски Горна Оряховица” ЕООД, за четвъртото тримесечие на 2023 г., първото, второто и третото тримесечие на 2024 г. (финансова отчетна форма за дейности, форма отчет за дейности, справка за извършените в ЗКЦ консултации, фишове за възнаграждения и декларации за осигурителни вноски и данъци); копие от заповедта на директора на РЗИ – Велико Търново, с която е определен регионалният координатор за област Велико Търново по програмата, както и неговите функции и задачи (изх. №03-365-1/01.07.2024 г.);

- *План за действие към Националната стратегия за психично здраве на гражданите на Република България 2021 – 2030 г.* – осъществена е съвместна дейност с Регионална дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Велико Търново по деинституционализация на психично болни лица;

- *План за действие за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците* – извършени са 4 проверки на метадонова програма в ЦПЗ – Велико Търново; осигурено е участие на експерти от РЗИ – Велико Търново в 2

заседания на Общинския съвет по наркотични вещества – Велико Търново. Инспекторът по наркотични вещества участва в организирания от МЗ семинар относно изпълнение на дейностите за 2024 г. по Националната програма за изпълнение на Плана за действие на Националната стратегия за борба с наркотиците (2020-2024 г.);

- *Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р България* – извършени са 4 проверки относно начина на изписване и отпускане на туберкулостатици в СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД – Велико Търново.

22. Дейности свързани с детското здраве

През 2024 г. са събрани, обработени и изпратени в МЗ актуални информации (4) за състоянието на на перинаталната смъртност, на база на постъпилата информация от болниците на територията на областта.

В инспекцията се поддържа актуална информация за броя на децата, ползващи детски ясли и детски кухни на територията на областта – за отчетния период са изпратени 4 справки в МЗ.

Осигурено е участие в 3 заседания на междуведомствени мултидисциплинарни екипи в случай на дете в риск; лечебните заведения са информирани относно „Споразумението за действие при деца в риск и прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертва на насилие или в риск от насилие”.

Експерти от дирекция МД взеха участие в: 48 заседания (ежеседмични) на Съвета по осиновяване към РДСП – гр. Велико Търново; 4 заседания на Комисиите по закрила на детето в общините Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец и Свищов.

Във връзка с изпълнение на ПМС №100 от 8 юни 2018 г. директорът на дирекция МД участва в 7 заседания на Областния координационен център, свикани от Областния управител на област Велико Търново.

През отчетната година от дирекция МД са изпълнени и много допълнителни дейности (извън посочените по-горе), възложени от МЗ, НЕЛК и други институции. В МЗ са предоставени: отчети по програма 4 „Намаляване търсенето на наркотици“ и на показателите за изпълнение по бюджетни програми от компетентността на дирекция „Медицински дейности“ към 31.12.2023 г; информации (2) от лечебните заведения – бази за обучение на специализанти, съгласно чл. 44, ал. 4 и ал. 5 от Наредба №1/2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването и за броя на обявените свободни длъжности за специализанти по специалности за второто полугодие на 2023 г.; годишни отчети за изпълнение на програмите по енергийна ефективност и за управлението на потреблението на енергия, както и Списък на отоплявани и/или охлаждани сгради-държавна собственост, използвани от държавната администрация на второстепенните разпоредители с бюджет в областта във връзка с изпълнението на задълженията им по чл. 12 и чл. 63 от Закона за енергийната ефективност; информация от болниците за изпълнението на сключените договори за периода от 01.02.2020 г. до 31.12.2021 г. във връзка с одит на Сметната палата „Изпълнение на мерките в здравеопазването във връзка

с COVID-19“; доклад до МЗ за извършената проверка на областната структура на „Сдружение за развитие на българското здравеопазване“ (СРБЗ) в гр. Велико Търново, съгласно заповед на министъра на здравеопзването; материали от състоялото се на 12.08.2024 г. извънредно Общо събрание на акционерите на „Многопрофилна областна болница за активно лечение „Д-р Стефан Черкезов“ АД – Велико Търново (протокол и списък на присъстващите); отчети на лечебните заведения от областта за лекарствения продукт Veklury INN Remdesivir (месечни) и лекарствения продукт Kineret 100 mg (INN Anakinra) – двумесечни отчети; обобщена информация, в табличен вид, за доставените лекарствени продукти от списъка по чл. 266а от ЗЛПХМ в лечебните заведения от областта и др.

Във връзка с Проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“, финансиран от ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 са изпълнени всички възложени от МЗ указания. Предоставени са: изисканата информация за обектите на СМП на територията на областта (изх. №03-164-1/01.04.2024 г.). и отчет за извършената проверка на строителен обект „Филиал на ЦСМП – град Свищов“ (изх. №03-374-16/21.05.2024 г.). Съгласно писмо на МЗ за подпомагане изпълнението на проекта и във връзка със Заповед №РД-02-77/04.08.2023 г., изм. със Заповед №РД-02-98/02.11.2023 г. на директора на инспекцията, през отчетния период са извършени общо 6 проверки на следните строителни обекти: ЦСМП – Велико Търново и филиалите на ЦСМП в градовете Горна Оряховица, Свищов, Елена, П. Тръмбеш и Стражица, резултатите от които са отразени в типови месечни отчети, изпратени в МЗ.

В изпълнение на изискванията на §19 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за съсловните организации на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите (ДВ, бр. 39 от 1 май 2024 г.) беше извършена необходимата подготовка, организация и координация за свикване на първото общо събрание на работещите на територията на областта фелдшери и лекарски асистенти за учредяване на Регионална колегия на лекарските асистенти и фелдшерите – събранието, председателствано от директора на РЗИ – Велико Търново е проведено на 12.06.2024 г.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ”

През 2024 г. дейността на дирекция „Надзор на заразните болести” (НЗБ) беше насочена към изпълнение на следните основни мерки за постигане на заложените цели:

1. Осъществяване на ефективен епидемиологичен надзор на заразните заболявания, адекватен контрол на противоепидемичния режим на работа в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация.
2. Опазване на общественото здраве чрез организиране на бърз отговор при възникване на епидемични ситуации, взривове и епидемии от заразни болести.
3. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск, в съответствие с Международните здравни правила.
4. Повишаване готовността на инспекцията за посрещане на грипна пандемия, взривове и епидемии от други заразни болести.
5. Постигане и поддържане на висок имунизационен обхват при изпълнение на Имунизационния календар на Република България, засилване на взискателността от страна на РЗИ – Велико Търново по отношение на планирането и отчитането на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функциониращa „хладилна верига”.
6. Изпълнение на дейности по програми и проекти в областта на надзора на заразните болести.
7. Осъществяване на ефективна координация на инспекцията с други регионални здравни структури, националните центрове по проблемите на общественото здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по надзора на заразните заболявания.
8. Подобряване на ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ
Заразна заболяемост през 2024 г. в област Велико Търново

През 2024 г. са регистрирани **1 505** случая на заразни заболявания в областта (заболяемост на 100 хил. души население – 744.19 **%ooo**), срещу 2 792 случая (заболяемост 1368.41 %ooo) през 2023 г. – т.е. общата заразна заболеваемост е намаляла **1,8 пъти** в сравнение с предходната година.

Най-висока заболяемост от инфекциозни болести е регистрирана във възрастовите групи: 0 - 1 г., 1 - 4 г., 5 - 9 г. и 10 - 14 г. и в общините: Елена, Велико Търново и Горна Оряховица.

Чревни заразни заболявания по нозологични единици

През 2024 г. са регистрирани **269** случая на чревни заразни заболявания (заболяемост **133,01%ooo**), срещу 206 случая (заболяемост 100,96%ooo) за 2023 г.

Вирусен хепатит тип А – регистрирани са **2** случая (заболяемост **0,99%ooo**) срещу регистриран 1 случай (заболяемост 0,49%ooo) за 2023 г.

Вирусен хепатит тип Е – регистрирани са **7** случая (заболяемост **3,46%ooo**), срещу 2 случая (заболяемост 0,98 %ooo) за 2023 г.

Салмонелоза – регистрирани са **4** случая (заболяемост **1,98%ooo**), срещу 2 случая (заболяемост 0,98**%ooo**) за 2023 г.

Дизентерия (шигелоза) – няма регистрирани случаи, през 2023 г. е регистриран 1 случай (заболяемост **0,49%ooo**).

Колиентерити – регистриран е **1** случай (заболяемост **0,49%ooo**), както и през 2023 г.

Гастроентерит и ентероколит – регистрирани са **218** случая (заболяемост **– 107,8%ooo**), срещу 186 случая **(**заболяемост **–** 91,16%ooo) през 2023 г.

Ротавирусен гастроентерит – регистрирани са **20** случая (заболяемост **9,89%ooo**), срещу 9 случая (заболяемост **4,41** за 2023 г.

ОВП – регистрирани са **3** случая (заболяемост **1,48%ooo**), срещу 4 случая (заболяемост 1,96%ooo) за 2023 г.

Паразитни болести

През 2024 г. са регистрирани следните паразитни болести:

Ламблиоза – регистрирани са **29** случая (заболяемост **14,34%ооо**) срещу 1 случай за 2023 г. (заболяемост 0,49%ооо).

Трихоцефалоза – регистрирани са **11** случая (заболяемост **5,44%ооо**). През 2023 г. няма регистрирани случаи.

Лайшманиоза (висцерална) – през 2024 г. няма регистрирани случаи, през 2023 г. е регистриран 1 случай (заболяемост 0,49 %ооо).

Ехинококоза – няма регистрирани случаи, за разлика от предходната 2023 г., когато е регистриран 1 случай (заболяемост 0,49 %ооо).

Заболеваемост от въздушно-капкови инфекции

През 2024 г. са регистрирани общо **684** случая на въздушно-капкови инфекции (заболяемост – **338,22%ооо**), над два пъти по-малко в сравнение с 2023 г. (1 514 случая и заболяемост – 742,04%ооо).

Варицела – регистрирани са **465** случая (заболяемост – **229,93%ооо**), срещу 1 204 случая (заболяемост – 590,1%ооо) за 2023 г., като заболяемостта в сравнение с предходната година е значително е по-ниска.

Скарлатина – регистрирани са **145** случая (заболяемост **71,69%ооо**), срещу 275 случая (заболяемост – **134,78%ооо**) за 2023 г.

Коклюш – регистрирани са **26** случая (заболяемост – **12,86%ооо**, през 2023 г. няма регистрирани случаи.

Бактериални менингити и менингоенцефалити – регистрирани са **2** случая (заболяемост **0,99%ооо**), срещу 3 случая (заболяемост – 1,47%ооо) за 2023 г.

Епидемичен паротит – регистриран е **1** случай (заболяемост – **0,49%ооо**), през 2023 г. няма регистрирани случаи.

Туберкулоза – регистрирани са **45** случая (заболяемост **22,25%ооо**), срещу 32 случая (заболяемост – 15,68%ооо) за 2023 г. През отчетния период има един починал пациент.

Грип и ОРЗ – през изминалата година е осъществен надзор върху заболяемостта от грип и ОРЗ, съгласно дадените от МЗ указания, във връзка с информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ и Европейската мрежа по надзор на заразните болести.

Заболеваемост от инфекции с множествен механизъм на предаване и трансмисивни инфекции

През 2024 г. са регистрирани **52** случая на заболявания (заболяемост – **25,71%ооо**), а през предходната 2023 г. – 47 случая (заболяемост – 23,03%ооо).

Вирусни менингити – регистрирани са **5** случая (заболяемост – **2,47‰ооо**), срещу 4 случая (заболяемост 1,96 ‰ооо) за 2023 г.

Вирусен хепатит В – регистрирани са **8** случая (заболяемост – **3,95‰ооо**), срещу 5 случая (заболяемост 2,45‰ооо) за 2023 г.

Вирусен хепатит С – регистрирани са **3** случая (заболяемост – **1,48‰ооо)**, срещу 2 случая (заболяемост – **0,98‰ооо**) за 2023 г.

Вирусен хепатит – неопределен – регистрирани са 5 случая (заболяемост – **2,47‰ооо**), срещу 2 случая (заболяемост – **0,98‰ооо**) за 2023 г.

Лаймска болест – регистрирани са **18** случая (заболяемост – **8,9‰ооо**), срещу 12 случая (заболяемост **5,88‰ооо**) за 2023 г.

Ку-треска – няма регистрирани случаи, през 2023 г. са регистрирани 2 случая (заболяемост – 0,98‰ооо).

Марсилска треска – регистриран е 1 случай (заболяемост – **0,49‰ооо**), срещу 4 случая (заболяемост – 1,96‰ооо) за 2023 г.

Листериоза – няма регистрирани случаи, през 2023 г. е регистриран 1 случай (заболяемост – 0,49‰ооо).

Хеморагична треска с бъбречен синдром – няма регистрирани случаи, за разлика от предходната 2023 г. – регистрирани са 2 случая (заболяемост 0,98‰ооо).

Сифилис – регистрирани са **5** случая (заболяемост – **2,47‰ооо**), срещу 6 случая (заболяемост – 2,94‰ооо) за 2023 г.

Сифилис, вроден и на кърмачето – няма регистрирани случаи, през 2023 г. е регистриран е 1 случай (заболяемост – 0,49‰ооо).

СПИН/HIV – през 2024 г. от Националната референтна лаборатория към НЦЗПБ са съобщени **7** потвърдени случая от областта (заболяемост – **3,46‰ооо**), срещу 6 потвърдени случая за 2023 г. (заболяемост 2,94‰ооо).

COVID-19

През 2024 г. са регистрирани **474** случаи на COVID-19 (заболяемост – **234,38‰ооо**) спрямо 1 022 случаи през 2023 г. (заболяемост – 500,9‰ооо).

Структурата на заразната заболяемост (в %) според механизма на предаване е следната:

	2024 г.	2023 г.
ЧРЕВНИ ИНФЕКЦИИ	17,87%	7,38%
ВЪЗДУШНО-КАПКОВИ ИНФЕКЦИИ	45,45%	54,23%
ИНФЕКЦИИ С МНОЖЕСТВЕН ИЛИ НЕЯСЕН МЕХАНИЗЪМ НА ПРЕДАВАНЕ И ТРАНСМИСИВНИ ИНФЕКЦИИ	3,45%	1,68%
ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ	2,66%	0,11%
COVID-19	31,49%	36,6%

Показатели за смъртност и леталитет:

	2024 г.	2023 г.
СМЪРТНОСТ (‰)	4,94	18,62
ЛЕТАЛИТЕТ (%)	0,66	1,36

В сравнение с 2023 г. през отчетния период се увеличава относителният дял на чревните инфекции (над 2 пъти), а делът на въздушно-капковите инфекции и на COVID-19 – намалява, съответно с 9 и 5 пункта.

Регистрираната смъртност от заразни заболявания намалява (близо 4 пъти) спрямо тази от предходната година, от 18,62%ооо за 2023 г. на 4,94%ооо за 2024 г.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНИЯ КОНТРОЛ

През 2024 г. на контрол от дирекция НЗБ подлежаха **1 163 обекта,** които са обхванати с **1 757** проверки, при план **1 353.** Издадени са 76 предписания за констатирани пропуски в противоепидемичния режим. Проведен е взискателен противоепидемичния контрол – съставени са 30 акта за административни нарушения (за допуснати нарушения при имунопрофилактиката и неспазване на хигиенните изисквания) спрямо 6 акта за 2023 г., 6 акта за 2022 г. и 2 акта за 2021 г.

През отчетната година са организирани и извършени **две тематични проверки**, съгласно указанието на МЗ за планиране на дейността през 2024 г., подробни информации за резултатите от които са изпратени в МЗ, съгласно указаните срокове:

1. „Регистрация и отчитане на необхванатите лица по причини (медицински противопоказания, отказ, други) при изпълнение на Имунизационния календар на Република България за 2023 г. в амбулаториите за първична медицинска помощ и обхващане на подлежащите, отложени по медицински противопоказания по реда на чл. 20, ал. 2 от Наредба № 15 за имунизациите в Република България“.

2. „Прилагане на стандартни предпазни мерки (хигиена на ръцете, използване на ЛПС, почистване и дезинфекция на оборудване и околна среда) в рискови отделения“.

Осъществени са и две допълнителни тематични проверки по темите:

1. „Имунизационен обхват с ваксина срещу морбили, паротит и рубеола“ (по указание на МЗ);

2. „Организация на стерилизацията в лечебни заведения за болнична помощ“ (по инициатива на РЗИ – Велико Търново).

През 2024 г. от служители на дирекцията са извършени проверки по постъпилите 25 жалби и сигнали от граждани и институции, на които е отговорено, съгласно нормативно установените срокове.

Във връзка с профилактиката на заразните заболявания на популационно ниво, в т. ч. за COVID-19, грип и ОРЗ, и имунизациите срещу COVID-19, е осъществено много добро взаимодействие с регионалните и централни средства за масова информация.

ПРОФИЛАКТИКА НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ

Проблемът със свързаните с медицински дейности вътреболнични инфекции има пряко отношение към безопасността на пациентите и персонала, а честотата им сама по себе си е показател за качеството на лечебно-профилактичните дейности. При съобщаването и отчета на случаите, представляващи инфекции, свързани с медицинското обслужване са спазени изискванията на Наредба №21/18.07.2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести и на Наредба №3/08.05.2013 г. за утвърждаване на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции.

През изминалата 2024 г. са регистрирани общо **241** нозокомиални инфекции, срещу 243 за предходната 2023 г. и 372 за 2022 г. Относителният дял на регистрирани болни с ВБИ, спрямо общия брой пациенти, преминали през лечебните заведения за болнична помощ е 0,44% за 2024 г. (0,46% за 2023 г. и 0,78% за 2022 г.). Броят на болните, преминали през отделенията на лечебните заведения за болнична помощ, през отчетния период, е бил **55 136** пациенти, по-голям в сравнение с 2023 г. (52 278 болни).

Водещо място в структурата на ВБИ, както и през предходната година, заемат инфекциите на хирургичното място – **30,3%,** следвани от инфекциите, свързани с катетър – 22,8%, инфекциите на пикочните пътища– 16,6% и инфекциите на кръвта – 11.2%.

Най-честите причинители на регистрираните през отчетната година нозокомиални инфекции са: Стафилококус коагулаза негативни – 75 бр. инфекции, Стафилококус ауреус – 26 бр. инфекции и Ешерихия коли – 21 бр. В сравнение с предходната 2023 г. нивото на антибиотикотерапията в регионален мащаб е по-голямо – 33,67% през 2024 г. спрямо 32% през 2023 г. и 32,24% за 2022 г. Продължава да е висок процентът на антибиотиколечението в СБАЛПФЗ „Д-р Трейман" – Велико Търново (98,82%), ЦКВЗ – Велико Търново (92,8%) и МБАЛ – Павликени (75,62%).

Болничните комисии по профилактика на ВБИ всяко тримесечие извършват анализ на резултатите от микробиологичния контрол и регистрираните ВБИ по отделения, нозологични единици и етиологични причинители.

В програмата за превенция и контрол на нозокомиалните инфекции в лечебните заведения е осигурена съответната квалификация на медицинския персонал относно диагностицирането, регистрацията и профилактиката на ВБИ. Контролната дейност е насочена към: осигуряване на високо ниво на защита от инфекции за пациенти, персонал и посетители в лечебните заведения; изпълнение на разработените протоколи за извършване на всички лечебно-диагностични процедури; асептика, антисептика и правилни сестрински грижи при рисковите процедури (уринарен катетър, интравенозен катетър, трахеостома и други); консенсус за предоперативна профилактика с антибиотици, терапия на най-честите инфекции в лечебните заведения, ротация и актуализиране на антибиотиците; осъвременяване на регулиращата база на дейността по дезинфекция и стерилизация в лечебните заведения; управление на болничните отпадъци.

ДЕЙНОСТ ПО КОНТРОЛА ВЪРХУ ДЕЗИНФЕКЦИИТЕ, ДЕЗИНСЕКЦИИТЕ, ДЕРАТИЗАЦИИТЕ И СТЕРИЛИЗАЦИИТЕ

Контролът върху дезинфекциите се осъществява по време на плановите проверки в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ, при които детайлно се изясняват вида на прилаганите биоциди, начина на приготвянето и спазването на указанията на фирмата-производител и персоналната отговорност за приготвянето и прилагането им. Констатациите от проверките са обективизирани с микробиологичен или химичен контрол.

През 2024 г. е извършен микробиологичен контрол на дезинфекционния и стерилизационния режим в лечебните заведения, подлежащи на контрол – извършени са общо 1 550 микробиологични изследвания. Издадени са 12 становища

за класификация на отпадъците на лечебни заведения, съгласно изискванията на Наредба №2 от 23 юли 2014 г. за класификация на отпадъците.

През отчетния период е организиран и проведен курс за придобиване на квалификация за изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации (със Заповед № РД-01-451/11.08.2023 г. на министъра на здравеопазването РЗИ – Велико Търново е определена за провеждане на обучение за придобиване на квалификация за изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации), с участието на 7 лица, на които след успешно положен изпит е издадено Удостоверение за изпълнител на ДДД.

През активния сезон на годината е извършена идентификация на нови природни огнища чрез видово определяне на донесени от граждани и лечебни заведения 46 бр. кърлежи. Издадени са предписания до кметовете на всички общини (10) в областта за извършване на дезакаризация на паркове, зони за отдих, детски и учебни заведения, и за дезинсекционна обработка срещу комари. Извършени са проверки на 30 биотопа при първоначалния мониторинг и 6 проверки за установяване на ефективността на дезакаризационните обработки в общините на областта, резултатите от които показват, че извършените обработки са ефективни.

Във връзка с изпълнение на Обществена поръчка с предмет „Избор на изпълнители за осигуряване на навременно организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации в страната през 2024 г.“ в област Велико Търново и договор № РД-11-280/30.07.2024 г. между Министерство на здравеопазването и ДЗЗД „Дезинсекция 2024“, през отчетния период са извършени дейности във връзка с контрола по изпълнение на договора от упълномощените от инспекцията служители.

ДЕЙНОСТ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ВИСОК ИМУНИЗАЦИОНЕН ОБХВАТ

И през 2024 г. постигането и поддържането на висок имунизационен обхват при изпълнение на Имунизационния календар на територията на област Велико Търново е една от приоритетните задачи на инспекцията. Активно продължи дейността по ежемесечното съобщаване на пълни и точни данни за всяко новородено дете от двете родилни отделения на територията на областта и на избрания от родителите общопрактикуващ лекар.

За поредна година обхватът с **имунизации и реимунизации** се задържа на сравнително **високо ниво**, като в сравнение с 2023 г. се запазва почти същия: за имунизациите – 97,61% за 2024 г. и 97,75% за 2023 г., а за реимунизациите – 85,65% за 2024 г. и 85,02% за 2023 г. Високият имунизационен обхват и ниската заболяемост от ваксинопредотвратими заболявания са резултат от съвместните усилия на РЗИ – Велико Търново и общопрактикуващите лекари, и на осъществения взискателен контрол от страна на дирекция НЗБ в практиките за ПМП – съставени са **29 акта** за допуснати

нарушения при имунопрофилактиката спрямо 6 акта за 2023 г.

През 2024 г. са регистрирани следните **случаи на имунопрофилактирани заболявания**:

- туберкулоза – регистрирани са 45 случая на заболели лица (заболяемост 22,25%ооо), с редовни имунизации, предимно хора, живеещи при лоши битови условия, социално слаби и от малцинствен произход; обхванати са 126 контактни лица. През 2024 г. с хиперергичен кожен туберкулинов тест Манту са обхванати 2 лица, които са химиопрофилактирани;

- дифтерия и коклюш – регистрирани са 26 случаи на болни от коклюш; проведени са епидемиологични проучвания на случаите;

- полиомиелит – регистрирани са 3 случая на ОВП в областта, с редовен имунизационен статус. Лекарите от извънболничната и болничната помощ са запознати и имат готовност да съобщават за тези заболявания, при съмнение, а от епидемиолозите се осъществяват ежемесечни проверки на двете инфекциозни и четирите педиатрични отделения в лечебните заведения на областта, с цел контрол на диагностичната насоченост на лекарите към такива диагнози.

През отчетната година в област Велико Търново не са регистрирани случаи на болни от епидемичен паротит, морбили и рубеола, тетанус, както и от останалите имунопрофилактирани заболявания.

Имунизационният кабинет в РЗИ – Велико Търново продължи да обслужва лица без общопрактикуващи лекари, подлежащи на задължителни имунизации и реимунизации, както и граждани за извършване на препоръчителни имунизации. През отчетния период беше оборудван нов имунизационен кабинет, в който работят, по график служители от инспекцията. Извършени са общо **440 имунизации** (400 – срещу COVID-19, Boostrix – 13 лица; Nimenrix – 3 лица; Prevenar 13 – 1 лице; Tetadif – 4 лица; Tetatox– 1 лице; VaxigripTetra – 8 лица; Influvac Tetra – 10 лица). Издадени са **20 свидетелства за имунизационно състояние** на лица, съгласно чл. 26, т. 6 от Наредба №15/2005 г. за имунизациите в Република България.

ДЕЙНОСТИ ПО МИКРОБИОЛОГИЯ, ВИРУСОЛОГИЯ И МЕДИЦИНСКА ПАРАЗИТОЛОГИЯ

Лаборатории „Микробиология”, „Вирусология” и „Паразитология” в структурата на дирекция НЗБ извършиха изследвания за обективизиране на противоепидемичния контрол, профилактични изследвания, както и такива по епидемиологични показания и по желание на граждани.

През 2024 г. в лаборатория **„Микробиология”** са постъпили **1 961 бр.** материали и са извършени **5 867** микробиологични изследвания, от които **5 198** – по профилактични и епидемични показания и **699** – по искане на

пациенти. Изработени са 4 881 изследвания за контрол на дезинфекциите и стерилизациите в лечебните заведения (за стерилност, работна и болнична среда).

Проведени са два цикъла (през май и ноември) на външен лабораторен контрол: микробиологична идентификация и антимикробна чувствителност – областно ниво. Лабораторията показа отлични резултати и на двата контролни цикъла, за което получи съответни сертификати.

В лаборатория **„Вирусология”** са извършени 3 901 изследвания, от които за: HIV – 958, хепатит В – 741, хепатит С – 850, хламиди – 277, сифилис – 773, бърз тест за антитела IgG – 97, IgM за COVID-19 и бързи антигенни тестове за COVID – 85, бързи тестове за грип – 120. От общия брой изследвания в КАБКИС са извършени изследвания за: HIV – 720 лица (474 жени и 246 мъже), сифилис – 729; хепатит В – 633; хепатит С – 712.

В изпълнение на писмо на МЗ е създадена организация за провеждането на сероепидемиологично проучване за разпространение на хепатит В и С вирусите и определяне на поствакцинационен имунитет срещу хепатит В с фокус върху медицинския персонал като рискова група за заразяване и предаване на хепатит В и С – лекари, лекари по дентална медицина и медицински специалисти по „здравни грижи“ (фелдшери, медицински сестри, акушерки, лаборанти и зъботехници) – до НРЛ „Хепатитни вируси” в НЦЗПБ са изпратени 76 серумни проби от 6 лечебни заведения, в указания срок.

В лаборатория **„Паразитология”** са постъпили за изследване 10 046 проби и направени 14 403 анализи (морфологични – 14 400 и имунологични – 3) спрямо 5 800 проби (6 148 анализа) за 2023 г.

Лабораторната диагностика е оценена като много добра при проведения външен контрол от НЦЗПБ в контролния цикъл през м. април. Звеното притежава всички необходими сертификати за качество.

Основната дейност на лаборатория „Паразитология” е свързана с профилактиката и контрола на местните паразитози – ехинококоза, трихинелоза, аскаридоза и трихоцефалоза, контактни паразитози – ентеробиоза и ламблиоза. С профилактични паразитологични изследвания са обхванати 115 организирани детски заведения (ДГ и ДЯ) и 11 домове за възрастни на територията на областта, при които са открити общо 312 положителни проби за ентеробиоза, 29 – за жирардиоза, 32 – за бластоцистоза и 11 – за трихоцефалози. Във връзка с профилактиката на внасяните паразитози (малария), по разпореждане на главния държавен здравен инспектор беше изготвен план – график с мерки за недопускане възникването на местни случаи на малария, които са изпълнени.

През отчетния период са реализирани всички планирани дейности по националните програми, по които работи дирекция НЗБ. В указания срок (15.12.2024 г.) са предоставени в МЗ отчети за изпълнение на дейности по 6 национални програми, възложени със съответни заповеди на министъра на здравеопазването (Национална програма за превенция и

контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Р България 2021-2025 г. – изх. №РД-03-168-2/12.12.2024 г.; Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка 2021 – 2024 г. – изх. №РД-03-156-2/12.12.2024 г.; Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022-2025 г. – изх. №РД-03-158-2/12.12.2024 г.; Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65 г. 2023 - 2026 г. – изх. №РД-03-159-2/12.12.2024 г.; Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България 2021-2025 г. – изх. №РД-03-177-3/12.12.2024 г.); Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити (НППКВХ) 2021-2030 г. – изх. №РД-03-170-2/12.12.2024 г.).

В рамките на програмите са осъществени: обучителни дейности с медицински и немедицински специалисти – *семинар за повишаване капацитета на медицински специалисти* – лекари и медицински сестри от лечебни заведения за болнична помощ, преподаватели и студенти от Филиала на МУ – Варна във Велико Търново, общопрактикуващи лекари, специалисти по здравни грижи, фармацевти и медицински специалисти от инспекцията по теми, свързани с преодоляване на стигмата спрямо хората, живеещи с ХИВ, профилактика на вирусните хепатити и рака на маточната шийка, с участието на изявени лекари от МУ – Плевен и МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД – Велико Търново (23.10.2024 г.); *еднодневен семинар със здравните медиатори* на територията на областта за повишаване на информираността им по темите: „Сексуално-предавани инфекции”; „Рак на маточната шийка“, „Вирусни хепатити“ и „Туберкулоза“ (05.12.2024 г.) и *работна среща* за запознаването им с ваксините като основно средство за профилактика срещу инфекциозните заболявания и рискът от заразяване с морбили, възможните усложнения и ползите от ваксинопрофилактиката (22.02.2024 г.); участие на представители на РЗИ – Велико Търново в *Национална среща по проблемите на ХИВ и СПИ* (гр. Павел Баня, 06.11 – 08.11.2024 г.), организирана от РЗИ – Стара Загора, *Национален семинар „БулНозо Академия“* (гр. София 14.11 – 15.11.2024 г.) и *работна среща* във връзка с изпълнение на заложените дейности по НП за превенция и контрол на туберкулозата (в гр. Хисаря, 20.11 - 22 .11.2024 г.); *здравно-образователни инициативи* (интерактивни обучения и образователни кампании) с ученици и преподаватели от общо 9 училища в областта, младежи от ЦНСТ и SOS общежития, доброволци от Градски ученически парламент – Велико Търново с тематика превенция на СПИН и СПИ и др.; „Здравен калейдоскоп“ на тема „За живот без СПИН – информирани, отговорни, обединени!“ с участието на ученици и преподаватели от 6 великотърновски училища (27.11.2024 г. и др.); *АНТИСПИН кампании по повод на Деня на влюбените, лятна АНТИСПИН кампания и Световния ден за борба срещу СПИН – 1 декември* във Велико Търново и други общински центрове на областта (безплатно и анонимно консултиране и изследване за ХИВ/СПИН, 6 информационни кампании сред населението в общините Елена, Златарица, Павликени, Лясковец, Горна Оряховица и Полски Тръмбеш, организирани със съдействието и участието на здравните медиатори от съответните общини, две блиц

анкети по проблема СПИН сред ученици и в търговски център в гр. Велико Търново (обхванати общо 76 лица), резултатите от които са публикувани в социалните мрежи на инспекцията, разпространение на информационни материали, презервативи и др.); *„Клиника на закрито“* (7) в общински центрове и други населени места на областта, в рамките на които са предоставени услуги по безплатно, доброволно и анонимно консултиране и изследване на ХИВ, хепатит В и С, и СПИ на общо 504 лица; *информационни кампании* (4) във Велико Търново и други три общински центрове по повод на Световния ден за борба с туберкулозата – 24 март под мотото „Живот без туберкулоза“, включващи презентации по темата, изследвания с бързи тестове за носителство на вируса ХИВ, за сифилис и за хепатит В и С, и други дейности; *пресконференция с журналисти* от регионални и национални средства за масова информация (06.12.2024 г.) с тематика разпространение на туберкулозата в световен и регионален мащаб и по повод на организираната „Седмица на отворените врати“ (09.12 – 13.12.2024 г.) в СБАЛПФЗ „Д-р Трейман” – Велико Търново; изработване на декорации (банер на НП за превенция и контрол на ХИВ и СПИ в Р България 2021-2025 г., магнитни стикери, 3D панделка, селфи рамка) и отпечатване на информационни и рекламни материали (календари, книжка, листовки и др.); закупуване на тестове за диагностика на ХИВ, сифилис, хепатит В и С, хламидия – ELISA, бързи тестове или други тестове, съобразно методите на диагностика на изброените инфекции за групите в най-висок риск, презервативи и лубриканти за превенция на ХИВ и СПИ за всички групи в най-висок риск, и други дейности.

През първото тримесечие на 2024 г., проследяването на динамиката на заболяемостта от грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) се осъществяваше, съгласно Методическо указание за борба с грипа и острите респираторни заболявания, утвърдено със Заповед РД-01-260/11.09.2019 г. на министъра на здравеопазването и Национален план за готовност и действие при епидемия или пандемия (приет с ПМС № 474/14.07.2022 г.). Във връзка с увеличената заболяемост от ОРЗ и грип на територията на областта, достигнала епидемични стойности, Решение на Областния оперативен съвет за борба с грипа и ОРЗ от 29.01.2024 г. и съгласувано с главния държавен здравен инспектор на Р България, със заповед на директора на инспекцията са въведени временни противоепидемични мерки на територията на областта за ограничаване на разпространението на грип и ОРЗ, за периода от 30.01.2024 г. до 05.02.2024 г., които бяха удължени, в срок до 09.02.2024 г. (Заповед №РД-01-20/05.02.2024 г.), поради задържане на високи нива на заболяемост от грип и ОРЗ.

Във връзка с грипен сезон 2024/2025 г. са предприети следните действия: разработен е комплексен план за борба с грип и остри респираторни заболявания в област Велико Търново за сезон 2024/2025 г.; актуализиран е съставът на Областния оперативен съвет за борба с грипа и ОРЗ, въз основа на постъпилите предложения от съответните институции (Заповед №РД-02-87/22.10.2024 г.); определено е лечебно заведение (групова практика за първична медицинска помощ), което да провежда сентинелен надзор на грип и ОРЗ, както и да изпълнява произтичащите от това функции (Заповед

№РД-01-118/08.10.2024 г.); изискани са ежеседмични справки от общините (10) за броя на децата и учениците, болни от грип и ОРЗ, посещаващи детските заведения и училищата за периода 28.11.2023 г. – 31.03.2024 г. когато епидемичния процес е в обичайните за сезона граници и ежедневни справки – при подем на епидемичния процес, а от лечебните заведения за болнична помощ – ежеседмични справки за усложненията от грип и ОРЗ от МОБАЛ и МБАЛ. В изпълнение на дадените от МЗ указания, относно лабораторно изследване на случаи на грип и ОРЗ, е създадена необходимата организация за извършване на пробонабиране от лечебни заведения и практиките, определени за сентинелно наблюдение, транспортиране и изследване на пробите в Референтната лаборатория по грип и ОРЗ към НЦЗПБ – в периода 25.11 – 19.12.2024 г. са изследвани общо 28 проби, при две от които е доказан грип А (H1N1 и H3N2). Към 30.12.2024 г. заболяемостта от грип и ОРЗ на територията на област Велико Търново е в обичайните за сезона граници (28,65 на 10 000 души население).

През отчетната година продължиха стриктно да се изпълняват разпоредбите на Наредба №Н-2 от 2022 г. за условията и реда за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на COVID-19, отм. с Наредба №Н-1/07.03.2024 г. за условията и реда за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на COVID-19 (Обн., ДВ бр. 22/15.03.2024 г.). В срок са изпълнени всички възложени от МЗ дейности във връзка със стартиране на имунизационната кампания срещу COVID-19 (на 11.09.2024 г.) през есенно-зимния сезон 2024/2025 г. – към 30.12.2024 г. са извършени 368 имунизации срещу COVID-19 в имунизационня кабинет при РЗИ – Велико Търново. По искане на МЗ продължи изпращането на регулярни справки – седмични заявки (по образец) за необходимите количества ваксини, за бракувани количества ваксини и капацитета на фризера в РЗИ – Велико Търново за съхранение на ваксини срещу COVID-19 при ултраниски температури и др.

През 2024 г. са реализирани и много други, допълнително възложени от МЗ задачи:

- Във връзка с епидемичното разпространение на коклюш в страната и в изпълнение на заповедите (2) на министъра на здравеопазването за въвеждане на временни противоепидемични мерки, и писмо на главния държавен здравен инспектор е създадена организация за изпълнение на всички разпоредени мерки и дейности. Със Заповед №РД-01-58/08.05.2024 г. на директора на РЗИ – Велико Търново е разкрит временен имунизационен кабинет в инспекцията за безплатно извършване на препоръчителни имунизации срещу коклюш по желание на бременни жени с документиран период на бременността между 27-а и 36-а гестационна седмица вкл. – за периода от 09.05.2024 г. до 31.12.2024 г. в имунизационния кабинет в РЗИ – Велико Търново са имунизирани общо 13 бременни жени. За отчетната година са регистрирани 26 случаи на коклюш на територията на областта. Организирано е пробонабиране и транспортиране на проби за лабораторно изследване на лица, съгласно критериите определени от МЗ, до лабораториите, определени като потвърдителни. По искане на МЗ е предоставен отчет за изпълнението на възложените със Заповед №РД-01-

606/21.08.2024 г. на министъра на здравеопазването дейности по пробонабиране от общопрактикуващи лекари и други медицински специалисти с цел извършване на лабораторна диагностика на коклюш (изх. №РД-03-586-1/12.12.2024 г.). В изпълнение на ПМС №175/22.05.2024 г. са предоставени справки за извършените от РЗИ – Велико Търново разходи, по тримесечия, за дейности по разкриване и поддръжка на имунизационния кабинет за безплатна ваксинация срещу коклюш на бременни жени в РЗИ – Велико Търново (изх. №03-481-2/04.10.2024 г.);

- Съгласно дадените от МЗ указания за предприемане на действия относно имунизационния обхват с ваксина срещу морбили, паротит и рубеола, от РЗИ – Велико Търново са осъществени следните мерки на регионално ниво: организиране на еднодневна работна среща (22.02.2024 г.) със здравните медиатори (11) към общините в областта на тема „Рискът от заразяване с морбили, възможните усложнения и ползите от ваксинопрофилактиката“; провеждане на съвместни проверки с РЗОК в практиките на ОПЛ с отчетен нисък имунизационен обхват (под 95%) срещу морбили, паротит и рубеола (проверени са 12 ОПЛ в периода 12.02 – 28.02.2024 г.); извършване на тематична проверка „Имунизационен обхват с ваксина срещу морбили, паротит и рубеола“, с период на провеждане от 08.02.2024 г. до 31.05.2024 г. и други. Информация за предприетите мерки е изпратена в МЗ, съгласно указания срок (изх. №03-68-84/29.02.2024 г.);

- До ОПЛ и лечебни заведения на територията на областта, ЦСПМ са изпратени указания и материали от МЗ, относно: настъпили промени в нормативни актове (НП за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65-годишна възраст, Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 15 за имунизациите в Република България); информация за ваксините за извършване на задължителни и целеви имунизации и реимунизации за 2024 - 2026 г., за които МЗ е сключило договори за доставка; разпространението на mpox и неговото клинично протичане; предприемане на мерки за засилване на надзора и контрола на Западнонилска треска в страната; паразитозите трихинелоза и малария, които трябва да се имат предвид в диференциално-диагностичен план; доставка на ваксина срещу пневмококови инфекции с търговско наименование VAXNEUVANCE; утвърдени и прилагани в лечебните заведения за болнична помощ с инфекциозна структура правила и ред за работа при починали пациенти с инфекциозно заболяване и др.

- Във връзка с изпълнение на Договор №РД-11-280/30.07.2024 г. за обществена поръчка, сключен между МЗ и ДЗЗД „Дезинсекция 2024“ с предмет „Избор на изпълнител за осигуряване навременно организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации в страната през 2024 г.“ са предприети следните действия – със Заповед №РД-01-89/01.08.2024 г. на директора на РЗИ – Велико Търново са упълномощени длъжностни лица, които да осъществяват мониторинг и контрол по изпълнението на договора – изпратени са в МЗ три доклада от Изпълнителя по договора, с приложени, за всеки от докладите, приемно-предавателен протокол, становище от

упълномощеното лице от страна на РЗИ – Велико Търново и по 2 бр. Констативен протокол за отчитане на ефективност на обработките за комари;

- В указаните срокове са изпратени в МЗ отчети, информации, както и регулярни справки, относно: регистрираните случаи на коклюш в областта за периода 01.01 – 22.04.2024 г. и ежеседмично (с натрупване) до края на м. юни 2024 г.; извършените имунизации срещу коклюш на бременни жени във временния имунизационен кабинет в РЗИ – Велико Търново (ежеседмично); извършените лабораторни изследвания за ХИВ в областта (ежемесечно); изразходените диагностикуми за ХИВ, хепатит В, хепатит С, сифилис и други сексуално предавани инфекции; изпълнението на плановете по имунопрофилактиката и отчетността на изразходваните биопродукти в дози; проведените по националните програми дейности и инициативи; необходимите количества ваксини за изпълнение на Имунизационния календар до края на 2024 г.; броя на биотопите на комари и площите в декари на територията на областта и осъществените/планираните дезинсекционни мерки за борба с комарите през 2024 г. (издадени предписания; брой проверки и др.); брой връчени актове на родител за отказ от имунизация/непроведена имунизация и брой издадени наказателни постановления за 2023 г. и периода от м. януари до м. април 2024 г. и др.

През отчетния период служители на дирекцията взеха участие в общо 13 обучения за повишаване на квалификацията (семинари, конференция, конгрес, специализирани курсове на ИПА и др.) и работни срещи, свързани с: надзора на имунопрофилактиката и имунизациите, превенцията и контрола на ХИВ и СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза, ранно предупреждение и реагиране, надзора на грип и други вирусни респираторни патогени, превенция на ВБИ, в т.ч. и на инфекции, предавани по кръвен път (хепатит Б и С, ХИВ)“, HIV и коинфекциите, и други. Директорът на дирекцията и други служители участваха във видеосрещи (14) с представители на МЗ, във връзка с епидемичната обстановка в страната и актуални теми по надзора на заразните болести; уебинари (5), организирани от „БулНозо“, посветени на ваксините по Имунизационния календар и препоръчителните имунизации и други.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

През отчетната 2024 г. от дирекция „Обществено здраве” (ОЗ), в структурата на която са обособени два отдела – „Държавен здравен контрол“ (ДЗК) и „Профилактика на болестите и промоция на здравето“ (ПБПЗ), са осъществени дейности по следните мерки:

1. Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда.

2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.

4. Изпълнение на дейностите по национални и регионални програми, и политики за ограничаване на заболеваемостта и смъртността от социално-значими заболявания, свързани с влиянието на поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите в околната среда върху здравето на населението в областта.

5. Анализиране на демографските показатели и оценка на здравното състояние на населението, на факторите на риска в жизнената среда и в начина на живот на регионално ниво, с оглед разработване и реализиране на регионални профилактични и промотивни дейности.

6. Разширяване на инициативите за промоция на здраве и повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот. Системно и целенасочено ангажиране на местните органи на изпълнителната власт, неправителствените организации и обществеността в реализирането на дейности по профилактика на болестите и промоция на здравето.

7. Провеждане на системни дейности за подготовката и повишаването на квалификацията на служителите относно прилагане на нормативната уредба, свързана със здравния контрол, профилактиката на болестите и промоция на здравето.

8. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол и дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето.

9. Осъществяване на ефективна координация и взаимодействие с другите регионални структури на държавната власт, с националните центрове по проблемите на обществуеното здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, профилактика на болестите и промоция на здравето.

10. Подобряване на ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ „ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ”

ДЕЙНОСТ ПО ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

Дейността по предварителния здравен контрол се осъществява от служителите в отдел ДЗК, които са членове на постоянния състав на Експертния съвет (ЕС) по здравно-техническа експертиза в РЗИ – Велико Търново. Във връзка с изискването на ЗУТ за участие на представители на РЗИ в Експертните съвети по устройство на територията (ЕСУТ) към общините, в същите участваха служители от отдел ДЗК, определяни за всеки конкретен случай, съобразно своята компетентност.

През 2024 г. са осъществени: участия в 21 заседания на ЕСУТ към общините и областта (10 през 2022 г.) и в 5 заседания на Комисията за промяна предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди към Областна дирекция „Земеделие” (разгледани общо 24 проектни документации).

Проведени са **57 заседания** на **Експертния съвет по здравно-техническа експертиза** в инспекцията (40 заседания през 2023 г.), на които са разгледани **248 проектни документации, значително повече** спрямо 2023 г. (204 проектни документации). Изготвени са общо **75 становища**, свързани с процедурите по преценка на необходимостта от изготвяне на екологична оценка или оценка на въздействието върху околната среда (на 64 документации) и консултации по обхват, съдържание и качество на доклади по ОВОС (на 13 документации).

През 2024 г. няма издадени становища за въвеждане на обекти в експлоатация, както и през предходните три години, а служители от отдела са участвали в **60 държавни приемателни комисии** (40 участия в ДПК за 2023 г.).

Извършени са **345 проверки** (256 проверки за 2023 г.) във връзка с регистрация на обекти по Закона за здравето (ЗЗ) и са издадени 12 предписания (6 за 2023 г.).

СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

През отчетния период **контролната дейност в обектите с обществено предназначение** беше съобразена с указанията на МЗ за провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда. В началото на отчетния период броят на контролираните обекти от отдел ДЗК е **2 897.** След осъщественото движение през годината (откриване на нови и закриване на съществуващи обекти), броят на контролираните от отдела обекти **в края на 2024 г. е 2 906.**

През 2024 г. от отдел ДЗК са извършени **3 210** проверки в обекти с обществено предназначение, при **план 2 897** и **229 проверки** във връзка с контрола върху продукти и стоки, и дейности със значение за здравето.

Средната кратност на проверките в един обект е 1,11 при план – 1.

Издадени са **112 предписания**, срещу 210 за 2023 г.; съставени са **55 акта** (27 за 2023 г.). Издадените **наказателни постановления** са съответно 40 срещу 16, като средната стойност на едно постановление е по-малка – съответно 311 лв. срещу 1 336 лв; сключени са 12 споразумения, издадено е 1 писмено предупреждение, 1 резолюция за прекратяване на административно наказателно производство и 1 акт е спрян с резолюция на актосъставител по чл. 43 от ЗАНН.

Броят на издадените по предложение на служители в отдела **заповеди за спиране експлоатацията на обекти или части от тях, на дейности и на реализацията на продукти и стоки е 18** (от които 14 за временно спиране на обекти), по-малък в сравнение с този през предходната 2023 г. (23).

През отчетния период са извършени **4 планови тематични проверки** (отразени в съответните раздели на отчета) и **1 извънпланова** (тематична проверка за готовността на учебните заведения в област Велико Търново за новата учебна 2024/2025 година, проведена в периода 1 – 14 септември 2024 г., с която са обхванати всички подлежащи на контрол училища на територията на областта (85 училища), съвместно с представители на общинските администрации, по предварително съгласуван график. Подробна информация за извършените проверки е публикувана на интернет страницата на инспекцията и изпратена в МЗ.

СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, СТОКИ, ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА И ФАКТОРИ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА

1. Контрол и мониторинг на води

1.1. Питейни води

Контролът върху обектите за питейно-битово водоснабдяване през 2024 г. е осъществен, съгласно дадените указания от МЗ за планиране на дейността и годишния план на инспекцията за 2024 г., като са взети предвид и някои специфични регионални проблеми.

Съвместно с „ВиК Йовковци", община Стражица и ръководствата на 4 фирми, експлоатиращи ведомствени водоснабдителни системи, са актуализирани и съгласувани 6 мониторингови програми. Извършени са съвместни проверки с водоснабдителните организации на всички централни и ведомствени водоизточници, и водоснабдителни съоръжения относно качеството на обеззаразяване на водата, състоянието на санитарно-охранителните зони и поддържането на съоръженията.

В края на всяко тримесечие са извършени проверки за изпълнение на графиците за собствен мониторинг на питейните води на „ВиК Йовковци" ООД.

В област Велико Търново за централно питейно-битово водоснабдяване се използват **262 водоизточника**, от които най-важно значение има язовир „Йовковци". Мониторингът на питейните води е осъществен, съгласно изискванията на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели и съгласуваните мониторингови програми с водоснабдителните организации. Пробовземането е извършено от инспекторите в отдела и служител от дирекция „Лабораторни изследвания", в съответствие с утвърдените от директора на РЗИ графици за пробонабиране по райони (по лъчове по населени места).

През 2024 г. е проведен мониторинг на **питейно-битови води от водопроводната мрежа на населените места** от **332 пункта**. От тях са взети 332 проби, от които 242 проби за изследване на показателите от група А и 90 проби за изследване на показателите от група Б.

Извършени са **9 981** изследвания **по химични и органолептични показатели**, от които 9 905 или **99,24%** отговарят на изискванията на Наредба №9/2001 г. Относителният дял на неотговарящите изследвания е 0,76%, по-малък в сравнение с 2023 г. – 1,32%. Установените отклонения по показатели с безусловно здравно значение са предимно за съдържание на нитрати.

Отклонения по показатели с индикаторно значение са установени в 3 населени места, както следва: желязо (с. Българско Сливово) и хром (с. Драгомирово и с. Совата).

Броят на изследванията на водата от водопроводната мрежа на населените места по **микробиологични показатели**, извършени по държавния здравен контрол през 2024 г. е 1 325, от които 1 304 или **98,42% отговарят на Наредба №9/2001 г.** От това следва, че нестандартността на водата за питейно-битови нужди през отчетната година е 1,58% и е под границите на препоръчителната стойност на СЗО – до 5%. Отклонения по показател с индикаторно значение

коли форми (КФ) и показатели с безусловно здравно значение *Ешерихия коли (ЕК) и Ентерококи* са установени в пробите от населените места на 3 зони на водоснабдяване – Вонеща вода (пробата е от Райковци), Средно село (пробата е взета от Средно село) и Берковци (пробата е от Средни колиби). По показател с безусловно здравно значение Ентерококи отклонения са установени във водите на 1 зона на водоснабдяване – Илаков рът (пробата е взета от Буйновци). Взетите контролни водни проби са стандартни по микробиологични показатели.

През отчетната година е проведен учестен контрол върху населените места с режимно водоподаване, за което в РЗИ постъпва два пъти месечно информация от ВиК „Йовковци" ООД – Велико Търново. Не е извършено пробонабиране от село Теменуга, поради трайно въвеждане на режимно водоподаване в населеното място и осигуряване на минерална вода за живущите от Община Стражица.

Осъществен е контрол и на водата от водопроводната мрежа на **4 от 9-те ведомствени водоснабдителни системи за питейно-битови цели** в областта, включващи **10 водоизточника**, с изключение на „Домат" АД община Лясковец поради нефункциониране на предприятието, на „Зорница Кесарево" ООД с. Кесарево община Стражица, поради временно водоснабдяване на предприятието от зона Йовковци. Не е осъществено пробонабиране и от ПГСС „Боруш", с. Крушето поради преустановяване на учебните занятия в учебната база в с. Крушето, от хотелски комплекс „Бряста" гр. Дебелец и от ханче „Боаза" гр. Елена поради преустановена дейност. От извършените 411 изследвания по химични и органолептични показатели 410 (99,76%) отговарят на изискванията на Наредба №9/2001 г., а всички изследвания по микробиологични показатели – 28 съответстват на нормите.

През отчетния период са изследвани 13 броя проби води от **местни обществени водоизточници** по химични и органолептични показатели – общо 104 изследвания, от които 102 или 98,08% отговарят на изискванията на Санитарно-технически норми и правила за водоснабдяване на населените места и промишлеността с питейна вода (ДВ, бр. 41/1970 г.). Изследванията по микробиологични показатели са 15, от които 4 или 30,77% отговарят на изискванията. Установените отклонения са съответно по показатели нитрати и коли титър.

Изследвани са **33 проби води** по микробиологични показатели от 5 минерални водоизточника (в с. Овча могила, с. Обединение, гр. Полски Тръмбеш, гр. Свищов и с. Вонеща вода). От извършените 231 изследвания по микробиологични показатели 226 (97,84%) отговарят на изискванията на Наредба №14 на МЗ за курортните ресурси, курортните местности и курортите. Отклонения са установени в пунктове от водопреносната мрежа в лятната къпалня в гр. Полски Тръмбеш и сондажите в гр. Полски Тръмбеш и гр. Свищов по показатели Колиформи, Ентерококи, Псевдомонас аеругиноза, общ брой на мезофилните аеробни микроорганизми при 22°С, и общ брой на мезофилните аеробни микроорганизми при 37°С. Контролните водни проби са стандартни.

Съдържанието на нитрати в питейните води е един от приоритетните регионални проблеми, към който е насочена дейността на инспекцията, тъй като над 1/3 от жителите на област Велико Търново консумират вода от подземни водоизточници.

В началото на 2024 г. чрез писма до кметовете на 19-те селища, получаващи питейна вода с наднормено съдържание на нитрати над 50 мг/л, населението беше информирано за здравния риск от консумацията на питейна вода с отклонения по показателя нитрати. На мониторинг подлежаха и 26 селища, получаващи питейна вода от водоизточници, застрашени от замърсяване – със съдържание на нитрати над 35 мг/л.

Обобщената информация за резултатите от проведения през 2024 г. мониторинг относно съдържанието на **нитрати в питейните води** – показател с безусловно здравно значение, по който са установени трайни отклонения в питейните води на населени места от областта е изпратена на „ВиК Йовковци“ ООД – Велико Търново за сведение и предприемане на мерки за отстраняване на несъответствията с нормативните изисквания и решаване на проблемите, свързани с качеството на питейните води.

Анализът на данните от мониторинга на питейните води в края на 2024 г. показва следното:

- Системни и трайни отклонения по показател нитрати (над 50 мг/л) са установени в питейната вода на 17 селища от областта, от които 16 населени места (Никюп, Стрелец, Г. Липница, Вързулица, Орловец, Иванча, Каранци, Ст. Стамболово, Страхилово, Алеково, Г. Студена, Деляновци, Червена, Камен, Лозен, Коевци) се водоснабдяват от малки зони на водоснабдяване, с разпределян обем на добиваната вода от 10 до 100 м^3/24 часа и 1 населено място (Ореш) – с обем подавана вода от 100 до 1000 м^3/24 часа. Замърсена с нитрати вода пият 2,85% (5 845 души) от жителите на областта. Спрямо предходната година относителният дял на населението от областта, консумиращо замърсена с нитрати вода намалява – от 4,74% за 2023 г. на 2,85% за 2024 г. Населението на едно селище от областта – село Каранци пие вода със средногодишно съдържание на нитрати над 100 мг/л.

- Застрашени от замърсяване с нитрати (между 35 и 50 мг/л) са питейните води в 20 селища, с население 8 894 души (4,32% от населението на областта спрямо 5,7% за 2023 г.), от които 13 населени места (Патреш, Д. Липница, Сломер, Обединение, Полски Сеновец, Александрово, Сората, Хаджи Димитрово, Николаево, Асеново, Нова Върбовка, Виноград, Горско Калугерово) се водоснабдяват от малки зони на водоснабдяване, с разпределян обем на добивана вода от 10 до 100 м^3/24 часа; 6 населени места (Сухиндол, Върбовка, Г. Сеновец, Ц. Извор, Козловец, Овча Могила) са с обем подавана вода от 100 до 1000 м^3/24 часа и 1 населено място (Д. Шивачево) е с обем подавана вода под 10 м^3/24 часа.

През 2024 г. във връзка с контрола на качеството на питейните води в областта са предприети следните административно-наказателни мерки:

- издадени са общо **19 предписания** до управителя на „ВиК Йовковци“ ООД – Велико Търново, от които: 5 за провеждане на необходимите мероприятия за осигуряване на качества на вода, отговаряща на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели за селата Райковци, Средни колиби Буйновци и Средно село, в т. ч. и 1 предписание за предприемане на необходимите действия за изясняване конфигурацията, границите и площта, и собствеността на имота, в който се намират шахтовите и сондажни кладенци за питейно-битово водоснабдяване на с. Царевец, и предприемане на всички мерки за тяхната защита, при спазване изискванията на Наредба №3 за СОЗ/2000 г. и 14 бр. – за извършване на ремонтни дейности на водоснабдителни обекти в населените места Тодювци, Ново Градище, Димча, Сухиндол, Козловец, Лясковец, Царевец, Войнежа, Г. Д. Тръмбеш, Стрелец, Дъскот, Павликени, Мусина и Стамболово;

- съставени са **4 акта** за установени административни нарушения на отговорните лица, от които 3 – за неизвършени задължителни периодични медицински прегледи и 1 – за лоши микробиологични резултати в питейната вода за с. Райковци.

По данни на ВиК дружествата в област Велико Търново и съгласно предоставените справки през отчетната година, графиците за собствен мониторинг са изпълнени, в съответствие със съгласуваните от РЗИ – Велико Търново мониторингови програми.

През отчетния периода са изготвени тримесечни доклади за изпълнение на мониторинга на питейните води в област Велико Търново, които са публикувани на интернет страницата на инспекцията.

1.2. Повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Мониторингът на повърхностните води от язовир „Йовковци” се осъществява, съгласно Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) за 2024 г. Програмата е изготвена и се реализира в изпълнение на задълженията на компетентните органи, определени в Наредба №12 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (обн., ДВ бр. 63/2002 г.).

През отчетния период от РЗИ – Велико Търново са взети 12 проби от утвърдените 4 пункта за пробовземане от язовирното езеро, които са изследвани в акредитираната лаборатория на инспекцията по микробиологични показатели, съгласно определения в Програмата на БДДР график. Всички извършени изследвания по микробиологични показатели **отговарят** на препоръчителните стойности на категория А2 на Наредба №12/2002 г.

2. Води за къпане

2.1. Открити водни площи

Във връзка с летния сезон на 2024 г. до всички общини е изпратено напомнително писмо за определяне на нови зони за къпане и своевременно информиране на РЗИ при наличието на такива, съгласно изискванията на Наредба №5 за управление качеството на водите за къпане от 2008 г. От получената обратна информация е установено, че в нито една от 10-те общини на областта няма утвърдени зони за къпане. За всички водни площи, за които не са изпълнени изискванията на Наредбата за водно-спасителната дейност и обезопасяването на водните площи, са издадени заповеди от кметовете на съответните общини за изрична забрана на къпането в тях, копия от които са представени в РЗИ – Велико Търново.

По преценка на инспекцията бяха взети еднократно през сезона за къпане общо 7 проби от речните води на традиционно използвани от населението зони за къпане в община Велико Търново (6 места по поречието на реките Янтра, Росица и Веселина) и община Свищов (по поречието на р. Дунав). От анализираните проби, 5 отговарят по микробиологични показатели на изискванията към качеството на водите за къпане.

2.2. Плувни басейни

И през 2024 г. продължи да се осъществява системен и взискателен контрол върху функциониращите **60** открити и **21** закрити плувни басейна на територията на областта.

Преди началото на сезона за къпане бяха проверени всички открити басейни и взети проби от водата за микробиологичен и химичен анализ. Контролът върху качествата на водите в закритите плувни басейни се осъществяваше целогодишно.

През отчетния период са извършени общо 480 изследвания по микробиологични показатели, от които само 15 са с отклонения или 465 (96,88%) отговарят на изискванията на Инструкция №34. По химични показатели са извършени 855 изследвания, от които 833 (97,43%) са стандартни.

През годината във връзка с контрола на качеството на водите от плувните басейни в областта са извършени общо **101 проверки**, издадени са **2 предписания** и **13 заповеди за временно спиране експлоатацията** на обекти до отстраняване на пропуски, установени в хода на систематичния здравен контрол.

3. Контрол върху бутилирани води

На територията на област Велико Търново няма обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

В хода на систематичния здравен контрол през 2024 г., са извършени общо 34 проверки в обекти с обществено предназначение и в търговската мрежа на територията на област Велико Търново, при които не са установени нарушения на европейското и национално законодателство в областта на храните.

През отчетния период, съгласно годишния план, са взети за изпитване от търговската мрежа 24 проби от бутилирани води, от които 18 – натурални минерални, 3 – изворни и 3 – трапезни води. Извършени са изследвания по 105 микробиологични и 297 физикохимични показатели. Резултатите от анализираните проби показват съответствие с изискванията на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

Официалният контрол на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, осъществяван от РЗИ – Велико Търново е в обхвата на контрола, извършван от здравни инспектори от отдел ДЗК, дирекция ОЗ, при спазване разпоредбите на Закона за здравето и Закона за храните. В изпълнение на годишната програма за обучение на служителите, извършващи официален контрол, съгласно Регламент (ЕС) 2017/625, в края на отчетния период (м. декември 2024 г.) е проведено 1 вътрешно обучение на 17 служители от дирекцията по темата: Прилагане на административна услуга „Промяна във вписани обстоятелства на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води“. Не са планирани и провеждани одити.

При извършване на официалния контрол на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води на територията на област Велико Търново през 2024 г., прилаганите мерки за гарантиране съответствието с оперативните критерии от Регламент (ЕО) № 882/2004 г. са следните: държавните здравни инспектори притежават необходимата квалификация, компетентност и опит да извършват официален контрол на бутилираните води; извършват контрола по безпристрастен и ефективен начин; прилагат правилно нормативните изисквания в областта на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води; своевременно информират ръководството на РЗИ за резултатите от извършения официален контрол.

4. Контрол върху козметичните продукти

Дейността по контрола върху козметичните продукти е осъществена в хода на систематичния здравен контрол на обектите за съхраняване и търговия с козметични продукти и предприятията за производство на козметични продукти, включени в публичния регистър на обектите с обществено предназначение, контролирани от РЗИ – Велико Търново. Към 31.12.2024 г. на територията на областта функционират 5 предприятия за производство на козметични продукти.

През 2024 г. са извършени **315 проверки** за спазване на изискванията към козметични продукти, посочени в действащите нормативните документи, при които не са установени нарушения на БДС EN ISO 22716:2007, коригирана

версия от 2008-05-15 „Козметични продукти. Добра производствена практика (GMP). Указания относно добрата производствена практика“.

В указания срок е извършена **тематична проверка** на пуснатите на пазара слънцезащитни козметични продукти на територията на областта, с която са обхванати 10 бр. козметични продукти. За същите е попълнена информацията по т. 1 „Нотифициране на козметичния продукт“ и т. 2 „Етикетиране“ от чек-листа към шифър 20 „Продукти за слънчеви бани“ от ИИССОДДЗК, като **не са установени несъответствия** с нормативните изисквания, налагащи предприемане на мерки.

През третото тримесечие на 2024 г. в информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) са създадени досиета с информация за 3 козметични продукти, които съдържат забранено за влагане вещество, включено в Приложение II „Списък на веществата, забранени в козметичните продукти“ на Регламент (ЕО) №1223/2009 относно козметичните продукти, в нарушение на чл. 14, параграф 1, т. а) на Регламент (ЕО) №1223/2009.

През отчетния период са проведени лабораторни изпитвания на **21** бр. проби (при план 21) – кремове, емулсии, лосиони, гелове и масла за кожата, тоалетни сапуни, сапун-дезодоранти, продукти за външна интимна хигиена, продукти за хигиена на устната кухина, продукти за гримиране на деца в т.ч. и в комплекти за игра и др., при които не са установени отклонения от нормативните изисквания по изследваните показатели (определени химични показатели, за които инспекцията има акредитирана методика – водороден пероксид, метанол, олово и кадмий и микробиологични показатели).

Лабораторният контрол върху козметичните продукти се осъществяваше, съгласно дадените от МЗ указания за планиране на дейността, като вниманието беше насочено основно към продукти внос от трети страни и българско производство. Сериозно затруднение в дейността представлява пробонабирането на проби от козметични продукти, внос от трети страни, поради обстоятелството, че в търговската мрежа на областта липсват определените в плана за пробонабиране на РЗИ – Велико Търново козметични артикули.

5. Контрол по писма от Министерството на здравеопазването относно получени нотификации по системата GRAS-RAPEX за опасни стоки, открити на територията на Европейския съюз

През 2024 г. е постъпила от МЗ по системата на Съюза за бърз обмен на информация (GRAS-RAPEX) нотификация с номер A12/00966/24 на следния опасен продукт с търговско наименование „RODENT KILLER“ и търговска марка „Stop Rodent“ с предявени неправомерни биоцидни претенции – родентицид, неправомерно предоставен на пазара на Р България, в нарушение на изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси и Регламент ЕС №528/2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоцид. Проверени са 7 обекта на

територията на област Велико Търново: ветеринарна клиника, ветеринарна аптека, селскостопански аптеки, склад на едро и магазини за промишлени стоки, в които не е открито наличие на продукта.

6. Контрол на химични вещества и смеси

През отчетния период във връзка с контрола на химични вещества и смеси, в т.ч. и биоциди са извършени общо 221 проверки, в хода на които са установени несъответствия на 17 продукта по отношение на етикетиране – 13, информационен лист за безопасност – 3 и без издадено разрешение за предоставяне на пазара като биоцид – 1. Дадени са указания на икономическите оператори за привеждането на опасните стоки, в съответствие с изискванията на ЗЗВВХВС, подзаконовите нормативни документи и приложимите Регламенти на ЕС. От страна на икономическите оператори са предприети доброволни коригиращи действия за привеждане на продуктите в съответствие или за ограничаване наличността им на пазара (вкл. и изтеглянето им от пазара), за които своевременнно е уведомена РЗИ – Велико Търново.

Издадени са 2 заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново за спиране употребата на биоциди, предоставени на пазара от „Фармавит“ ООД, гр. София, както следва: RAT – Pepper, 4 в 1, пелети, блокчета, паста и „хапчета“, в опаковка от 140 g, неотговарящ на условия на издадени разрешения за предоставяне на пазара на биоцид №2328-6/15.02.2022 г., №2345-4/09.12.2022 г. и №2355-4/02.03.2023 г. на МЗ; DDD-Expert в 1 l, неотговарящ на условията на издадено разрешение за предоставяне на пазара на биоцид №3477-3/07.03.2024 г. на МЗ.

Съгласно дадените от МЗ указания за планиране на дейността на РЗИ – Велико Търново за 2024 г. са проведени **3 тематични проверки,** както следва:

1. Тематична проверка (ТП) на пуснатите на пазара текстилни и кожени изделия, които могат да влязат в директен или продължителен контакт с човешката кожа или устната кухина за съответствие с т. 43 от Приложение XVII на Регламент (ЕО) №1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (Регламент REACH), в хода на която с проверки по документи (на общо 12 броя артикули) и на място са обхванати общо 5 обекта на територията на областта – 2 производствени предприятия за текстилни и кожени облекла и 3 обекта за търговия на дребно. За установеното нарушение (непредставяне на документи на български език, от които да е видно съдържанието или отсъствието на азобагрила в платове) е издадено предписание на РЗИ – Велико Търново, което е изпълнено от икономическия оператор. В Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по държавен здравен контрол на МЗ са въведени протоколите с резултатите от изпитването на платовете за азобагрила.

2. Тематична проверка на производителите на детергенти за публикуване на интернет страницата им на фиша за съставките, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) №648/2004 относно детергентите, в рамките на която с проверки по документи и на място са обхванати общо 8 икономически оператора на територията на областта – 6 производители, 1

вносител и 1 дистрибутор на детергенти. При проверката на документите, придружаващи доставката на общо 16 броя детергенти, предназначени за масовия потребител и за промишлени цели, са констатирани несъответствия с действащото законодателство на 3 химични смеси (Ernet препарат за баня от 750 мл, Обезмаслител/Ernet Degreaser от 750 мл и Цилан 101 Форте от 500 мл, 1000 мл и 5 л). За установените нарушения е предоставена възможност на икономическите оператори да предприемат подходящи коригиращи мерки и да представят документ, доказващи извършеното. За препаратите ERNET за баня и ERNET обезмаслител, произведени в Турция са създадени досиета в Информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS).

Извън горепосоченото е издадено едно предписание на производител на детергент за пускане на пазара на химична смес в нарушение на изискванията на чл. 17 от Регламент (ЕО) №1272/2008.

3. Тематична проверка за определяне съдържанието на активното вещество етилов алкохол в биоциди от Главна група 1: Дезинфектанти – обхванати са 3 производители и проверени 11 биоциди, съдържащи активно вещество единствено етанол. При проверките не са установени нарушения.

Във връзка с писмо №16-01-108/25.10.2024 г. на МЗ в периода 01.11.2024 г. – 31.12.2024 г. РЗИ – Велико Търново взе участие в Дванадесетия координиран европейски проект (REF-12) на Форума за обмен на информация по въпросите по прилагане на Регламент (ЕО) №1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP) към Европейската агенция по химикали (ECHA). За спазване ограниченията, съгласно Регламент REACH, с контрол са обхванати общо 5 изделия – 3 детски играчки по отношение съдържание на фталати (вписвания 51 и 52 от Приложение XVII на Регламент REACH); 1 бижу, изследвано за съдържание на никел за спазването на забраната и ограниченията за употреба, съгласно вписване 27 от Приложение XVII на Регламент REACH и 1 текстилно изделие за съответствие с вписване 43 от Приложение XVII на Регламент REACH. Резултатът от изследването за съдържание на никел във взетата проба обеци не показва отклонение от нормативно установените стойности. За всеки от проверените продукти е попълнен онлайн въпросник, в който са отразени резултатите от инспекцията.

През 2024 г. в информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) са създадени досиета с информация за общо 35 химични смеси, пуснати на пазара в нарушение на нормативните изисквания, както следва: 12 – за химична смес с изявени претенции на биоцид, предоставени на пазара без издадено разрешение от компетентния орган; 3 – за биоциди, в нарушение на условията за предоставяне на пазара и употребата на биоциди, посочени в разрешението от МЗ; 14 – за химични смеси, чиито етикети не отговарят на изискванията на чл. 17, пар. 1 на Регламент (ЕО)

№1272/2008, като една от тях допълнително не съответства и на изискванията за правилното класифициране и 6 – за детергенти, които не отговарят на специфичните изисквания за етикетиране, установени с Регламент (ЕО) №648/2004.

В изпълнение на Заповед №РД-01-14/12.01.2021 г. на министъра на здравеопазването и писмо на главния държавен здравен инспектор относно провеждане на радиационния мониторинг на потребителски стоки на пазара през 2024 г. е извършено пробонабиране на 4 вида продукти: въглища, прах за пране (сух), козметичен продукт (шампоан) и пясък, пробите от които са доставени за анализ по радиологични показатели в отдел „Радиационен контрол“ на дирекция „Обществено здраве“ при РЗИ – Русе.

7. Контрол на обекти с излъчващи съоръжения (източници на ЕМП)

В Регистъра на обекти с обществено предназначение, поддържан от РЗИ – Велико Търново са вписани общо **350** обекта – източници на нейонизирани лъчения (към 15 декември 2024 г.), вкл. 4 нови базови станции (БС). Всички вписани в Регистъра базови станции са преминали през етапите на съгласуване и контрол, което е удостоверено с приложените към уведомленията за откриване на обекти с обществено предназначение документи.

Съгласно плана за мониторинг на електро-магнитни полета (ЕМП) през 2024 г. са осъществени:

- 13 контролни измервания на обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат или са разположени по границите на хигиенно-защитната зона;
- 19 измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени в централната градска част и жилищни комплекси.

Измерванията са извършени, съгласно Наредба №9 от 1991 г. на МЗ и Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и „Методика за измерване и оценка на електромагнитното поле в населената околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки”, с преносим уред за измерване на ЕМП, модел SMP, притежаващ сертификат от калибриране №13/00806.

Резултатите от измерванията показват, че във всички пунктове на измерване, осъществени в двете контролни групи са отчетени стойности, многократно **по-ниски** от пределно допустимото ниво на ЕМП. По тази причина не са организирани повторни измервания и не са предприемани принудителни административни мерки. Не са постъпвали и сигнали за възможни вредни за здравето въздействия, в резултат на монтирани в жилищна среда базови станции.

През отчетния период от ЕС по здравно-техническа експертиза в РЗИ – Велико Търново е извършена оценка на съответствието на 25 инвестиционни проекти за нови и за преустройство на действащи БС, за които са издадени здравни заключения за оценка на съответствието със здравните норми и изисквания.

За поредна година представители на РЗИ – Велико Търново не са включвани в състава на държавни приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на обектите с излъчващи съоръжения, които са част от електронната съобщителна мрежа (каквито са базовите и радиорелейните станции, радио и телевизионни предаватели и ретранслатори, радиолокаторни и навигационни станции и др.) и които като строежи трета категория подлежат на държавно приемане.

Доклад със съответните таблици за резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизирани лъчения, извършен от РЗИ – Велико Търново през 2024 г. е представен в МЗ, в указания срок.

8. Дейност, свързана с анкетиране на жалби

През 2024 г. е извършена значителна по обем дейност във връзка с анкетирането на жалби. Постъпили са 122 жалби (1 жалба е анкетирана в началото на 2025 г.), от които 52 са по проблеми извън компетентността на РЗИ и са пренасочени за решаване към други ведомства. От анкетираните 69 жалби – 26 са за нарушаване на забраната за тютюнопушене на закрити обществени места, а 43 – по други проблеми от компетентността на отдел ДЗК (лоша текуща хигиена в обекти с обществено предназначение, шум в населените места от различни източници, лоши органолептични показатели и примеси във водата от водопроводната мрежа в отделни населени места, ниски температури в учебни заведения и др.). По-голямата част от анкетираните жалби и сигнали (59) са неоснователни, а 11 от тях са основателни и решени в срок. По всички постъпили жалби и сигнали от компетентността на отдела са извършени проверки, много често с други институции (общински администрации, ОД на МВР – Велико Търново, ОДБХ – Велико Търново, РД КЗП – Русе и др.) и изготвени отговори в регламентирания срок. Извършени са 11 съвместни проверки с дирекция „Лабораторни изследвания“, свързани с измерване на шум и параметри на микроклимата (ниски температури в помещения) във връзка с постъпили сигнали и жалби.

9. Контрол във връзка с чл. 56, чл. 54а, т. 5 и чл. 56а, ал. 3 от Закона за здравето (ЗЗ)

През 2024 г. от отдел ДЗК беше осъществен контрол по спазване на разпоредбите на ЗЗ за забрана на тютюнопушенето в закритите обществени места, в това число и обекти за хранене и развлечение и транспортни средства за обществен превоз. Извършени са общо 1 309 проверки (вкл. и с органите на ОД на МВР – Велико Търново) в обекти с обществено предназначение и обекти за хранене и развлечение за спазване на чл. 56 от ЗЗ и са съставени **14** акта за административни нарушения. При осъществяването на контрола върху забраната на тютюнопушенето и анкетирането на

жалбите се срещат редица трудности, но повечето от тях се дължат на високата обществена търпимост към тютюнопушенето.

Извършени са съвместни проверки с инспекторите от отдел ПБПЗ и органите на ОД на МВР – Велико Търново в заведения за хранене и развлечения, и в търговски обекти по спазване на забраните за тютюнопушене, продажбата и употребата на алкохол на лица под 18 години, и на диазотен оксид (райски газ).

10. Контрол на службите по трудова медицина регистрирани на територията на област Велико Търново

През отчетната година е извършена актуализация на списъка на службите по трудова медицина (СТМ), регистрирани на територията на област Велико Търново и офисите на такива, регистрирани на територията на други области, с помощта на електронния регистър на СТМ в страната, публикуван в раздел „Регистри" на интернет страницата на МЗ. На територията на областта са регистрирани 15 СТМ и 4 офиса на СТМ, регистрирани на територията на други области.

Извършени са общо 15 проверки на дейността на СТМ, при които не са констатирани нарушения по спазване на изискванията на Наредба №3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина.

11. Дейност по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023 - 2027 г.

В изпълнение на т. I. от Заповед №РД-01-150/25.03.2024 г. на министъра на здравеопазването са организирани и проведени дейности в рамките на „Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023 - 2027 г.", както следва:

1. Събиране и систематизиране на информация за облъчването от радон в жилищни и обществени сгради и работни места, чрез национални проучвания

В изпълнение на дейност 3.3.2. от Работната програма – Изготвяне и приемане на процедура за провеждане на проучвания в сгради с обществен достъп, през м. ноември 2024 г. стартира проучване за определяне на нивата на радон в детските заведения на територията на Великотърновска област, съвместно с Национален център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ). За целта в РЗИ – Велико Търново са предоставени 351 броя основни детектори за обследване на 83 броя детски градини и ясли, 10 дублиращи детектори и един нулев детектор, заедно с анкетни карти, указания за поставяне на детекторите и информационни материали, разпределени в пакети по сгради.

Във връзка със стартиране на проучването, което се предвижда да приключи през месеците април – май 2025 г., на 04.12.2024 г. в РЗИ – Велико Търново се проведе заседание на Областния координационен съвет, на което присъстваха представители на НЦРРЗ и директорите на детските заведения. От експертите на НЦРРЗ беше представена презентацията

„Проучване на нивата на радон в детските градини и ясли – област Велико Търново“ и дадени подробни методични указания на директорите на детските заведения, в т.ч. и поставяне на детектори в 5 детски заведения. Заседанието приключи с раздаване на детекторите и необходимите материали за изпълнение на проучването (пакети, анкетни карти и информационни материали).

2. Подобряване на обществената осведоменост за здравния риск от радон и възможностите за редуцирането му

Осъществени са следните дейности:

- Информационна инициатива „Седмица на информираност за радон“ по повод обявяването на месец януари за Месец на радона от Световната здравна организация, която имаше за цел да повиши обществената осведоменост относно рисковете от облъчване с радон и възможностите за ефективно намаляване на тези рискове. В периода 21.01 – 26.01.2024 г. на официалния сайт на инспекцията и на профила на РЗИ – Велико Търново във фейсбук е публикувана информация относно: вредното въздействие на високите нива на радон; методите за измерване на обемната активност на радон (ОАР) в жилищните сгради; коригиращи мерки за намаляване на нивата на радон в жилищни и обществени сгради;

- Проведено е радио-интервю в Общинско радио „Велико Търново“ в рамките на рубриката „За здравето“, насочено към рисковете, свързани с радона и начините за минимизиране на неговото въздействие върху здравето, и са публикувани общо 4 материала в двата регионални всекидневници;

- По повод на Европейския ден на радона – 7 ноември 2024 г. е публикуван информационен материал, предоставен от НЦРРЗ гр. София на интернет страницата на РЗИ – Велико Търново и на профила на инспекцията във фейсбук.

3. Други дейности

- Осигурено е участие на регионалния координатор за област Велико Търново в организираната от МЗ работна среща за представяне на дейността по Национален план за действие за намаляване риска от облъчване от радон 2023 - 2027 г. и провеждане на заседание на Националния координационен съвет (НКС) за управление на плана (19.06 – 21.06.2024 г. гр. Несебър).

- Актуализиран е съставът на Областния координационен съвет (ОКС) за управление и координиране на дейностите за изпълнение на политиката по намаляване на облъчването от радон на регионално ниво поради настъпили кадрови промени (Заповед №РД-01-10/17.01.2024 г. и Заповед №РД-01-142/25.11.2024 г.).

Утвърдените със Заповед №РД-01-150/25.03.2024 г. на министъра на здравеопазването средства за 2024 г., в размер на 1000 лв., съгласно план-сметката, са изразходвани за: отпечатване на информационни и рекламни материали за популяризиране на Националния план и подобряване на обществената осведоменост по проблема радон, които са предоставени на участниците в проведената работна среща във връзка с проучването на нивата на радон в детски

заведения и на членовете на ОКС; поемане на част от командировъчните средства на лекторите от НЦРРЗ и канцеларски материали.

През отчетната година от отдел ДЗК бяха изпълнени и други допълнителни задачи, разпоредени от МЗ, по-важните от които са:

- В МЗ са представени информации, доклади, справки, относно: резултатите от проведения от РЗИ – Велико Търново контролен мониторинг на качествата на питейната вода при крана на потребителя по показател „нитрати“ за периода 2020 - 2023 г. в изпълнение на Директива 91/676/ЕИО за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници в Р България; попълнени данни в информационната система за питейни води от мониторинга на водите, проведен през 2022 г. и 2023 г. от РЗИ – Велико Търново и водоснабдителните организации на територията на област Велико Търново; годишен доклад с анализ на резултатите от проведения официален контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води на територията на област Велико Търново през 2023 г.; доклад за резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращи лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизирани лъчения, действащи на територията на областта; готовността на учебните заведения на територията на област Велико Търново за учебната 2024/2025 година; извършените планови и инцидентни проверки по Програма за хуманитарно подпомагане за разселени лица от Украйна, с предоставена временна закрила в Република България (за периода 01.06.2022 г. – 29.02.2024 г. са извършени 122 проверки в определените места за настаняване на територията на областта, при които не са установени несъответствия със здравните изисквания) – изх. №03-485-1/19.07.2024 г.); осъществения контрол на мастилата за татуировки, съгласно вписване 75 от Приложение XVII на Регламент относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) за периода м. януари 2022 г. – 31 юли 2024 г. (изх. №03-545-1/21.08.2024 г.) и др.;

- Във връзка с писма на МЗ са изпратени експертните становища на РЗИ – Велико Търново относно: преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционно предложение „Реконструкция на ВЛ 110 kV „Вардим“ от подстанция Борово до подстанция Свищов и отклонение от ст. №32 до подстанция „Латекс“ (изх. №03-9-1/10.01.2024 г.); преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционно предложение „Доизграждане на автомагистрала „Хемус“ (Ябланица-Белокопитово), участък 7, с възложител Агенция „Пътна инфраструктура“ (изх. №03-613-1/09.09.2024 г.) и провеждане на консултации по ДЕО на План за управление на речните басейни в Дунавски район за периода 2022 - 2027 г., с възложител МОСВ, Басейнова дирекция Дунавски район, център Плевен (изх. №04-202-1/05.11.2024 г.);

- На главния главния държавен здравен инспектор са изпратени информации относно: издадените от РЗИ – Велико Търново отрицателни становища, становища за изискана допълнителна информация и документация, както и становища

с условия в хода на процедурите по ЕО и ОВОС за 2021, 2022 и 2023 г. (изх. №03-145-1/21.03.2024 г.); предприетите действия и мерки относно постъпил сигнал за неспазване на разпоредбите на Наредба №12 за здравните изисквания към обществените перални на територията на гр. Велико Търново (изх. №96-00-9-5/02.05.2024 г.); предприетите действия във връзка с обявеното бедствено положение на територията на населени места в община Горна Оряховица и община Свищов, поради недостиг на вода във водоизточниците и въведено режимно водоподаване.

- Гл. инспектор от отдел ДЗК участва в определената със заповед на директора на РЗИ – Велико Търново комисия, която да извършва проверки на обектите на СМП на територията на областта във връзка с изпълнение на Проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“, финансиран от ОП „Региони в растеж“ 2014 – 2020 и писмо на МЗ за подпомагане изпълнението на проекта, и други.

ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ „ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО”

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ЗДРАВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ФАКТОРИТЕ НА РИСКА В ЖИЗНЕНАТА СРЕДА И НАЧИНА НА ЖИВОТ

ЗДРАВОСЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

За поредна година здравословното състояние на децата и учениците беше анализирано на базата на подадените от медицинските специалисти от здравните кабинети обобщени данни за резултатите от профилактичните прегледи (извършени от ОПЛ) на обслужваните от тях деца и ученици за 2023 г.

Анализите с оценка на здравословното състояние на децата и учениците от област Велико Търново за учебната 2023/2024 са изпратени в срок в МЗ и НЦОЗА. Анализите са предоставени и на Областна администрация и Регионално управление на образованието – Велико Търново за информация и предприемане на съответни мерки. Същите са публикувани на официалната страница на РЗИ – Велико Търново.

МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

На базата на предоставените от РИОСВ – Велико Търново данни е изготвен обобщен годишен доклад с анализ и оценка на качеството на атмосферния въздух за 2023 г. в трите наблюдавани населени места на територията на областта –

Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов. Докладът е изпратен в указания срок в МЗ и НЦОЗА (изх. №03-109/28.02.2024 г.) и е публикуван на официалната интернет страницата на инспекцията.

На кметовете на мониторираните общини – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са предоставени информации за атмосферното замърсяване в съответните градове, за обсъждане, приемане и включване в общински програми за подобряване качеството на атмосферния въздух.

МОНИТОРИНГ НА ТРАНСПОРТНИЯ ШУМ

През 2024 г. РЗИ – Велико Търново извърши мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилният транспорт, в три населени места в областта – градовете Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

В указания срок е изпратен в МЗ и НЦОЗА годишен доклад за шумовото натоварване в наблюдаваните населени места на област Велико Търново, на базата на проведения през 2024 г. мониторинг, със съответните приложения и протоколи за контрол на шум (изх. №03-833/09.12.2024 г.), който е публикуван на интернет страницата на инспекцията.

До общинските администрации на трите наблюдавани градове в областта са изпратени съответни годишни доклади за шумовото натоварване, въз основа на които да планират и реализират дейности за снижаване на шума в районите с най-неблагоприятни характеристики и оптимизиране на акустичната обстановка.

ХРАНЕНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

През 2024 г., е извършен мониторинг на организираното хранене на децата в детските ясли и детските градини в областта и контрол по спазване на нормативните изисквания.

Храненето на децата от 0- до 7-годишна възраст е анализирано на базата на предоставените ежемесечни продуктови набори за консумираните от децата храни от 11 детски ясли и 10 детски градини в областта.

През 2024 г. са изготвени 10 комплексни оценки за храненето на децата и учениците през 2023 г. за всяка една община в област Велико Търново и „Оценка и анализ на храненето на децата и учениците в областта Велико Търново за 2023 г.“. Оценките са изпратени до кметовете на съответните общини за сведение и предприемане на мерки за подобряване на храненето на децата и учениците.

В рамките на здравния контрол в детските заведения са извършени проверки за спазването на чл. 7, ал. 3 на Наредба № 2/2013 и чл. 6, ал. 3 на Наредба № 6/2011 г. относно осигуряване на диетично хранене на децата със здравословни

проблеми. Установено е, че в детските заведения на областта се отглеждат 4 деца, на възраст от 3 до 7 години, със заболявания, изискващи диетично хранене (3 деца с диабет и едно дете с непоносимост към глутен).

През отчетната година е осъществен взискателен контрол по спазване и изпълнение на установените с нормативен акт изисквания за здравословно хранене на подрастващите, както следва:

- Здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №2/07.03.2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни, в т. ч. и по отношение на храненето на децата, нуждаещи си от диетично хранене – извършени са 14 проверки (при план 11) на храненето в детски ясли и 11 проверки (при план 8) – в детските кухни; в детските ясли на областта не са регистрирани деца, нуждаещи се от диетично хранене;

- Здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №6/2011 г. за здравословно хранене на децата от 3 до 7 години, в т. ч. и по отношение на храненето на децата, нуждаещи си от диетично хранене (брой нуждаещи се деца, по какъв начин е осигурено храненето им и др.) – извършени са 105 проверки (при план 100 проверки) в детски градини; нуждаещите се от диетично хранене деца, посещаващи детска градина са четири. Издадени са 3 предписания за констатирани несъответствия с нормативните изисквания, които са отстранени в предписания срок.

- Здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №37 на МЗ за здравословното хранене на учениците – извършени са общо 73 проверки (при план 38 проверки**)** в: ученически столове – 21 проверки; ученически бюфети и автомати за закуски и напитки – общо 52 проверки, за констатирани нарушения са съставени 4 АУАН. Осъществени са 30 проверки на менюта за училищни екскурзии и зелени училища и е издадено 1 предписание за установени нарушения.

На основание чл. 6 на Наредба №3/27.04.2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата през отчетния период в РЗИ – Велико Търново са организирани и проведени 2 обучителни семинара на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските и учебни заведения на територията на община Велико Търново по следните актуални здравни теми: „Хранителни разстройства – анорексия, булимия, орторексия и др.“ (за медицинските специалисти от училищата) и „Здравословно хранене на децата от 3 до 7-годишна възраст в организирани колективи“. В обученията взеха участие общо 40 медицински специалисти от здравните кабинети в детските заведения и училища в община Велико Търново.

СЕДМИЧНИ УЧЕБНИ РАЗПИСАНИЯ

През 2024 г. с оценки на седмичните учебни разписания на задължителните и избираеми часове на учениците са обхванати всички подлежащи в областта училища, по 85 училища за втория срок на учебната 2023/2024 година и за първия срок на учебната 2024/2025 г. Общо за отчетния период са извършени 194 оценки на седмични учебни разписания.

През календарната 2023 г. са извършени **две тематични проверки** (по една в рамките на всеки учебен срок) за спазване на съгласуваните от РЗИ седмични разписания в общо 20 училища на територията на областта, при които не са констатирани нарушения.

ПРОУЧВАНЕ ЗА ОЦЕНКА НА НИВОТО НА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

През 2024 г. отдел ПБПЗ участва в пилотно проучване за оценка нивото на здравно образование, утвърждаване на здраве и превенция на хроничните незаразни болести в училище, възложено от НЦОЗА. Проучването, проведено в периода март - април 2024 г. в две училища на град Велико Търново, обхвана ученици от 5 и 10 клас (по 100 ученика от двете възрастови групи) и приключи в указания срок, като всички анкетни карти са предоставени в НЦОЗА.

МОНИТОРИНГ НА НИВАТА НА РАДИОАКТИВНОСТ В ОКОЛНАТА СРЕДА

Във връзка с изпълнението на Заповед №РД-01-14/12.01.2021 г. на министъра на здравеопазването относно мониторинга на нивата на радиоактивност в околната среда за целите на оценка на облъчване на населението и в изпълнение на чл. 36 от Договора на Евратом относно мониторинга на нивата на радиоактивност в околната среда (2000/437/Евратом), за 2024 г., през отчетния период беше създадена необходимата организация за пробовземане на определените проби храни от местни производители и търговци, и изпратени в РЗИ – Русе, съгласно предварително изготвения график.

ДЕЙНОСТ ПО ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

През 2024 г. отдел ПБПЗ осъществи дейности, в различен обем, по 6 регионални и национални профилактични програми и планове за действие към национални стратегии.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА „ЗДРАВИ ДЕЦА В ЗДРАВИ СЕМЕЙСТВА” – ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

През 2024 г. в рамките на общинската програма „Здрави деца в здрави семейства“ бяха планирани дейности по промоция на здраве и профилактика на болестите, насочени към ограничаване на основните фактори на риска за здравето на децата и учениците (тютюнопушене, ниска физическа активност, нездравословни хранителни навици, консумация на

алкохол, наднормено тегло и затлъстяване, повишено кръвно налягане) с цел намаляване на риска от преждевременно развитие на хронични неинфекциозни заболявания сред тях.

Със съдействието и активната подкрепа на Община Велико Търново и Общинския съвет, партньорите от държавния и обществен сектор успешно са реализирани всички планирани програмни инициативи. Община Велико Търново оказа финансова подкрепа на дейностите по програмата през отчетния период.

Осъществени са дейности и инициативи за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотични вещества; популяризирането на здравословното хранене и ползата от движението; профилактиката на заболяванията, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването; профилактиката на пътно-транспортния травматизъм и други, по-важните от които са следните: кампании за повишаване на физическата активност на населението „Движи се и победи 2024" (пролет и есен), в рамките на които се включиха общо 445 лица (307 жени и 138 мъже, в т.ч. и 13 семейства) и два спортно-туристически празници в околностите на Велико Търново; кампании (2) за превенция на тютюнопушенето сред младите хора по повод на Световния ден без тютюнопушене – 31 май *(информационна кампания в подкрепа на кампанията на СЗО под мотото „Оставих своя отпечатък в борбата срещу тютюневата индустрия" в парк Ксилифор образователна кампания сред ученици под надслов „Защита на младите хора от намесата на тютюневата индустрия")* и Международния ден без тютюнопушене – 21 ноември (*образователна кампания за насърчаване на здравословния начин на живот и ограничаване на тютюнопушенето - замяна на цигари за ябълка с послание за ползите при отказа от тютюнопушене, арт ателие за най-малките - оцветяване на флаери, функционално изследване на дишането на пушачи);* кампании „Клиника на открито" (7) за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване) и рисковите за здравето фактори (тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене и други), в рамките на които *над 220 лица имаха възможност да проверят своите показатели – кръвно налягане, кръвна захар, дихателен обем, тегло и телесен състав*; кампания за подкрепа и популяризиране на кърменето, посветена на Световната седмица на кърменето (1 – 7 август) под мотото „Да преодолеем препятствията – подкрепа за кърмене за всички" (*безплатни консултации по кърмене и здравословно хранене по време на бременността и кърменето, предоставяне на здравно-образователни материали);* инициативи за превенция на употребата на алкохол сред децата от детските градини (*двумесечна образователна кампания с поредица от интерактивни обучения за превенция на употребата на алкохол и безопасността на движението под мотото „Пий здравословно и се движи отговорно", с участието на детските градини от Велико Търново, приключила с тържество за всички участници на площадка по безопасност на движението*) и тематични интерактивни обучения „Вредата от алкохола" в 10 училища на територията на община Велико Търново; образователни кампании за превенция на затлъстяването, посветени на Европейския ден за борба със затлъстяването (19 май) и Седмицата за борба със

затлъстяването (ноември) в две средни училища на Велико Търново, включващи и изследване на кръвна захар с глюкомер, двуседмичен цикъл от теоретични и практически занятия в РЗИ – Велико Търново и Лабораторно-изпитвателния комплекс; кампания, посветена на превенцията на пътно-транспортния травматизъм и други.

На интернет страницата на инспекцията и в социалните профили на РЗИ, и електронни сайтове на медии са публикувани общо 53 материали за дейността по програмата (информации и съобщения за предстоящи програмни събития, информации за световни здравни дни, снимков материал от проведени инициативи и други). Разпространени са 32 заглавия на печатни здравно-образователни и информационни материали (в общ тираж тираж 4 556 броя) в рамките на програмните инициативи, свързани с профилактиката на най-честите неинфекциозни болести и превенцията на рисковите за здравето фактори. Чрез средствата за масова информация са осъществени: 4 пресконференции, 48 радиопредавания и 9 публикации в областните всекидневници.

През 2024 г. от експерти на отдел ПБПЗ са проведени 59 образователни дейности (обучения, презентации, тренинги и демонстрации, семинари) за превенция на поведенческите фактори на риска, профилактика на хроничните незаразни болести и промоция на здравето с общ обхват 1 529 деца, ученици и родители, педагози, медицински специалисти).

Оказана е методична и консултативна помощ на медицински специалисти от детски и учебни заведения, на директори на училища, педагози, психолози и други професионалисти в община Велико Търново във връзка с реализиране на интервенционни дейности с деца и ученици в рамките на програмата, и прилагане на нормативните документи за организираното хранене и здравословното състояние на децата и учениците (общо 41 консултации). В детските и учебни заведения (по данни на медицинските специалисти от здравните кабинети) са проведени много и разнообразни здравно-образователни дейности с децата и учениците: общо 685 обучения, празници на здравето, състезания, изложби и други с общ обхват 28 545 деца и ученици.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ 2021 г. – 2025 г.

През 2024 г. в рамките на Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести (НППХНБ) бяха реализирани дейности, насочени към ограничаване на поведенческите фактори на риска за хроничните незаразни болести (ХНБ), в съответствие с нейните цели и стратегии.

Със съдействието и подкрепата на традиционните партньори на РЗИ – Велико Търново (сектори образование и здравеопазване към общините, детски и учебни заведения, неправителствени сдружения и организации, Младежки домове, БМЧК, Регионално управление на образованието, Филиал на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна във Велико Търново, Център за родители „Happy mums”, средства за масова информация и други)

успешно са реализирани планираните дейности за превенция на тютюнопушенето и употребата на алкохол, популяризирането на ползата от движението и здравословното хранене на популационно ниво и сред целеви групи от населението.

Осъществени са следните по-важни програмни дейности: информационно-образователна кампания по повод на Световния ден без тютюнопушене – 31 май (*областен конкурс за инфографика – представени са 46 инфографики на ученици от 5 до 11 клас от 5 училища на област Велико Търново, кампании сред ученици в гр. Велико Търново под мотото „Защита на младите хора от намесата на тютюневата индустрия“ и др.);* 14 кампании „Клиника на открито" в 7 общини на областта; „Празник на знанието“, посветен на здравословния начин на живот на младите хора и формиране на умения и навици за здравословно хранене, двигателна активност и начин на живот без употреба на алкохол и тютюневи изделия в гр. Горна Оряховица *(образователни игри със състезателен характер под надслов „Ние знаем как да бъдем здрави", с участието на 9 отбора ученици от 6-те класове на 2 средни и 3 основни училища в община Горна Оряховица);* кампании по повод на Международния ден без тютюнопушене – 21 ноември в град Велико Търново и 3 населени места в община Елена (*публикации на интернет страницата на РЗИ, информационна кампания „Да подарим здраве" в един от парковете на Велико Търново, обучения на ученици от начален курс на тема „Тютюнопушенето - вреди и алтернативи“ в 3 малки населени места на община Елена и др.);* Образователна кампания под мотото „Зная, мога и спортувам редовно“ сред учениците от 9 и 10 класове на едно СУ в гр. Лясковец; „Училище за бъдещи родители“ в МОЛ – Велико Търново, в рамките на което беше представена презентацията „Нездравословните храни и техните алтернативи“); кампания, посветена на Световния ден за борба с диабета – 14 ноември сред учениците от VII-те и IX-те класове в най-голямото СУ във Велико Търново с акцент върху нездравословните храни, рискови за развитието на хронични незаразни болести, в т. ч. и диабет); образователни дейности сред децата от детските градини в областта (*образователни игри, посветени на здравословното хранене под мотото „Зеленчуци, който яде – той голям ще порасте“ в 3 детски градини на гр. Горна Оряховица, интерактивно обучение на тема „Аз знам как да се храня здравословно“ в една ДГ в община Горна Оряховица и др.);* Регионална информационна кампания по повод на Месеца на трезвеността и 14 – февруари *(интерактивни обучения „Вредата от алкохола“ в 19 училища на територията на областта, обучителен курс под мотото „Обичай и пий разумно - дарявай топлина и обич!“ с ученици и педагози от пет училища в гр. Горна Оряховица);* спортен празник под мотото „Тренирай тялото, не пороците“ (*спортни игри и индивидуални състезания за ученици и родители, и футболен турнир под мотото „Да на спорта! Не на дрогата и алкохола!“)* и др. През отчетния период по националната програма са проведени общо 31 кампании.

За повишаване на здравните знания на децата и учениците по поведенческите фактори на риска са проведени общо 71 обучителни дейности в детските градини и училища в област Велико Търново с общ обхват 1 987 деца и ученици по

темите тютюнопушене, употреба на алкохол, здравословно хранене и движение. За населението над 20 г. в областта са организирани общо 30 обучителни дейности, с които са обхванати 505 лица.

През 2024 г. са оказани общо 220 индивидуални консултации на пушачи (на 151 жени – 75,5% и 69 мъже – 34,5%), на възраст от 16 до 86 години – по време на различни инициативи (213 изнесени консултации) и на място в ККОТ в инспекцията (7 консултации). Проведени са 14 кампании за популяризиране дейността на кабинета – 5 в община Велико Търново и 9 – в други населени места на областта (градовете Лясковец, Златарица, Павликени, Елена и Полски Тръмбеш). Извършено е функционално изследване на дишането на общо 204 лица.

Материалите от всички дейности по програмата са публикувани на официалната страница на РЗИ – Велико Търново и на профилите на инспекцията в социалните мрежи.

В изпълнение на Заповеди №№ РД-01-547/29.07.2024 г., РД-01-548/29.07.2024 г., РД-01-549/29.07.2024 г. и РД-01-550/29.07.2024 г. на министъра на здравеопазването РЗИ – Велико Търново организира скринингови прегледи за сърдечно-съдови, белодробни заболявания, диабет тип 2 и злокачествени новообразувания на шийката на матката, с които бяха обхванати общо 722 здрави лица. Скрининговите прегледи и изследвания са осъществени от четири лечебни заведения в област Велико Търново, с които бяха сключени съответни договори за изпълнението им. На основание представените одобрени отчети на лечебните заведения е извършено заплащане за осъществената дейност – общо 47 480 лв.

Утвърдените със заповеди на министъра на здравеопазването (Заповед №РД-01-384/20.06.2024 г. и Заповед № РД-01-541/23.07.2024 г.) средства по НППХНБ (в общ размер на 1 625 лв.) за повишаване нивото на информираност по рисковите фактори на програмата са изразходвани, съответно за логистика на проведените инциативи (кампании, обучителни дейности) и осигуряване на предметни награди (спортни пособия и принадлежности, интерактивни средства за обучения, канцеларски материали, плодове и др.).

Годишните отчети по Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 - 2025 г. за 2024 г. (текстови, таблични форми и финансови) са изпратени в МЗ и НЦОЗА, съгласно поставените срокове.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ и СПИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 – 2025 г.

През изминалата 2024 г. година, в партньорство с БМЧК, градски ученически парламент (ГУП), общински администрации, в т.ч. здравни медиатори, Младежки домове, Филиал на МУ – Варна във Велико Търново, ЦНСТ и други, са осъществени следните по-важни програмни инициативи: кампании (11) за безрисково сексуално поведение в градовете

Велико Търново и Горна Оряховица по повод Деня на влюбените – 14 февруари; кампания във Велико Търново по повод Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН – м. май; лятната АНТИСПИН кампания в градовете Златарица, Велико Търново, Елена и Павликени; Регионална мащабна АНТИСПИН кампания по повод Световния ден за борба със СПИН – 1 декември в училищата и на централни места в градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец и Златарица. В рамките на кампаниите, организирани съвместно с дирекция НЗБ, са проведени: „Клиники на открито“, включващи и безплатно и анонимно консултиране и изследване за ХИВ/СПИН, хепатити В и С и СПИ; обучения на ученици (13 тематични обучения, с които са обхванати общо 239 ученици); „Здравен калейдоскоп“ на тема „За живот без СПИН – информирани, отговорни, обединени!“ с участието на ученици и преподаватели от 6 великотърновски училища; семинар за повишаване капацитета на медицински специалисти – лекари и медицински сестри от лечебни заведения, преподаватели и студенти от Филиала на МУ – Варна във Велико Търново, общопрактикуващи лекари, специалисти по здравни грижи, фармацевти и медицински специалисти от инспекцията и други. Изработени са декорации (банер на НП за превенция и контрол на ХИВ и СПИ в Р България 2021-2025 г., магнитни стикери, 3D панделка, селфи рамка) и отпечатани информационни и рекламни материали, и други.

Информация и снимков материал за всички проведени инициативи по програмата са публикувани на интернет страницата на РЗИ – Велико Търново и профилите в социалните мрежи.

В рамките на останалите програми и проекти (Програма за превенция на наркоманиите в община Велико Търново, Национален план за действие за периода 2022 г. - 2023 г. по Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 - 2030 г.; Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021 – 2030 г.; Национална стратегия за безопасност на движението по пътищата в Р България 2021 – 2030 г.) са осъществени: образователни игри „Ние знаем как да бъдем здрави” по повод Международния ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотични вещества – 26 юни, с участието на общо 11 отбора ученици на възраст 14 – 18 години от 4 училища в старата столица; 14 кампании за превенция на хроничните незаразни заболявания, туберкулоза, СПИН и СПИ; еднодневен семинар с общинските медиатори по проблемите на ваксинопрофилактиката, рисковете при сексуалното общуване и начините за преодоляването им, и др.; 19 здравно-образователни инициативи – презентации, интерактивни игри, беседи и обучения на деца, ученици и възрастни от етническите малцинства; консултации и индивидуални обучения на здравни медиатори към общините за провеждане на инициативи, обучения и събития за профилактика на тютюнопушене, превенция на хепатит, СПИН и СПИ, диабет с фокус лица в неравностойно състояние и в населени места с преобладаващо ромско население; 3 интерактивни обучения на деца в детски градини, еднодневен семинар за медицинските и немедицински специалисти от извънболничната система и обучителен семинар за бременни

с тематика здравословно хранене, тютюнопушене и нови тютюневи изделия; информационни кампании (4) във Велико Търново и други три общински центрове по повод на Световния ден за борба с туберкулозата – 24 март под мотото „Живот без туберкулоза“ (презентации по темата, изследвания с бързи тестове за носителство на вируса ХИВ, за сифилис и за хепатит В и С, и др.); отбелязване с публикации (2) в интернет на Европейската седмица на мобилността и 18 септември – Ден без загинали на пътя в България; претиражиране на два здравно-образователни материали в общ тираж 2 000 бр. (дипляна „Тютюнопушене и бременност“ и книжка „Аз искам да знам как да бъда здрав“) и др.

ДЕЙНОСТ ПО ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ТЮТЮНОПУШЕНЕТО ЗЛОУПОТРЕБАТА С АЛКОХОЛ, ПРОДАЖБАТА И УПОТРЕБАТА НА ДИАЗОТЕН ОКСИД

През отчетния период отдел ПБПЗ осъществи взискателен контрол на територията на областта по спазване на забраните за тютюнопушене в закритите обществени места и в сградите с обособени работни помещения, и на някои открити обществени места, злоупотребата с алкохол, продажбата и употребата на диазотен оксид, както следва:

- извършени са 374 проверки (при годишен план 350 проверки) по спазване на забраните за тютюнопушене в закрити обществени места, помещения с обособени работни места и някои открити обществени места, при които не са установени нарушения (чл. 56, ал. 1 и ал. 2, и чл. 56а, ал. 1 от ЗЗ);
- извършени са общо 61 проверки, при които не са установени нарушения на забраната за продажба на алкохолни напитки на лица под 18 години (54 проверки) и по време на спортни прояви и обществени мероприятия, организирани за деца и ученици (7 проверки, при план 6) – чл. 54 от ЗЗ;
- извършени са 61 проверки (при годишен план 40 проверки) по спазване на забраната за продажба и употреба на диазотен оксид (райски газ) и пълнители с него (чл. 54а и чл. 56а от ЗЗ), при които не са констатирани нарушения.

През 2024 г. инспекторите от отдел ПБПЗ участваха в:

- съвместни тематични проверки с отдел ДЗК и органите на ОД МВР – Велико Търново в заведения за хранене и развлечения, и в търговски обекти по спазване на забраните за тютюнопушене, продажбата и употребата на алкохол на лица под 18 години, и на диазотен оксид (райски газ);
- съвместни проверки с представители на Комисия за защита на потребителите (РД „Комисия за защита на потребителите“ – Русе, Териториално звено – Велико Търново), по разпореждане на МЗ, относно продажбата на енергийни снифове, цигари, никотинови снусове, електронни цигари и райски газ и други подобни продукти, които са забранени за продажба на деца под 18 години в търговската мрежа на територията на град Велико Търново – извършени

са 28 проверки, при които не са констатирани нарушения. Подробна информация за резултатите от проверките е изпратена в МЗ, в указания срок (изх. №03-647-2/28.10.2024 г.).

През отчетния период са постъпили 2 сигнала от компетентността на отдел ПБПЗ (свързани с храненето на деца и ученици), при които не са установени нарушения.

От отдел ПБПЗ са изпълнени и допълнително възложени задачи от МЗ, НЦОЗА и ръководството на инспекцията, които са изпълнени, съгласно поставените срокове. Началникът на отдел ПБПЗ (лекар) продължи да извършва имунизации в имунизационния кабинет в РЗИ – Велико Търново, по предварително изготвен график, в определени дни от седмицата.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ”

Дирекция „Лабораторни изследвания” (ЛИ) провежда лабораторни изпитвания на продукти и стоки със значение за здравето на хората и контролни измервания на факторите на жизнената среда.

През 2024 г. дирекция ЛИ осъществи дейности по следните основни мерки:

1. Извършване на лабораторни изпитвания и контролни измервания за обективизиране на държавния здравен контрол;
2. Мониторинг и контрол на факторите на жизнената среда – шум, електромагнитни полета, води;
3. Мониторинг и контрол на продукти и стоки със значение за здравето на човека – бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води; козметични продукти;
4. Извършване на лабораторен контрол и изпитване по искане на физически и юридически лица;
5. Поддържане на акредитация на Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК) по БДС EN ISO/IEC17025 и на Орган за контрол от вид А по БДС EN ISO/IEC17020;
6. Дейности по разработване и въвеждане на инструментални методи на CG/MS, HPLC, AAC, ICP, LC/MS/MS и класически методи за изпитване на проби в различни матрици;
7. Разширяване на обема и вида на лабораторните изследвания във връзка с изисквания на нормативните документи и необходимостта от оценка на факторите на риска;
8. Повишаване на квалификацията на служителите.

I. Структура, персонал и организация на работа

1. Структура и персонал

Съгласно Устройствения правилник на РЗИ – Велико Търново дирекция ЛИ е част от специализираната администрация. Структурата и персоналът на дирекцията като Орган за контрол от вид А (ОК А) и Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК) са утвърдени със заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново.

Към 31.12.2024 г. длъжностите по щат в дирекцията са 16, от които 15 са заети. С висше образование са: директорът на дирекцията, 6 главни експерти, от които 4 – със специалност химия, 1 – със специалност физика и 1 – с висше медицинско образование – ветеринарна медицина; 1 младши експерт и 1 старши експерт в санитарна микробиология също с висше образование. Със средно образование са 6 специалисти, от които 1 – с медицинско образование.

2. Организация на работата в дирекцията

Дейността на дирекция ЛИ се осъществява, съгласно разработен годишен план за работа по държавния здравен контрол (ДЗК), който е част от общия годишен план на РЗИ – Велико Търново. Същият е изготвен по тримесечия, с цел осигуряване на по-голяма ефективност в работата на дирекцията.

Показателите по ДЗК са планирани, съвместно с дирекция „Обществено здраве", по видове лабораторни изпитвания, съобразени с дадените от МЗ указания за планиране на дейността на регионалните здравни инспекции през 2024 г. Планът на дирекция ЛИ за отчетния период е разработен, съобразно наличните технически средства, утвърдените и нови методи за изпитване, изискванията на съответните нормативни документи – закони, регламенти, наредби, правилници и др.

II. Квалификация на служителите

За повишаване и поддържане на квалификацията на служителите в дирекцията в началото на 2024 г. е разработен и утвърден план за обучение на персонала. Всички служители преминаха обучения (по график, утвърден от директора на инспекцията) по теми, залегнали в индивидуалните им планове за обучение, относно методи за контрол и изпитване, и нормативни документи.

Система за вътрешна квалификация:

Съгласно утвърдената програма за обучение и квалификация на персонала успешно са проведени 8 колегиума по теми, свързани с дейността на ЛИК и ОК А, както следва: „Променени документи от системата на ИА БСА в ЛИК"; „Аналитични аспекти при изследване на съвременни замърсители в питейни води съгласно промените в Наредба 9/2001"; „Нова версия на Процедура BAS QR 5 на ИА БСА - Правила за ползване на акредитационния символ на ИА БСА, за позоваване на акредитация от ИА БСА и /или за позоваване на статута на ИА БСА като страна от многостранно споразумение в ЛИК"; „Специфични микробиологични показатели, въведени с изменението на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели"; „Променени документи от системата на ИА БСА в ОК А" и „Физични фактори на околната и работна среда"; „Нова версия на Процедура BAS QR 5 на ИА БСА „Правила за ползване на акредитационния символ на ИА БСА, за позоваване на акредитация от ИА БСА и /или за позоваване на статута на ИА БСА като страна от многостранно споразумение в ОК А" и „Актуални нормативни документи".

Системата за външна квалификация включваше провеждане на обучения с откъсване от работното място – курсове, семинари и други форми, организирани от НЦОЗА и други институции. През отчетната година са осъществени: *3 планирани обучения* в НЦОЗА с участието на 7 специалисти от дирекция ЛИ (директор на дирекция и главни експерти) по следните теми: участваха в „Физични фактори на околната и работната среда. Общи понятия по измерване и оценка.

Запознаване с нормативните документи"; „Аналитични аспекти при изследване на съвременни замърсители в питейни води съгласно промените в Наредба 9/2001"; „Специфични микробиологични показатели, въведени с изменението на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели"; *семинар* на тема „Разделителни и спектрални методи за анализ", организиран от АСМ с участитео на 3 служители и *е-модули за самообучение* на ИПА (2 служители) по темите „Киберсигурност: Троянски кон и социален инженеринг" и „Нови технологии в управлението – изкуствен интелект и машинно учене".

Участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност:

През 2024 г. ЛИК в РЗИ – Велико Търново успешно участва в 3 междулабораторни сравнителни изпитвания, както следва:

- междулабораторно сравнително изпитване (21 октомври – 25 ноември 2024 г.) на проба вода (Water Chemistry Aquacheck) AQ676, Round 676 8B - Triazines and Urea Herbicides in Groundwater, организирано от LGC Standards по следните показатели: Linuron, Simazine, Atrazine, Propazine, Prometryn, Terbutryn, Terbuthylazine и Pirimicarb. Пробата вода е разработена и отчетена, съгласно ВЛМ 03:2012 и ВЛМ 08:2020. Полученият доклад от провайдъра показва, че всичките 8 резултати са успешни с Z-score < 3;
- междулабораторно сравнително изпитване на проба вода (Water Chemistry Aquacheck) AQ677, Round 677 4 – Metals in Surface Water (Preserved in 0.5% Nitric Acid), организирано от LGC Standards по показателите: Iron, Manganese, Copper, Aluminium, Zinc и Boron. Пробата е разработена и отчетена, съгласно БДС EN ISO 17294-2, БДС ISO 10566 и БДС ISO 9390. От докладваните 6 резултати всичките са успешни (Z-score < 3).
- междулабораторно сравнително изпитване на козметика (25 ноември 2024 г. – 6 януари 2025 г.) Cosmetics, Toiletries & Detergents (COSMETICS) CS056 Round 56 16B – Microbiological Analysis; enumeration of yeast, mould and pseudomonas, организирано от „LGC Standards". Пробата е разработена и отчетена за изброяване на дрожди и плесени (Yeast and Mould), и за откриване на Pseudomonas aeruginosa (P/A), съгласно БДС EN ISO 16212 и БДС EN ISO 22717. Полученият доклад от провайдъра показва, че докладваните 2 резултата са успешни.

Междулабораторните сравнителни изпитвания са част от четиригодишната програма (2022 г. – 2026 г.) на ЛИК за участие в национални и международни изпитвания за пригодност.

III. Дейности на дирекцията, относно поддържане на акредитация по БДС EN ISO/IEC 17025 и БДС EN ISO/IEC 17020. Проведени вътрешни и външни одити.

В периода 18.09.2024 г. – 20.09.2024 г. е направена оценка на място от екип оценители на ИА БСА за втори планов надзор на ЛИК с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2018 и Процедурата за акредитация BAS QR 2 за установяване степента на внедряване, поддържане и ефикасност на СУ и компетентността на ЛИК да извършва изпитвания в предоставения обхват на акредитация. Въз основа на констатациите е продължено действието на сертификата за акредитация на ЛИК до периода на неговата валидност.

През м. октомври 2024 г. са подадени документи на ОК А при РЗИ – Велико Търново за преакредитация, съгласно БДС EN ISO/IEC 17020:2012, притежаващ Сертификат за акредитация БСА рег. № 165ОКА/ 30.06.2021 г., валиден до 30.06.2025 г.

В съответствие с утвърдените план-програми на ОК А и ЛИК през месеците юни и юли 2024 г. са проведени 2 планови вътрешни одита, докладите от които определят въведените системи за управление на качеството като ефективно действащи. Не са установени значителни несъответствия.

IV. Анализ и оценка на извършената дейност от дирекцията по лабораторното обективизиране на държавния здравен контрол

Съгласно годишния план за 2024 г., РЗИ – Велико Търново извърши лабораторни изпитвания по ДЗК и на други РЗИ, както следва:

- питейни води по показателите от група Б – за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);
- бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води по показателите от група Б и микробиологични изследвания – за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);
- козметични продукти – по показатели олово и кадмий за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);
- никел в изделия, предназначени да влязат в директен и продължителен контакт с кожата (Видин, Враца, Габрово, Ловеч, Монтана, Плевен)
- ЕМП – за РЗИ, обслужващи територията на областите Габрово и Ловеч.

Води

В съответствие с програмата за мониторинг върху качеството на питейните води са извършени 26 768 броя (18 102 за 2023 г.) броя изследвания по химични и микробиологични показатели на: 350 бр. проби води (при план 294 проби) по химични показатели с 3 890 изследвания, 294 бр. проби води по микробиологични показатели с 1 366 изследвания, 322

бр. проби за тежки метали с 3 334 изследвания (Pb, Cd, Cu, Zn, As, Se, Ni, Na, Cr, Mn, Fe, Sb и U) на ААС и ICP, 299 бр. проби за трихалометани с 2 384 изследвания, за пестициди 6 854 изследвания на GS/MS и 7450 на LC/MS/MS, и за полициклични ароматни въглеводороди с 1490 изследвания на HPLC.

През отчетния период по ДЗК на РЗИ – Велико Търново са извършени химични и микробиологични изследвания на: води от плувни басейни – 96 проби (1 335 изследвания); минерални води от водоизточника – 33 проби (231 изследвания) и води за къпане – 7 проби (14 изследвания). Изследвани са 12 бр. проби от необработена сурова вода на язовир „Йовковци" и притоците му (32 изследвания).

По заявки на клиенти са извършени 3 181 изследвания на питейни води (234 бр. проби) и 1 990 изследвания на води от плувни басейни (386 проби). Анализирани са 6 бр. проби минерални води от водоизточника с 18 бр. изследвания.

Козметични продукти

Планът за химично изпитване на козметични продукти на РЗИ – Велико Търново е изпълнен – анализирани са 21 бр. проби козметични продукти по химичните показатели – водороден пероксид, метанол, олово и кадмий (92 изследвания), които са изследвани едновременно и по микробиологични показатели (126 изследвания). Анализирани са и постъпилите от РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище) общо 27 бр. проби за тежки метали – олово и кадмий (54 изследвания).

Храни

В рамките на държавния здравен контрол (включващ предоставяне на проби води и от други РЗИ) са анализирани 40 бр. проби бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води по химични показатели (1653 изследвания) и 66 бр. проби по микробиологични показатели (462 изследвания).

По заявки на клиенти са извършени 32 бр. изследвания на 8 бр. проби бутилирана трапезна вода, 13 бр. изследвания на 7 бр. проби храни и 256 бр. изследвания на 137 бр. отривки.

Физични фактори на работна и битова среда

През 2024 г. е осъществен мониторинг и контрол на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилният транспорт, в три населени места на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов, съгласно действащата нормативна уредба. Съвместно с дирекция ОЗ е утвърден броят, разположението и разпределението на пунктовете за измерване нивото на транспортния шум, съобразно Методика за

определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г.

Измерено е нивото на транспортен шум в общо 48 пункта (гр. Велико Търново – 18 пункта, гр. Горна Оряховица – 15 пункта и гр. Свищов – 15 пункта), по предварително утвърден план-график в периода май – октомври 2024 г. Направени са 252 бр. измервания за шум, от които 180 бр. (71,43%) не отговарят на Наредба № 6 от 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, в помещенията на жилищни и обществени сгради, в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони със смесено предназначение, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (за сравнение през 2023 г. делът на измерванията, неотговарящи на нормите е по-малък – 68,25%).

През отчетния период в рамките на здравния контрол са направени 29 измервания на осветеност, от които 18 не отговарят на изискванията на Наредба №49 за изкуствено осветление на сградите.

Съвместно с дирекция „Обществено здраве“ са извършени проверки и измервания, по повод на постъпили сигнали, относно:

- отклонения в параметрите на микроклимата (ниски температури в помещения) – 4 проверки (читалище, ученическо общежитие и 2 детски градини във Велико Търново), направени са 45 измервания на микроклимат, от които 26 не отговарят на нормите на Наредба № РД-02-20-3 за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата;
- неспазване на разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда и опазване на акустичния комфорт на населението, причинен от локални източници на шум – 7 проверки в обекти и 13 бр. измервания на шум, които отговарят на нормите на Наредба №6 от 2006 г. за показателите за шум в околната среда.

По заявки на клиенти като услуги по отношение на физичните фактори на средата са извършени: 9 измервания на шум в работна и битова среда, 279 – на осветеност, 5 – на микроклимат и 1 – на ЕМП.

Електромагнитни полета

През 2024 г. (април – август) е извършен мониторинг на електромагнитни полета, включващ: измервания на всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, в близост до детски, учебни и лечебни заведения, попадащи или разположени по границите на хигиенно-защитната зона; измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) на територията на три области: Велико Търново, Габрово и Ловеч.

Мониторингът имаше за цел да установи съответствието на нивата на електромагнитните полета в двете групи обекти с действащите норми и изисквания на Наредба №9 от 1991 г. за пределно допустимите нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (обн. ДВ, бр. 35/1991 г.). Измерванията са извършени, съгласно „Методика за измерване и оценка на електромагнитното поле в населената околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки", публикувана в „Сборник методи за хигиенни изследвания", том IV на НЦХМЕХ (сега НЦОЗА), с преносим уред за измерване на електромагнитни полета, модел SMP.

С мониторинга бяха обхванати общо 84 обекта на територията на горецитираните три области, като при извършените 294 измервания не са установени наднормени нива на ЕМП.

През отчетната 2024 г. са осъществени и други дейности, свързани с дейността на дирекция ЛИ:

- Във връзка с ангажиментите на МЗ и неговите структури по изпълнение на мерките по Актуализирания Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Р България, е предоставена изисканата информация за видовете пестициди, за които са извършени анализи от ЛИК при РЗИ – Велико Търново за 2023 г. (изх. №03-723-5/14.03.2024 г.);
- В отговор на писмо на МЗ е изготвена информация за необходимостта от допълнителни финансови средства за ежегодна профилактика и извънгаранционна поддръжка на апаратурата, получена в РЗИ – Велико Търново по проект №BG 16M1OP002-1.011-0001 „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води", финансиран по Оперативна програма „Околна среда" 2014 – 2020, в общ размер на 63 026,16 лв. (изх. №03-191-3/15.04.2024 г.);
- На базата на предоставени в МЗ мотивирани искания, със съответните приложения, за осигуряване на необходимите финансови средства, през четвъртото тримесечие на 2024 г. са утвърдени средства за капиталови разходи в общ размер на 18 379 лв. за извършване на ремонт на апаратура по проект №BG 16M1OP002-1.011-0001 „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води", финансиран по ОП „Околна среда" 2014-2020 (12 043 лв.) и за закупуване на Газсигнализираща система във връзка с изпълнение на предписание от Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението" – Велико Търново (6 336 лв.);
- По искане на МЗ са изпратени две становища на РЗИ – Велико Търново относно възможността на дирекция ЛИ за: извършване на анализи на козметични продукти по показател живак (Hg) във връзка с прилагането на Регламент (ЕС)2017/852 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 година относно живака и въведената забрана за съдържание на живак в козметичните продукти (изх. №03-377-1/09.07.2024 г.); изследване на етилов алкохол (CAS № 64-17-5) в състава на биоциди във връзка с планирано извършване на проверка за определяне съдържанието на активното

вещество етилов алкохол в биоциди от Главна група 1: Дезинфектанти, в течна и гелообразна форма (изх. №03-668-1/09.10.2024 г.).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През отчетната 2024 г., въпреки съпътстващите трудности, от РЗИ – Велико Търново бяха реализирани всички планирани задачи и дейности, както и допълнително възложените от Министерството на здравеопазването и други институции.

- Актуализирани и разработени са вътрешни правила, процедури, инструкции и други документи в областта на мрежовата и информационна сигурност, административноато обслужване, финансовото управление и контрол, защитата на личните данни, административнонаказателното производство и др. При стриктно спазване на Закона за обществените поръчки (ЗОП) в РЗИ – Велико Търново са проведени две обществени поръчки. Извършена е миграция към нова интернет страница на единен федериран портал, осигуряващ съответствие с изискванията за достъпност, единна за държавните администрации визия, поддържана от МЕУ. Внедрена е нова за инспекцията дейност, свързана с обслужването на граждани – сдвояване на мобилно приложение „еЗдраве“;

- Повишен беше кадровият капацитет на инспекцията – от проведените 7 конкурсни процедури за заемане на свободните в инспекцията длъжности по ЗДСл, пет (5) са приключили с назначения; с назначения са завършили и проведените 2 процедури, съответно по конкурентен подбор и подбор при мобилност за длъжности в общата и специализираната администрация. Повишена беше квалификацията на служителите чрез участието им в различни форми на обучение (курсове, семинари, конгреси, конференции, работни срещи и др.) – 41 обучения (19 планирани и 22 извънпланови) с общо брой участници – 73 служители.

- РЗИ – Велико Търново участва в процеса по обсъждането на нормативни документи, изготвени от МЗ – предостави 3 мотивирани предложения по следните проекти на нормативни документи – проект на Правилник за изменение и допълнение на Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции; проект за изменение и допълнение на Наредба №3 от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини и проект на Насоки за осъществяване на административнонаказателна отговорност на регионалните здравни инспекции РЗИ;

- За поредна година обхватът с имунизации и реимунизации на подлежащите лица от ваксинопредотвратими заболявания се задържа на сравнително високо ниво, като в сравнение с 2023 г. се запазва почти същия: за имунизациите – 97,61% за 2024 г. и 97,75% за 2023 г., а за реимунизациите – 85,65% за 2024 г. и 85,02% за 2023 г. Високият

имунизационен обхват и ниската заболеваемост от ваксинопредотвратими заболявания са резултат от съвместните усилия на РЗИ – Велико Търново и общопрактикуващите лекари, и на осъществения взискателен контрол от страна на дирекция НЗБ – съставени са 29 акта за допуснати нарушения при имунопрофилактиката спрямо 6 акта за 2023 г. За повишаване на обхвата с имунизации/ре стриктно са изпълнени всички дадени от МЗ указания и препоръки - организирани са семинари, срещи и пресконференция с общопрактикуващи лекари, здравни медиатори към общините, здравни журналисти от регионалните медии. Не бяха допуснати взривове от вътреболнични инфекции. Всички произтичащи от нормативните документи, заповедите на министъра на здравеопазването и разпоредителни писма на МЗ задължения и отговорности за ограничаване разпространението на коронавирусната инфекция и на коклюш на територията на областта бяха своевременно изпълнени.

- В пълен обем са осъществени планираните дейности и задачи по държавния здравен контрол, вкл. и заложените количествени показатели (проверки), надзора на заразните болести, лабораторните изследвания и обективизиране на държавния здравен контрол, вкл. и на други РЗИ; профилактиката на болестите и промоция на здравето, и опазване на общественото здраве; медицинските дейности. Изпълнен е планът за здравен контрол (проверки) в обектите с обществено предназначение и обектите, подлежащи на противоепидемичен контрол, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека. Извършени са общо 12 тематични проверки, от които 8 планови и 4 извънпланови (2 – по указания на МЗ и 2 – по инициатива на РЗИ – Велико Търново).

- Повишена е взискателността на здравния контрол (в т.ч. и противоепидемичния) в сравнение с предходните две години – съставени са 92 акта за административни нарушения (39 акта за 2023 г., 35 акта за 2022 г. и 10 акта за 2021 г.). През 2024 г. са издадени 58 наказателни постановления (22 – 2023 г., 22 – за 2022 г. и 10 – за 2021 г.), 17 споразумения по чл. 58г от ЗАНН на обща стойност 18 185 лв., средна стойност на едно НП – 200,69 лв. и средна стойност на 1 споразумение – 385,00 лв. Издадени са 4 писмени предупреждения за маловажни случаи на административни нарушения и 2 административно наказателни производства са прекратени и 11 – висящи.

- Реализирани са многобройни и разнообразни дейности и инициативи по профилактика на болестите и промоция на здравето, и по изпълнение на националните програми на МЗ, в които бяха ангажирани деца, ученици и възрастни хора, медицински специалисти и други професионалисти, партньори от общинските администрации (вкл. и здравни медиатори), НПО, средства за масова информация и др. Във връзка с утвърдените със заповеди на министъра на здравеопазването средства по национални програми (в общ размер на 106 155 лв.) са организирани и проведени множество програмни дейности и инициативи.

- Извършени са голям брой изследвания за обективизиране на държавния здравен контрол, вкл. и на други РЗИ (на РЗИ – Русе, Разград, Габрово и Търговище – на питейни води, бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни

води и на козметични продукти; на РЗИ – Видин, Враца, Габрово, Ловеч, Монтана, Плевен – на никел в изделия, предназначени да влязат в директен и продължителен контакт с кожата; на РЗИ – Габрово и Ловеч – измервания на ЕМП). ЛИК в РЗИ – Велико Търново успешно участва в 3 международни сравнителни изпитвания. Продължено е действието на сертификата за акредитация на ЛИК до периода на неговата валидност, във връзка с проведената оценка на място за втори планов надзор на ЛИК през отчетния период.

- Във връзка с дейността на лечебните заведения и настъпили промени в нормативната база са изпълнени многобройни допълнителни задачи, по писма на МЗ, НЕЛК, НЦОЗА и др. институции. Осъществена е значителна по обем дейност относно медицинската експертиза на трайната неработоспособност във връзка с разкриване на нови ТЕЛК и предприемане на конкретни мерки за подобряване качеството на медицинската експертиза, чрез намаляване на броя на обжалваните експертни решения на ТЕЛК в областта. Анкетирани са голям брой сигнали и жалби – 108 проверки (106 проверки за 2023 г.; 96 проверки за 2022 г). Своевременно е обработена и предоставена медико-статистическата и финансово-икономическата информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните заведения.

- Създадена беше необходимата организация за изпълнение на всички възложени от МЗ дейности и указания, относно изпълнението на проекти, финансирани по ОП „Региони в растеж“ 2014 – 2020 г. – проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“ и проект „Изграждане на инфраструктура за предоставяне на специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания“.

- Във връзка с направените през отчетната година предложения от РЗИ – Велико Търново за финансиране с целеви средства за капиталови разходи и утвърдените средства в общ размер на 18 379 лв. е извършен основен ремонт на апаратура на ЛИК.

С уважение,

28.2.2025 г.

X д-р Евгения Недева

Д-Р ЕВГЕНИЯ НЕДЕВА
Директор на РЗИ - Велико Търново
Подписано от: Evgeniya Naydenova Nedeva-Gechevska